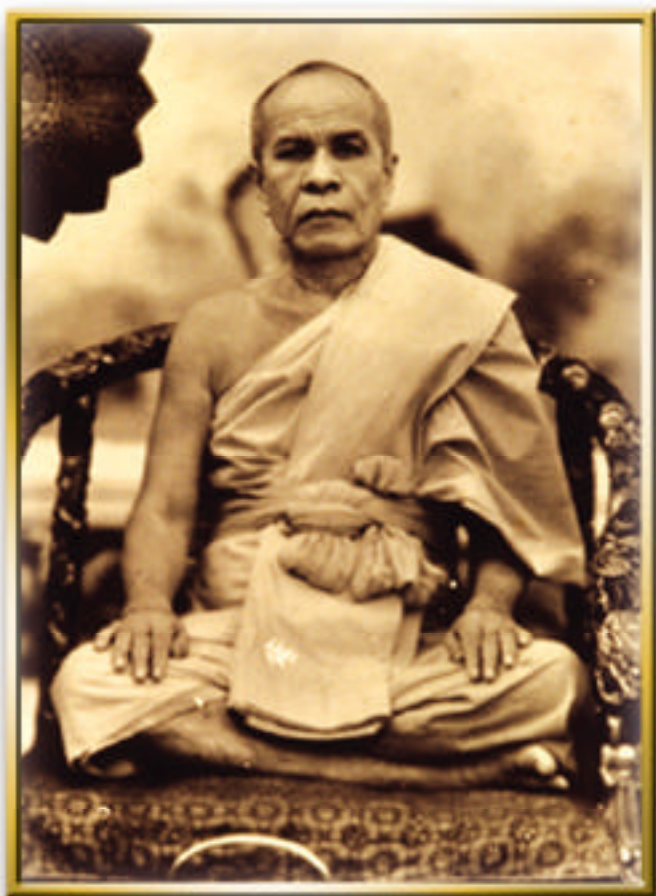

วิสุทธิวาจา ๓

รูปหล่อทองคำพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
ปัจจุบันประดิษฐาน ณ ห้องปัญญา วัดพระธรรมกาย จ.ปทุมธานี

พิธีตอกเสาเข็มต้นแรก สร้างมหาวิทยาลัยพระมงกุฎเกล้า
เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๙

พิธีตอกเสาเข็มต้นสุดท้าย สร้างมหาวิหารพระมงคลเทพมุนี
เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๐

มหาวิทยาลัยพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

สถานที่ประดิษฐานรูปหล่อทองคำ และแสดงประวัติของพระมงคลเทพมุนี
ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย ที่จะอยู่คู่โลกเคียงคู่มหาธรรมกายเจดีย์

เนื่องในวาระครบ ๗ รอบ (๘๔ ปี) ของการค้นพบวิชาธรรมกาย

โอกาสสำคัญที่ลูกหลานทุกคนจะได้แทนคุณ และบูชาธรรมมหาปูชนียาจารย์
ด้วยการสร้างมหาวิทยาลัยฯ เพื่อประกาศศุภคุณของท่านให้ชาวโลกได้รับรู้

อานิสงส์ของการสร้างมหาวิทยาลัยพระมงคลเทพมุนี

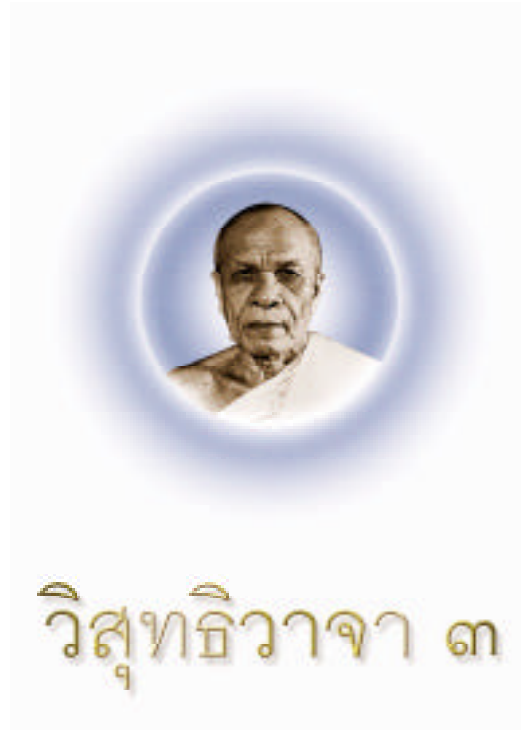
ทำให้เป็นผู้มีปัญญาอันชาญฉลาด

ได้ที่สุดของรูปสมบัติ ที่สุดของทรัพย์สมบัติ ที่สุดของคุณสมบัติ

เป็นที่รักที่เกรงใจของมหาชนทั้งหลาย

ได้เข้าถึงฐานะแห่งความเป็นมหาเศรษฐีผู้ใจบุญ

เข้าถึงธรรมอันบริสุทธิ์ ซึ่งจะเป็นหนทางไปสู่มรรคผลนิพพานได้โดยง่าย

คณะศิษยานุศิษย์

จัดพิมพ์เพื่อน้อมบูชาธรรม แต่

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ในวาระครบ ๗ รอบ (๘๔ ปี) ของการค้นพบวิชาธรรมกาย

วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐

ตรงกับวันที่ ๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๔

(พุทธศักราช ๒๕๖๐ -๒๕๕๔)

คำนำ

หนังสือ “วิสุทธิวาจา” เป็นหนังสือรวบรวมคัดตัดตอน พระธรรมเทศนา ของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย ซึ่งเล่มนี้ได้รวบรวมเป็น เล่มที่ ๓ แล้ว

พระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) นั้น เป็นพระธรรมเทศนาที่ลึกซึ้ง เต็มเปี่ยมไปด้วยธรรมปฏิบัติ และวิธีทำใจหยุด ใจนิ่ง เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกาย ทุกๆ ถ้อยคำล้วนมีคุณค่าสูงสุด เพราะเป็นคำพูดที่กลั่นออกมาจากความบริสุทธิ์ภายใน หากใครได้อ่านได้ศึกษา และนำไปปฏิบัติ ย่อมได้รับประโยชน์ทั้ง ๓ คือ ประโยชน์ในปัจจุบัน ประโยชน์ในสัมปรายภพ และประโยชน์อันสูงสุด คือ พระนิพพานอย่างแน่นอน

ในโอกาสที่ปีนี้คือวันอาทิตย์ที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ เป็นวันครบปีที่ ๘๔ หรือ ๗ รอบ (พ.ศ.๒๔๖๐-๒๕๔๔) ของการค้นพบวิชาธรรมกาย คณะศิษยานุศิษย์ได้ตระหนักและซาบซึ้งถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระเดชพระคุณท่าน จึงได้จัดพิมพ์หนังสือ **“วิสุทธิวาจา ๓”** นี้ เพื่อบูชาธรรม และประกาศคุณของพระเดชพระคุณท่าน รวมทั้งมอบเป็นธรรมบรรณาการแก่ศิษยานุศิษย์ผู้ที่มาภายหลังได้ศึกษา นำไปปฏิบัติ ให้มีให้เป็นในกาย วาจา ใจต่อไป

กุศลผลบุญอันใดบังเกิดขึ้นจากการจัดทำหนังสือ วิสุทธิวาจา ๓ นี้ ขอน้อมถวายบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย) ผู้สืบทอดวิชาธรรมกาย และคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย ทุกประการเทอญ

คณะผู้จัดทำ

๑๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๔

สารบัญ

คำนำ.....๒
สารบัญ.....๔
พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร).....๙
โอวาทของเจ้าคุณพ่อ *.....๑๙
สมณะ - วิปัสสนา.....๒๓
ถูกليب ถึงศูนย์.....๒๕
ต้องเดินแนวนี้.....๒๗
ใจไม่หยุด ไม่ถูกศาสนา.....๓๐
ฐานที่ ๗.....๓๒
มิใช่เพราะเป็นกษัตริย์.....๓๔
อรหัง.....๓๕
ตรัสรู้.....๓๗
ตรัส “อนัตตา” เพื่อให้หา “อัตตา”.....๓๙
ตัวพระรัตนตรัย.....๔๑

- ความเพียร.....๔๓
- แก้ว ๓ ดวง.....๔๔
- จะเข้าถึงพระรัตนตรัย ใจต้องหยุดนิ่ง.....๔๖
- กาย กับ ธรรม๔๘
- อย่าลืมการให้.....๕๐
- เป็นพ่อแม่ เพราะการให้.....๕๒
- บุญญาภิธานทา.....๕๔
- ถูกต้องร่องรอย.....๕๕
- จับหลักให้ได้.....๕๗
- ชั้นที่ ๕.....๕๙
- กำเนิด ๔.....๖๑
- ทั้งชั้นที่ ๕๖๓
- แยกชั้นที่๖๕
- เห็นชั้นที่ ๕.....๖๗
- รู้จัก ๓ ป. จึงพอเอาตัวรอด.....๖๙
- ธรรมที่ทำให้เป็นกาย.....๗๐
- ปฏิบัติตามธรรม.....๗๓
- ธรรม ๔๗๔

- ปล่อยชีวิต๓๖
- ธรรมกาย คือ ตัวพระตถาคต๓๘
- ตัณหา ๓๔๐
- หยุด...คือมรรคผล๔๓
- นึกถึงความเลื่อม๔๔
- เห็นภัยในโทษ๔๖
- สละอารมณ์.....๔๘
- ปัญญา.....๔๙
- ศีล สมาธิ ปัญญา๕๑
- อธิศีล๕๓
- รบกับความแก่ความตาย๕๖
- ความไม่ประมาท๕๘
- หยุดได้เป็นมงคล.....๑๐๐
- ไม่โลภ.....๑๐๒
- ลงโทษตัวเอง.....๑๐๔
- ประเสริฐกว่ารัตนะทั้งหลาย๑๐๕
- นอกใจหรือในใจ๑๐๘
- บุญติดทุกกาย.....๑๑๐

- ไม่ยาก ไม่ง่าย๑๑๒
- รู้วันตายได้๑๑๔
- ทานแท้ๆ.....๑๑๖
- เพราะการให้.....๑๑๘
- รักษาศีล๑๒๐
- ภavanaช่วยได้ทุกประการ.....๑๒๒
- บุญช่วย๑๒๔
- มนุษยธรรม๑๒๗
- เคารพลัทธิธรรม๑๓๐
- สังฆาทิปปะวณังเป็นทุกข์๑๓๒
- ธรรมขาว-ธรรมดำ๑๓๔
- โลกมนุษย์...เป็นทำเลสร้างบารมี๑๓๘
- ความสุข.....๑๔๐
- กาย เวทนา จิต ธรรม๑๔๔
- เลิศกว่าฆาน.....๑๔๘
- ก้าวพ้นกาม..เป็นสุข.....๑๕๐
- อัสมีมานะ.....๑๕๓
- เจ้าของนั้นได้เนื้อ.....๑๕๖

บริสุทธิ์กายวาจาใจ.....๑๕๘

ศีลรู้-ศีลเห็น.....๑๖๐

ที่ลุดอยู่ไหน.....๑๖๒

ลุดสายธรรม.....๑๖๔

ความพร้อมเพรียงเป็นสุข.....๑๖๖

ยั้งให้ยั้งรวย.....๑๖๘

เพราะอาศัยทาน.....๑๗๑

ทำลายกันเอง.....๑๗๓

อายุพระพุทธศาสนา.....๑๗๔

อายตนนิพพาน.....๑๗๕

ละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส คือพระไตรปิฎก๑๗๗

ยังไม่ถึงชาติที่ลุดแล้วต้องให้๑๗๙

ภาคผนวก.....๑๘๐

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น.....๑๙๙

คำถามทดสอบความเข้าใจ.....๒๐๘

ประวัติย่อ
พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย

ชาติภูมิเดิมเป็นพ่อค้า เข้าตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านหมู่เหนือของวัดสองพี่น้อง คือทิศใต้ของวัด แต่ต่างฝั่งกับวัด วัดอยู่ตะวันออกเฉียงเหนือ บ้านอยู่ตะวันตกเฉียงใต้ มีคลองกั้นกลางระหว่างวัดกับบ้าน

ค้าขายมาตั้งแต่อายุ ๑๔ ปีเศษๆ นับตั้งแต่บิดาล่วงไป ก็เป็นพ่อค้าแทนบิดา เลี้ยงมารดา มาจนถึงอายุ ๑๙ ปี **ตรงนี้ได้ปฏิญาณตัวบวชจนตาย** ด้วยมามีอุปสรรคเกิดขึ้นในระหว่างชายข่าว แล้วนำเรือเปล่ากลับบ้าน เข้าลัดที่คลองบางอีแพนเหนือตลาดใหม่ แม่น้ำนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี เป็นผู้บันทึกเอง ลงพิมพ์ใน นิตยสารมงคลสาร ปีที่ ๑

ในลัดนี้ไม่สู้ไกลนัก แต่พวกโจรซุกซุม พอเข้าลัดไปเล็ก น้อยก็มาคิดแต่ในใจของตัวว่า

“คลองก็เล็ก โจรก็ร้าย ทำยเรือเข้าก็ไล่เลยกับฝั่งเรา ไม่ต่ำไม่สูงกว่ากันเท่าไรนัก นำหวาดเสียวอันตราย เมื่อโจรมาก็ต้องยิง หรือทำร้ายคนท้ายก่อน ถ้าเขาทำเราเสียได้ก่อน ก็ไม่มีทางที่จะสู้กับเขา ถ้าเราเอาอาวุธปืนแปดนัดไว้ทางหัวเรือ แล้วเราไปต่อเรือทางลูกจ้างเสีย เมื่อโจรมาทำร้ายเรา ก็จะมีทางสู้ได้บ้าง”

คิดดังนี้แล้ว ก็เรียกลูกจ้างที่ต่อเรือแถบทรายมาถือท้าย เรารอกไปต่อแทน ต่อเรือไปก็คิดไป เรือก็เดินเข้าไปหาที่ เปลี่ยวหนักขึ้นทุกที

ความคิดก็ดีขึ้นว่า ลูกจ้างที่เราจ้างมานี้ คนหนึ่งก็ไม่กี่บาท เพียง ๑๑ บาท หรือ ๑๒ บาทเท่านั้น ส่วนตัวเราเป็นเจ้าของ ทั้งทรัพย์ทั้งเรือหมด ส่วนตายจะให้ลูกจ้างตายก่อน ไม่ถูกเอาเปรียบลูกจ้างมากเกินไป ไม่สมควร ถ่อไปก็คิดไปดังนี้ และคิดถี่หนักเข้าก็ตัดสินใจเด็ดขาดออกไป เราเป็นเจ้าของให้เรตายก่อนดีกว่า จึงจะสมควร

คิดตกลงแล้ว ก็เรียกลูกจ้างให้มาถ่อ ตัวก็หยิบป็นแปด
นัดที่เอาไปไว้ข้างหัวเรือมาไว้ใกล้ตัวข้างท้ายเรือ ก็ถือท้ายเรือ
ไป ไกลออกจากลัดเต็มที่น้ำก็ขึ้น เรือข้าวที่หนักก็ตามหัวน้ำขึ้น
สวนเข้ามา ประดังกันแน่น จินก็ส่งเสียงแต่ว่า ตู้อ่าๆ ประดง
กันแน่นะ ออกก็ไม่ได้ เข้าก็ไม่ได้ น้ำก็น้อยเลยต้องต่างฝ่ายต่าง
ก็ปักหลักกรานหน้าจอดกันนิ่งอยู่ เราเป็นคนท้าย

พอผ่านพ้นอันตรายมาแล้ว ก็มาคิดว่าการหาเงินหาทอง
นี้ลำบากจริงๆ เจียวหนา บิดาของเรา ก็หาว่ามาดังนี้ เราก็หาซ้ำ
รอยบิดาตามบิดาบ้าง เงินแลทองที่หากันทั้งหมดด้วยกันนี้
ต่างคนก็ต่างหาไม่มีเวลาหยุดด้วยกันทั้งนั้น ถ้าใครไม่เร่งรีบ
หาให้มั่งมี ก็เป็นคนต่ำและเลว ไม่มีใครนับถือแลคบหา เข้า
หมู่เขาก็อายเขา เพราะเป็นคนจนกว่าเขา ไม่เทียมหน้าเทียม
บ่าเทียมไหล่กับเขา

ปุรพชนต้นสกุลของเรา ก็ทำกันมาดังนี้ เหมือนๆ กันจน
ถึงบิดาของเรา แลตัวของเรานี้ ก็บัดนี้ปุรพชน แลบิดา
ของเราไปทางไหนหมด ก็ปรากฏแน่ใจว่าตายหมดแล้ว แล้ว
ตัวของเราเล่าก็ต้องตายเหมือนกัน แต่พอคิดถึงตายขึ้นมา
ดังนี้แล้ว ใจก็ชักเสียวๆ นึกถึงความตายที่จะมาถึงตัว โดย

ไม่มีสงสัยเลย เราต้องตายแน่ๆ บิดาเราก็มาล่องข้าว ขึ้นจากเรือข้าว ก็เจ็บมาจากตามทาง แล้วขึ้นจากเรือข้าวได้ไม่กี่วันก็ถึงแก่กรรม

เมื่อถึงแก่กรรมแล้ว เราที่ช่วยพยาบาลอยู่ ไม่ได้เห็นเลยที่จะเอาอะไรติดไป ผ้าที่นุ่งแลร่างกายของแก เราก็ดูแลอยู่ไม่เห็นมีอะไรหายไป ทั้งตัวเราและพี่น้องของเราที่เฝ้าด้วยแก ตลอดถึงมารดาของเราก็อยู่ ไม่เห็นมีอะไรเลยที่ไปด้วยแก แกไปผู้เดียวแท้ๆ ก็ตัวเราเล่าต้องเป็นดังนี้ เคลื่อนจากความเป็นอย่างนี้ไปไม่ได้แน่

เมื่อคิดตกลงใจดังนี้แล้ว ก็ลองทำเป็นตายดู นอนแผ่ลงไปที่ทำยเรือนั้น แล้วก็ทำตาย ตายแล้วทำไปหาคนที่ เป็นญาติบ้าง พี่น้องบ้าง เพื่อนที่ชอกกันบ้าง เขาก็ไม่เห็นเรา เพราะเราเป็นผี เราก็เอาก้อนดินบ้าง ไม้บ้าง โยนหรือปาเข้าไปให้ถูก เพราะเขาไม่เห็นตัวเรา เขาก็ต้องบอกผีโยนมาหรือปาเข้ามา ไปหาคนโน้นก็ไม่เห็น มาหาคนนี้ก็ไม่มีเห็น คิดไปดังนี้แหละจนเปลोटัว

แต่พอรู้สึกตัวขึ้นมา ก็รีบลุกขึ้นจุดธูปอธิษฐานในใจ

ของตัวเองว่า **“ขออย่าให้เราตายเสียก่อน ขอให้บวชเสียก่อนเถิด ถ้าบวชแล้วไม่สึกจนตลอดชีวิต”** ตรงนี้บวชจริงมาเสียแต่อายุ ๑๙ ปีเศษแล้ว ตั้งแต่นั้นก็ประกอบอาชีพตามปกติของพ่อค้า จนอายุครบ ๒๒ โดยปี แล้วก็ปรารถนาถึงการบวช

ในปีนั้น พอถึงเดือน ๘ ข้างขึ้นก็ขนข้าวลงเรือเต็มลำตีแล้ว ก็บอกกับลูกจ้างให้นำเอาข้าวไปขายโรงสีในกรุงเทพฯ ส่วนตัวก็เข้าอยู่วัดเป็นเจ้านาค ฝึกหัดเบื้องต้นแห่งการอุปสมบทในสำนักพระปลัดย้ง ผู้เป็นหลวงตาของตัว ซึ่งเป็นน้องคนเล็กของตาน้อย ผู้เป็นมารดาของตัวเอง ท่านสงวนวัยอยู่ ให้เป็นหนังสือสมุดข่อย เขียนตัวบรรจงสวยงามมาก ก็ท่องวิธีขอบรรพชา แลดูวินัยไปด้วยกันทีเดียว

พอจวนเข้าพรรษาก็มีผู้ไปนิมนต์พระอุปัชฌาย์ดี วัดประตูลำดงจังหวัดสุพรรณบุรี มาเป็นอุปัชฌาย์ ก็ได้อุปสมบทในต้นเดือนแปดของ พ.ศ. ๒๔๔๙ ได้อยู่จำพรรษาในวัดนั้น อยู่ที่อุปสมบทนั้น ๗ เดือนเศษๆ เท่านั้น

ออกจากวัดที่อุปสมบทนั้นแล้ว ก็ตรงมาอยู่จำพรรษาในวัดพระเชตุพนทีเดียวน เรียนมูลกัจจายน์ถึงสามจบ แล้วเรียน

ธรรมบทที่ปณีและสารสังคหะ แต่พอเป็นว่าแปลออกพอสมควร
แล้วก็หยุดการเรียนคันถธุระอยู่ ก็เรียนวิปัสสนาไปด้วยเหมือน
กัน เวลาวัดแปดคำสิบห้าคำ ก็มักไปแสวงหาครูสอนฝ่าย
สมถวิปัสสนาอยู่เสมอๆ โดยมากแต่ที่เรียนโดยตรงทีเดียว

ตั้งแต่บวชใหม่ๆ ก็เรียนแต่อุสาวนาจารย์ที่หนึ่ง บวช
แล้วรุ่งขึ้นวันที่สอง ก็เรียนที่หลวงพ่อนิยม วัดน้อย จังหวัด
สุพรรณ ที่สามเจ้าคุณสังฆวานุวงศ์ (เอียด) วัดราชสิทธิาราม
ที่สี่เรียนกับพระครูญาณวิโรติ (โป้) วัดพระเชตุพน ที่ห้าเรียนกับ
พระอาจารย์สิงห์ วัดละครท่า หลังระฆังโฆสิตาราม ได้ตาม
แบบของท่านสององค์

พระครูญาณวิโรติแลพระอาจารย์สิงห์ ท่านรับรองว่า
ได้ตามแบบของท่าน ท่านมอบให้เป็นผู้สอนเขาได้ทั้งสอง
อาจารย์ แต่ก็ยังไม่พอใจที่จะเป็นครูสอนเขา จึงค้นคว้าหาต่อ
ไปอีก ถึงพรรษา ๑๑ ก็สำเร็จในการเล่าเรียนคันถธุระได้พอ
สมควรแก่ที่ตั้งใจไว้ว่า ต้องเรียนแปลให้ออก จะได้คัมภีร์ใน
มคธภาษาได้ตามต้องการ ก่อนแต่จะมาเรียนคันถธุระนั้น ได้
ตั้งหนังสือใบลานมหาสติปัญญาแลานยาวไว้ที่วัดสองพี่น้องผูก
หนึ่งว่า ถ้าไปเล่าเรียนคราวนี้ต้องแปลหนังสือผู้นี้ให้ออก จึง

เป็นที่พอแก่ความต้องการ ถ้ายังแปลไม่ออก ก็เป็นอันไม่หยุด
ในการเรียน แต่พอแปลออกก็หยุด

ในพรรษาที่ ๑๑ เมื่อหยุดต่อการเรียนปริยัติแล้ว ก็เริ่ม
ทำจริงในทางปฏิบัติ ก็คิดว่าในวัดพระเชตุพนนี้ ในอุโบสถก็ดี
มีบริเวณกว้างขวางดีมาก เป็นสถานที่ควรทำภาวนามาก แต่มา
หวนระลึกถึงอุปการคุณของวัดบางคูเวียง ในคลองบางกอกน้อย
เจ้าอธิการชุ่มได้ถวายมูลกัจจายน์ แลคัมภีร์พระธรรมบทให้
ในตอนเล่าเรียนปริยัตินั้น ก็มีอุปการคุณอยู่มาก ควรไปจำ
พรรษา แล้วจะได้แสดงธรรมแจกแก่ภิกษุสามเณร อุบาสก
อุบาสิกา เป็นบรรณาการต่ออุปการคุณแก่วัดนั้น จึงได้กราบลา
เจ้าคุณสมเด็จพระพุทธอาจารย์ (เข้ม) เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน
ไปจำพรรษาวัดบางคูเวียง

ในพรรษาที่ ๑๒ แต่พอได้กึ่งพรรษา ก็มาหวนระลึกขึ้น
ว่า ในเมื่อเราตั้งใจ ในการบวชตามเดิม อายุ ๑๙ เราได้
ปฏิญาณตนบวชจนตาย ขออย่าให้ตายในระหว่างการบวช
บัดนี้ก็ได้บอกลามมาถึง ๑๕ พรรษาอย่างเข้านี้แล้ว ก็พอแก่
ความประสงค์ของเราแล้ว บัดนี้ของจริงที่พระพุทธเจ้าท่านรู้
ท่านเห็น เราก็งงไม่ได้บรรลุ ยังไม่รู้ไม่เห็น สมควรแล้วที่จะ

ต้องกระทำอย่างจริงจัง

เมื่อตกลงได้ดังนี้แล้ว วันนั้นเป็นวันกลางเดือน ๑๐ ก็เริ่ม
เข้าโรงอุโบสถแต่เวลาเย็น ตั้งสัจจาธิษฐานแนนอนลงไปว่า
ถ้าเรานั่งลงไปครั้งนี้ไม่เห็นธรรม ที่พระพุทธเจ้าต้องการ เป็น
อันไม่ลุกจากที่นี้จนหมดชีวิต เมื่อตั้งจิตมั่นลงไปแล้ว ก็เริ่ม
ปรารภนั่ง จึงได้แสดงความอ่อนน้อมแต่พระพุทธเจ้าว่า

**“ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดข้าพระพุทธเจ้า
ทรงประทานธรรมที่พระองค์ได้ทรงตรัสรู้อย่างน้อยที่สุด
แลง่ายที่สุดที่พระองค์ได้ทรงรู้แล้วแก่ข้าพระพุทธเจ้า**

**ถ้าข้าพระพุทธเจ้ารู้ธรรมของพระองค์แล้ว จักเป็น
โทษแก่ศาสนาของพระองค์แล้ว ขอพระองค์อย่าทรง
พระราชทานเลย ถ้าเป็นคุณแก่ศาสนาของพระองค์ ขอ
พระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานแก่ข้าพระองค์
ข้าพระองค์ขอรับเป็นทนายศาสนา ในศาสนาของพระองค์
จนตลอดชีวิต”**

แต่พออ่อนน้อมเสร็จแล้ว ก็เริ่มปรารภเข้าที่นั่งสมาธิต่อ
ไป มานึกถึงมดคี ที่ตามช่องของแผ่นหินที่ยาวๆ แลบนแผ่น
หินบ้าง ไต่ไปมาอยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก จึงหยิบเอาขวดน้ำมัน

ก้าวมา เหนี่ยวจุกเข้าที่ปากขวด แล้วตะแคงขวดให้เปียก นี๊
เข้า แล้วเอามาลากเป็นทางให้รอบตัว จะได้กันไม่ให้มาทำ
อันตรายในเวลาหนึ่งลงไปแล้ว

แต่พอทางนี๊ที่เปียกน้ำมันนั้นไม่ทันถึงครึ่งของวงตัวที่นั่ง
ความคิดอันหนึ่งเกิดขึ้นว่า ชีวิตสละได้ แต่ทำไมยังกลัวมดคี่
อยู่เล่า ก็นึกอายตัวเองขึ้นมา เลยวางขวดน้ำมัน แล้วนั่งเข้า
ที่เลยในเดี๋ยวนั้น

ประมาณครึ่งหรือก่อนคืน ไม่มีนาฬิกา ไม่แน่ ก็เห็นผัง
ของจริงของพระพุทธเจ้า ซึ่งมีอยู่ในหนังสือธรรมกาย ที่คุณ
พระทิพย์ปริญาเรียบเรียงพิมพ์แจกไปแล้วนั้น

ในขณะนั้นก็มาปริวิตกว่า **คัมภีร์โรจายัง *** ธรรมเป็นของ
ลึกถึงเพียงนี้ ใครจะไปคิดคาดคะเนเอาได้ พันวิสัยของความตริก
นึกคิดอยู่ก็เข้าไม่ถึง ที่เข้าถึงต้องทำให้รู้ตริก รู้นึก รู้คิดนั้น
หยุดเป็นจุดเดียวกัน แต่พอหยุดก็ดับ แต่พอดับแล้วก็เกิด ถ้า
ไม่ดับแล้วไม่เกิด ตรองดูเถิดท่านทั้งหลาย นี่เป็นของจริง
หัวต่อมีเป็นอยู่ตรงนี้ ถ้าไม่ถูกส่วนดังนี้ ก็ไม่มีไม่เป็นที่เด็ดขาด

* คัมภีร์โรจาย รมโม ทุกุทโส ทูรานุโพโธ สนโต ปณโต อตกกาจโร นิบุเณ ปณติตเวทนีย
ธรรมนี้เป็นสภาพลึก เห็นได้ยาก ตรัสรู้ได้ยาก เป็นธรรมสงบ ประณีต คิดเดาไม่ได้ ละเอียด
เป็นวิสัยที่บัณฑิตพึงรู้

วิตกอยู่ดังนี้ลึกครู่ใหญ่ๆ ก็กลัวว่าความมีความเป็นนั้น จะเลื่อนไปเสีย จึงเข้าที่ต่อไปใหม่ ราวสัก ๓๐ นาที ก็เห็นวัด บางปลาปรากฎเหมือนตัวเองไปอยู่ที่วัดนั้น แต่พอชดดีก็รู้สึก ตัวขึ้นมา จึงมีความรู้สึกขึ้นมาว่าจะมีผู้รู้เห็นได้ยากนั้น ในวัด บางปลานี้จะต้องมีผู้รู้เห็นได้อย่างแน่นอน จึงปรากฎขึ้นบัดนี้

ต่อแต่นั้นมาก็คำนึงที่จะไปสอนที่วัดนั้นอยู่เรื่อยๆ มา จนถึงออกพรรษาวัชรกฐินแล้ว ก็ลาสมภารวัดบางคูเวียงไปสอน ที่วัดบางปลาราวสี่เดือน มีพระทำเป็น ๓ รูป คฤหัสถ์ ๔ คน

นี่เริ่มต้นแผ่ธรรมกายของจริง ที่แสวงหาได้มาจริง ปรากฎอยู่จนบัดนี้

โอวาทของเจ้าคุณพ่อ *

ผู้เทศน์เกิด วันศุกร์ ปิวอก บวชมา ๕๐ พรรษา คั่นคว้า
ธรรมะเรื่อยมา การออกธุดงค์ ใจเป็นมรรคผล สงบสมาธิ เป็น
ทางรู้ว่าเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นปัญญา (ไม่ใช่ธรรม)

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นพุทธรัตนะ ผู้เทศน์รู้จักเกือบ ๕๐ ปี
(ตำราไม่มี) โดยการคั่นคว้าทางปฏิบัติ

ดีที่สุด คือ พระพุทธเจ้า

ชั่วที่สุด คือ มาร

ผู้เทศน์มารู้ตัวเมื่อบวชแล้ว ว่าต้นธาตุใช้ให้จิตมาเกิด
เพื่อปราบมาร (ไม่ให้เจ็บ ไม่ให้แก่ ไม่ให้ตาย)

ถ้ามารไม่แพ้ ผู้เทศน์ยอมตายอยู่วัดปากน้ำ

* เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๙๕ ตรงกับวันศุกร์ แรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งคล้ายกับ
วันเกิดของเจ้าคุณพ่อฯ เทศน์เป็นการให้โอวาท และสั่งสอนลูกๆ ได้บันทึกไว้ โดยนาง
แฉล้ม อุกุภรัตน์ และได้ตีพิมพ์ในหนังสือเรื่องธรรมกาย ของพระมงคลเทพมุนี วัดปากน้ำ
ภาษีเจริญ พ.ศ.๒๔๙๗

มารปล่อยสายมาปกครองมนุษย์ มนุษย์ตกเป็นบ่าวเป็นทาสของโลภะ โทสะ โมหะ (ผลคือความเสียหาย) มีแก่ มีเจ็บ มีตาย เช่นสงครามที่แล้วมาเกิดจากโลภะ คือ ความโลภเป็นเหตุให้คนเจ็บ คนตาย ลูกชายหญิงมีความหลง โมหะ ว่าตัวแก่แล้ว พ่อแม่ว่าไม่ได้ มีโทสะ โมหะ โต้เถียงไม่กลัวเกรง

ที่เป็นเช่นนี้เพราะนายโลภะ โทสะ โมหะ เขาปกครอง เขาสั่งให้ทำเช่นนั้น เอาบ้านเมืองมาล่อ เอาความเจ็บความตายมาให้ ปรามมารเหล่านี้เสียได้ มนุษย์จะได้อยู่เป็นสุข เจ้าตัวมารเหมือนผีเที่ยวลึง บังคับให้เป็นไปตามคำสั่งของเขา

เราต้องเข้าวิชาธรรมกายจึงรู้ เห็นหมด เพราะธาตุธรรมไม่เหมือนกัน

วัดปากน้ำช่วยเหลือแก่คนป่วยไข้ ให้หาย ไม่ต้องกินยา มารมันยอมให้คนไข้หาย แต่มันไม่ยอมแพ้ มันแพ้ลอกๆ (ตามวิสัยของมาร)

มนุษย์ชายหญิงเป็นพระก็มาก เป็นมารก็มาก

เป็นธรรมกาย ดูเป็น รักษาตัวได้ เราจับสายธรรมะเสีย เขาก็ไม่รบกัน เก็บสมบัติให้หมด เก็บอาวุธให้หมดตามจุด เขาก็ไม่รบกัน (จับหรือเก็บในที่นี้หมายความว่าเก็บในทางปฏิบัติ-ธรรม)

กวดกันแบบนี้ ๒๕ ปีแล้ว แยกพระ แยกมาร ไม่ให้ปนกัน
ไม่ให้กระทบกัน ต่างฝ่ายต่างเป็นสุข (เหมือนรัฐกันกระทบใน
มนุษยโลก)

จะให้สัญญาไม่รังแกกัน ถ้าไม่ยอมก็เก็บฤทธิ์เสีย ที่ไม่
ตกลงกันเพราะเขาลองฤทธิ์กัน

ผู้เทศน์ปล่อยชีวิต (ยอมตายถวายชีวิตแต่พระพุทธเจ้า)
ถึง ๒ คราว จึงได้พบ “ธรรมกาย” (พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของ)

ชายหญิงผู้ปฏิบัติธรรมะ ถึง “ธรรมกายโคตรภู” เท่า
กับได้บวชข้างใน เป็นหญิงบวชใน เป็นชายบวชทั้งในข้างนอก
เป็น ๒ ชั้น

ความอยากเป็นเหตุให้เกิด เกิดเป็นผล

หยาบดับได้ ดับเป็นชั้นๆ ดับตั้งแต่กายมนุษย์หยาบ
จนถึงธรรมกาย ความเกิดเป็นของจริง ละได้ก็เห็นดับ ดับนั้น
เป็นนิโรธ นิโรธมีขึ้นได้ เพราะศีล สมาธิ ปัญญา

ดับหยาบไปหาละเอียดเป็นชั้นๆ เข้าไป จนเป็นพระโสดา
ตาดิก็เห็น ญาณดีก็รู้ มีบาสิรับรอง

พระพุทธเจ้าทั้งหลาย “ธรรมกาย” นั้นแหละเป็นผู้
รักษาความสงบ

“ธรรมจะต้องชนะอธรรมเสมอ
เราไม่ต้องเดือดร้อนใจ
เพราะธรรมกายของพระพุทธรักษาเป็นของแท้
ไม้ไผ่ของเก้ หรือของเทียม
ธรรมกายจะปรากฏเป็นของจริงแก่ผู้เข้าถึง”

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย

สมณะ - วิปัสสนา

สมณะ เป็นวิชาเบื้องต้น พุทธศาสนิกชนต้องเอาใจใส่
คือ แปลความว่า **สงบระงับใจ เรียกว่าสมณะ**

วิปัสสนา เป็นชั้นสูงกว่าสมณะ ซึ่งแปลว่า **เห็นแจ้ง เป็น
ธรรมเบื้องต้น เรียกว่าวิปัสสนา**

สมณะวิปัสสนา ๒ อย่างนี้ เป็นธรรมอันสุขุมลุ่มลึกในทาง
พระพุทธานุสสติ ผู้ปฏิบัติได้ศึกษามาตั้งแต่บวช พอบวชออก
จากโบสถ์แล้วได้วันหนึ่ง รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งก็เรียนทีเดียว
เรียนสมณะทีเดียว ไม่ได้หยุดเลย จนกระทั่งถึงบัดนี้ บัดนี้ทั้ง
เรียนด้วย-ทั้งสอนด้วย ในฝ่ายสมณะวิปัสสนาทั้ง ๒ อย่างนี้

สมณะมีภุมิแคไทน์ สมณะมีภุมิ ๔๐

กสิณ ๑๐ อสุภะ ๑๐

อนุสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔

อาหาเรปฏิกูลสัญญา ๑

จตุรธาตุวัตถสถาน ๑ อรูปฌาน ๔

ทั้ง ๔๐ นี้ เป็นภูมิของสมณะ

วิปัสสนามีภูมิ ๖

ชั้น ๕ อายุตนะ ๑๒

ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒

อริยสัจ ๔

ปฏิจลสมุปบาทธรรม ธรรมอาศัยซึ่งกันและกันเกิดขึ้น
ธรรมอาศัยซึ่งกันและกันดับไป

นี้เป็นภูมิของวิปัสสนา

ภูมิสมถวิปัสสนาทั้ง ๒ นี้ เป็นตำรับตำราในทางพระ-
พุทธศาสนาได้ใช้กันสืบมา

หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน

๒

ถูกลีบ ถึงศูนย์

ใจที่หยุดต้องถูกล้างนะ ถ้าไม่ถูกล้างใช้ไม่ได้ ต้องหยุดเข้าลีบ เข้าศูนย์ เข้าส่วน ถูกลีบ ถูกศูนย์ ถูกล้วน ถ้าหยุดกลางกายเช่นนั้นถูกลีบ พอถูกลีบเท่านั้นไม่ช้าจะเข้าถึงศูนย์ พอถูกลีบแล้วก็จะเข้าถึงศูนย์ทีเดียว โบราณท่านพูดกันว่า

เห็นลีบแล้วเห็นศูนย์	เป็นเค้ามูลสืบกันมา
เที่ยงแท้แน่นักหนา	ตั้งอนิจจาเป็นอาจิม
จุดแล้วปฏิสนธิ	ยอมเวียนวนอยู่ทั้งสิ้น
สังขารไม่ยั้งยั้ง	ราศีล้นเป็นตัวมา

นี่ลีบ-ศูนย์นี้เป็นตัวสำคัญนัก สัตว์โลกจะเกิดในโลกได้ ต้องอาศัยเข้าลีบแล้วตกศูนย์จึงเกิดได้ ถ้าเข้าลีบไม่ตกศูนย์แล้วเกิดไม่ได้ นี่โลกกับธรรมต้องอาศัยกันอย่างนี้ ส่วนทางธรรมเล่าก็ต้องเข้าลีบ เข้าลีบแล้วก็ตกศูนย์

**“ตกศุณย์” คือ “ใจหยุด” พอใจหยุดเรียกว่าเข้าสืบ
เห็นเป็นดวงใสเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ผุดขึ้นที่ใจหยุดนั้น
นั่นตกศุณย์แล้ว เข้าสืบแล้ว เห็นศุณย์แล้ว เรียกว่า “เข้าสืบ
แล้วเห็นศุณย์”**

หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน

๓

ต้องเดินแนวนี่

ตั้งแต่กายมนุษย์ถึงกายอรุปรพหมลละเอียด แค่นั้นเรียกว่า **ขั้นสมถะ** ตั้งแต่กายธรรมโคตรกฎ ทั้งหยาบทั้งละเอียด จนกระทั่งถึงกายพระอรหัตต์ทั้งหยาบทั้งละเอียด นี่ **ขั้นวิปัสสนา**

ทั้งนี้ที่เรามาเรียนสมถวิปัสสนาวันนี้ ต้องเดินแนวนี่ ผิดแนวนี่ไม่ได้ และก็ต้องเป็นอย่างนี้ ผิดอย่างนี้ไปไม่ได้ ผิดอย่างนี้ไปก็เลอะเหลว ต้องถูกแนวนี่

เราจะต้องยึดกายมนุษย์นี้เป็นแบบ เข้าไปถึงกายมนุษย์ละเอียด

ยึดกายมนุษย์ละเอียดนั้นเป็นแบบ เข้าไปถึง กายทิพย์

ต้องยึดกายทิพย์นั้นเป็นแบบ เข้าไปถึง กายทิพย์ละเอียด

ต้องยึดกายทิพย์ละเอียดเป็นแบบ จะโยกโย้ไปไม่ได้ เข้าไปถึง กายรูปพรหม

ต้องยึดกายรูปพรหมเป็นแบบ เข้าไปถึง กายรูปพรหม
ละเอียด

ยึดกายรูปพรหมละเอียดเป็นแบบ เข้าไปถึง กายอรูปร-
พรหม

ยึดกายอรูปรพรหมเป็นแบบ เข้าไปถึง กายอรูปรพรหม
ละเอียด

ยึดกายอรูปรพรหมละเอียดเป็นแบบ เข้าไปถึง กายธรรม

ยึดกายธรรมเป็นแบบ รูปเหมือนกับพระปฐุมิมากร ที่
เขาปั้นไว้ในโบสถ์วิหารการเปรียญเขาทำแบบไว้อย่างนั้น
เข้าไปถึง กายธรรมละเอียด

ยึดกายธรรมละเอียดเป็นแบบ เข้าไปถึง กายธรรม
พระโสดา

ยึดกายธรรมพระโสดาเป็นแบบ เข้าไปถึง กายธรรม
พระโสดาละเอียด

ยึดกายธรรมพระโสดาละเอียดเป็นแบบ เข้าไปถึง
กายธรรมพระสกิทาคา

ยึดกายธรรมพระสกิทาคาเป็นแบบ เข้าไปถึง กายธรรม
พระสกิทาคาละเอียด

ยึดกายธรรมพระสภิกาคาละเอียดเป็นแบบ เข้าไปถึง
กายธรรมพระอนาคา

ยึดกายธรรมพระอนาคาเป็นแบบ เข้าไปถึง กายธรรม
พระอนาคาละเอียด

ยึดกายธรรมพระอนาคาละเอียดเป็นแบบ เข้าไปถึง
กายธรรมพระอรหัต

ยึดกายธรรมพระอรหัตเป็นแบบ เข้าไปถึง กายธรรม
พระอรหัตละเอียด ยึดกายธรรมพระอรหัตละเอียดเป็นแบบไว้

นี้เป็นหลักฐานในพุทธศาสนา

หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน

๔

ใจไม่หยุด ไม่ถูกศาสนา

คำว่า หยุด อันนี้แหละถูกตั้งแต่ต้นจนเป็นพระอรหันต์
คำว่าหยุด เพราะฉะนั้นต้องเอาใจหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรม
ที่ทำให้เป็นกายมมนุษย์

**หยุดนั้นแหละถูกเป้าหมายใจดำ ถูกโอวาทของ
พระบรมศาสดา**

ถ้าไม่หยุด จะปฏิบัติศาสนาสัก ๔๐-๕๐ ปีก็ช่าง ที่สุดจะมีอายุสัก ๑๐๐ ปี หรือ ๑๒๐-๑๓๐ ปี **ถ้าใจหยุดไม่ได้ ไม่ถูกศาสนาสักที** หยุดเข้าลิบเข้าศูนย์กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายมมนุษย์ไม่ได้ ไม่ถูกศาสนาสักที

ต่อเมื่อใดหยุดได้ก็ถูกศาสนาทีเดียว ถูกพระโอษฐ์ของพระศาสดาทีเดียว ให้จำให้แม่นอย่างนี้ เพราะเราปฏิบัติไปแล้วยังไม่ถูก เข้าร่องรอยศาสนายังไม่ถูก

วันนี้จะเข้าร่องรอยพระศาสนา จะเรียนสมณะ จะทำใจ
ให้หยุด จะเข้าช่องนั้น วิธีทำใจให้หยุดดังแสดงแล้วนั้น
ถ้าหยุดแล้ว ก็ถูกตั้งแต่ต้นจนพระอรหันต์ทีเดียว
นี่แหละทางไปของพระพุทธศาสนา

หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน

๕

ฐานที่ ๗

ฐานที่ ๗ นั้นมีศูนย์ ๕ ศูนย์ ศูนย์กลาง ศูนย์ข้างหน้า
ศูนย์ข้างขวา ศูนย์ข้างหลัง ศูนย์ข้างซ้าย

ศูนย์กลาง คือ อากาศธาตุ

ศูนย์ข้างหน้า ธาตุน้ำ

ศูนย์ข้างขวา ธาตุดิน

ศูนย์ข้างหลัง ธาตุไฟ

ศูนย์ข้างซ้าย ธาตุลม

เครื่องหมายใสสะอาด ตรงช่องอากาศขาดกลางตรง
นั้นเรียกว่า ศูนย์

ทำไมถึงเรียกว่าศูนย์ ตรงนั้นเวลาสัตว์ไปเกิดมาเกิด
แล้วก็มาอยู่ในที่ลึบ อยู่ในกลางดวงนั้น ภายละเอียดอยู่ใน
กลางดวงนั้น พ่อแม่ประกอบธาตุธรรมถูกส่วนเข้าแล้ว ก็ตก

ศูนย์ที่เดียว พอตกศูนย์ก็ลอยขึ้นมาเหนือกลางตัว ๒ นิ้วมือ (เป็นดวงกลมใส) เท่าฟองไข่แดงของไข่ไก่ ใสเป็นกระจกส่องเงาหน้า นี่มันจะเกิดละ นี่เรียกว่าศูนย์

ศูนย์นั้นเป็นสำคัญนัก

จะเกิดมาในมนุษย์โลกก็ต้องเกิดที่ศูนย์นั้น

จะไปนิพพานก็ต้องเข้าศูนย์นั้นไปเหมือนกัน

จะไปสู่มรรคผลนิพพานก็ต้องเข้าศูนย์นั้นเหมือนกัน แบบเดียวกัน

จะตายจะเกิดเดินตรงกันข้าม

ถ้าว่าจะเกิดก็ต้องเดินนอกออกไป

ถ้าว่าจะไม่เกิดก็ต้องเดินในเข้าไป กลางเข้าไว้ หยุดเข้าไว้ ไม่คลาดเคลื่อน

นี่ตายเกิดอย่างนี้ ให้รู้จักหลักอย่างนี้

หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน

๖

มิใช่เพราะเป็นกษัตริย์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ที่มีพระเกียรติคุณ
เฟื่องฟู จนเป็นที่เคารพสักการะของมวลเทวดา อินทร์ พรหม
และมนุษย์มาจนตราบเท่าทุกวันนี้ มิใช่เพราะเหตุที่พระองค์
เป็นกษัตริย์ แต่เป็นเพราะเหตุอื่น

เหตุอื่นคืออะไร? ก็คือเหตุที่พระองค์สละราชสมบัติ
ออกบวช ประกอบพระมหาวิริยะความเพียรอันแรงกล้า
จนได้บรรลุพระโพธิญาณ ณ ฌวมไม้ศรีมหาโพธิ์ เมื่อวันวิสาข-
ปุรณมีเพ็ญเดือน ๖ นั้นเอง

พระองค์ได้ตรัสรู้เญยธรรมทั้งปวงในเวลารุ่งอรุณวันนั้น
คุณงามความดีของพระองค์ได้บังเกิดขึ้น ตั้งแต่วันนั้นเป็น
ลำดับมา จนตราบเข้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

๓

อรหัง

อรหัง เป็นคำที่พวกเรานักปฏิบัติธรรมเชิดชูกันนักหนา ถึงแก่ได้นำมาใช้เป็นบทปริกรรมภาวนาในเมื่อนั่งสมาธิ

ฉะนั้น จึงขอนำมาแปลไว้ในที่นี้ เพื่อได้ซาบซึ้งถึง พระคุณนามข้อนี้ไว้บ้าง แต่การจะพรรณนาให้ล้นสุดได้ เมื่อ คิดเทียบแล้วก็เท่ากับอากาศในปีกนก กล่าวคือ บรรดาอากาศ ทั้งหลายในสากลโลกมีมากที่สุดที่จะคณนา แต่คิดเฉพาะอากาศ เท่าที่ปีกนกกระพือขณะที่บินหนหนึ่ง จะมีอากาศอยู่ใน ระหว่างปีกนกชนิดเดียว ในจำนวนอากาศทั้งหลาย นี้ฉันใดก็ ฉะนั้น

อรหัง แปลสั้นๆ ว่าไกล ว่าควร เป็นสองนัยอยู่

“ไกล” หมายความว่าไกลจากกิเลส หรือว่าพ้นจากกิเลส เสียแล้ว “ไกล” ตรงกันข้ามกับปุถุชนคนเรา ซึ่งยังอยู่ในใกล้ชิด กิเลส

พระองค์บริสุทธิผู้ดั่งแท่งทองชมพูนุท หรืออีก
อย่างหนึ่งว่าใสเหมือนดวงแก้วอันหาค่ามิได้ สมคำที่ว่า พุทธ
รัตนะ ประกอบด้วยตาทิโนเป็นผู้คงที่ไม่หวั่นไหว หากจะมีของ
หอมมาชะโลมไล่พระวรกายซีกหนึ่ง และเอาของเหม็นมาชะ
โลมซีกหนึ่ง พระหฤทัยของพระองค์ก็ไม่แปรผันยินดียินร้าย
ประการใด

เปรียบได้อีกสถานหนึ่งว่า อินทขิลูปโม พระทัยมั่นคง
ดั่งเสาเขื่อน ถึงจะมีพายุมาแต่จตุรทิศก็ไม่คลอน

เมื่อเช่นนี้จึงมีนัยที่แปลได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นผู้ควร
คือเป็นผู้ที่เราสมควรจะเทอดจะบูชาไว้เหนือสิ่งทั้งหมด

อรหังเป็นนามเหตุ พระคุณนามนอกนั้นเป็นนามผล

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

๘

ตรัสรู้

ลัมมา ลัมพุทโธ แปลตามศัพท์ว่า ตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง โดยชอบ หรือนัยหนึ่งว่า ตรัสรู้เองโดยถูกต้อง หรือพูดให้สั้นก็ว่า รู้ถูกต้อง เพื่อให้ใกล้เคียงกับภาษาสามัญที่ใช้กันว่า รู้ผิดรู้ถูก ได้แก่คำที่พูดติเตียนคนที่ทำอะไรผิดพลาดไปว่า เป็นคนไม่รู้ ถูกรู้ผิด ทำไปอย่างโง่ๆ ดังนี้ เป็นต้น

แต่แท้จริง “พุทโธ” คำนี้เมื่อพิเคราะห์ให้ลึกซึ้งลงไป ตามรูปศัพท์แล้ว มีความหมายลึกซึ้งมาก ต่างกันไกลกับคำว่า ชานะ หรือวิชานะ ซึ่งแปลว่ารู้แจ้งนั้น

ดังนั้น พุทโธจึงได้แปลกันว่า “ตรัสรู้” ไม่ใช่รู้เฉยๆ เดิมคำว่า “ตรัส” นำหน้า “รู้” ซึ่งสะกิดให้สนใจว่า “รู้” กับ “ตรัสรู้” ๒ คำนี้ มีความหมายลึกซึ้งตื่นกว่ากันแน่

โดยมิสงสัย เมื่อระลึกถึงพระบาลีในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรที่ว่า “จกขุ อุกพาติ ญาณํ อุกพาติ ปญญา อุกพาติ วิชชา

อุทปาติ อาโลโก ฯ”

จึงทำให้แลเห็นความว่า คุณวิเศษทั้ง ๕ อย่างดังบาลี
ชั้นกล่าวนี้ จะเป็นความหมายแห่งคำว่า พุทโธ กล่าวคือ จกขุ
ฌาณิ ปญญา วิชชา อาโลโก ทั้ง ๕ อย่างนี้ประมวลเข้า
ด้วยกัน รวมเป็นคำแปลของคำว่า พุทโธ

หรือจะแปลให้สั้นเข้าอีก คำว่า พุทโธ ก็ยังต้องแปล
ว่า **ทั้งรู้ทั้งเห็น ไม่ใช่รู้เฉยๆ** อาศัยคำว่า จกขุ ฌาณิ ใน
บาลีที่ยกขึ้นกล่าวมานั้นเป็นเครื่องประกอบ

ยิ่งกว่านั้นยังมีคำว่า ชานตา ปสสตาฯ ในมหาสติปัฏฐาน-
สูตรอยู่อีก ซึ่งเป็นเหตุสนับสนุนว่า ที่ว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้
นั้น ไม่ใช่รู้เฉยๆ เป็นทั้งรู้ทั้งเห็น

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

๙

ตรัส “อนัตตา” เพื่อให้หา “อัตตา”

เหตุใดพระองค์จึงเน้นสอนหนักไปในทาง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา? เมื่อใคร่ครวญโดยสุขุมแล้วจะมองเห็นว่า พระองค์ สอนดังนั้นเพื่อตะล่อมให้คนที่มีความคิดใช้วิจารณ์ปัญญาสอ ดส่องเห็นได้เอง เช่น

พระองค์ตรัสถึง “อนิจจัง” ก็เพื่อให้ค้นคิดหา “นิจจัง”

ตรัสถึง “ทุกขัง” ก็เพื่อให้ค้นคิดหา “สุขัง”

ตรัสถึง “อนัตตา” ก็เพื่อให้คิดหา “อัตตา”

คนที่มีปัญญาเฉลียวฉลาดประกอบด้วยความเพียรพินิจ พิจารณาย่อมจะมองเห็นแนวพระโอวาทของพระองค์ จะ เทียบให้เห็น เช่น มีคน ๒ คนยืนอยู่ คนหนึ่งสูง คนหนึ่งต่ำ เรา รู้จักคนสูง ใครมาถามเราว่าคนสองคนนั้นรู้จักไหม เรา ตอบว่าคนสูงเรารู้จัก เมื่อคนอื่นได้ยินคำตอบเช่นนั้น แม้มตาของ เขาไม่แลเห็นคนสองคนนั้นเลย เขาย่อมจะรู้ว่าคนที่เราไม่รู้จัก

นั่นต่ำกว่าคนที่เรารู้จัก โดยเราไม่จำเป็นจะต้องพูดว่า คนต่ำ
เราไม่รู้จัก นี่ฉันใด อนิจจังบอกนิจจัง ทุกข์บอกสุขยัง อนัตตา
บอกอัตตา ฉะนั้น

อะไรเล่าเป็นนิจจัง สุขัง อัตตา?

ก็คือ ธรรมกาย นี้เอง เป็นตัวนิจจัง สุขัง อัตตา

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

๑๐

ตัวพระรัตนตรัย

**ตั้งแต่ธรรมกาย ซึ่งเป็นกายที่ ๕ ตลอดจนถึงพระ
อรหันต์เป็นที่สุด นี่แหละเป็นตัวพระรัตนตรัย**

กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม ไม่ใช่
รัตนตรัย จำเพาะแต่ธรรมกายอย่างเดียวเป็นตัวพระรัตนตรัย

ในองค์ธรรมกายนั้นที่ตรงศูนย์กลางกายของธรรมกาย
นั้นมีธรรมดวงหนึ่ง คือธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย ธรรมดวงนี้
เป็นที่ตั้งที่หยุดของ เห็น จำ คิด รู้ ของธรรมกาย เห็น จำ คิด
รู้ ของธรรมกายไม่เปลว หยุดอยู่ที่ศูนย์กลางของดวงธรรมที่
ทำให้เป็นธรรมกายเสมอไม่เปลวเลยนั้นเป็นอรหันต์

ตรงศูนย์กลางกายของธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้น มี
เป็นศูนย์ว่างเท่าเมล็ดโพธิ์หรือเมล็ดไทร ตรงนั้นเป็นที่ตั้งที่อยู่
ของ เห็น จำ คิด รู้ หยุดที่อื่นไม่ถูก ผิดศูนย์และไม่ถูกความ
จริง ซึ่งเป็นทางไปของพระอริยะทั้งหลาย

ธรรมกายนั้นมีเห็น จำ คิด รู้ เหมือนกันทุกกาย เห็น
จำ คิด รู้ ก็ต้องมีดวงเป็นที่ตั้ง เห็น จำ คิด รู้

ดวงเป็นที่ตั้งของเห็นอยู่นอก

ดวงเป็นที่ตั้งของจำอยู่ใน

ดวงเป็นที่ตั้งของจำอยู่นอก

ดวงเป็นที่ตั้งของคิดอยู่ใน

ดวงเป็นที่ตั้งของคิดอยู่นอก

ดวงเป็นที่ตั้งของรู้ภายใน

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

๑๑

ความเพียร

ในการบำเพ็ญภาวนา ความเพียรเป็นข้อสำคัญยิ่ง ต้อง
ทำเสมอทำเนืองๆ ในทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะ นั่ง นอน ยืน เดิน
และทำเรื่อยไป อย่าหยุด อย่าละ อย่าทอดทิ้ง อย่าท้อแท้ มุ่ง
รุดหน้าเรื่อยไป ผลจะเกิดวันหนึ่ง ไม่ต้องสงสัย

ผลเกิดอย่างไร ท่านรู้ได้ด้วยตัวของท่านเอง

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

๑๒

แก้ว ๓ ดวง

รัตนตรัย แบ่งออกเป็นสอง คือ รัตนะหนึ่ง ตรัยหนึ่ง

รัตนะ แปลว่า แก้ว

ตรัย แปลว่า สาม

รัตนตรัยรวมกันเข้าแปลว่าแก้วสาม

พุทธรัตนะ แก้วคือพระพุทธ

ธรรมรัตนะ แก้วคือพระธรรม

สังฆรัตนะ แก้วคือพระสงฆ์

ทำไมจึงต้องเอา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มาเปรียบ
ด้วยแก้ว ที่ต้องเปรียบด้วยแก้วนั้น เพราะแก้วเป็นวัตถุทำ
ความยินดีให้บังเกิดแก่เจ้าของผู้ปกครองรักษา

ถ้าผู้ใดมีแก้วมีเพชรไว้ในบ้านในเรือนมาก ผู้นั้นก็อึ้งใจ
ดีใจด้วยคิดว่าเราไม่ใช่คนจน ปลื้มใจของตนด้วยความมั่งมี

แม้คนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของเล่าเห็นแก้วเห็นเพชรเข้าแล้ว ที่จะไม่
ยินดีไม่ชอบนั้นเป็นอันไม่มี ต้องยินดีต้องชอบด้วยกันทั้งนั้น ฉันทใด

**รัตนตรัย แก้วสามดวงคือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ
สังฆรัตนะ ทั้งสามนี้ก็เป็นที่ยินดีปลื้มใจของเทวดา และ
มนุษย์ทั้งหลาย ฉันทนั้น**

*รัตนตยคมนปณามคาถา
๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๒*

๑๓

จะเข้าถึงพระรัตนตรัย ใจต้องหยุดนิ่ง

การที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัยที่ถูกแท้นั้น ต้องเอาใจของตนจรดลงที่ศูนย์กลางของธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ เป็นดวงใสบริสุทธิ์เท่าๆ ฟองไข่มุกของไก่ ตั้งอยู่ศูนย์กลางของกายมนุษย์

มีเหมือนกันหมดทุกคน จำเดิมแต่อยู่ในท้องมารดา ใจของกุมารกุมารีจรดจึ่งหยุดนิ่งอยู่ตรงศูนย์กลางของดวงธรรมนั้นทุกคน ตรงศูนย์กลางของดวงธรรมมีว่างอยู่ประมาณเท่าเมล็ดโพธิ์ หรือเมล็ดไทร ใจของกุมารหรือกุมารีก็จรดอยู่ศูนย์กลางนั้น

ผู้ที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัย ต้องเอาใจของตนไปจรดอยู่ที่ศูนย์กลางกายของตนนั้น แล้วทำใจให้หยุด หยุดในหยุด หนักเข้าไปทุกที ไม่ให้คลายออก ทำไปจนใจไม่คลายออก ใจนั้นหยุดในหยุดหนักเข้าไปทุกที

นี่เป็นทางของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ไม่ใช่ทางไปของ
ปุถุชน ทางไปของปุถุชนไม่หยุด ออกนอกรอกหยุด นอกจาก
ทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ หยุดเสมอจึงได้เจอเจอ
พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ยากนัก

ขอผู้จงรักภักดีต่อตนของตนที่แท้แล้ว จงตั้งใจแน่วแน่
ให้ถูกทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์เกิดประเสริฐนัก
พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ในอดีต อนาคต ปัจจุบันไปทางเดียว
เหมือนกันทั้งหมด

เพราะฉะนั้นพวกเราที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัย จึงต้อง
ทำใจให้หยุดให้หนึ่ง ให้ตรงต่อทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์
จึงจะถูกหลักฐานในพุทธศาสนา ทั้งถูกตำราของสัตว์ผู้ไปเกิด
มาเกิดด้วย สัตว์ผู้ไปเกิดมาเกิดเข้าสืบไม่ถูก ก็ไม่ตกศูนย์ เมื่อ
ไม่ตกศูนย์ก็ไปเกิดมาเกิดไม่ได้ ธรรมดาของเกิดแลตายต้องมี
สืบศูนย์เป็นเครื่องหมายเหมือนกันทั้งหมด ทั้งในภพและนอกภพ
การที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัยก็เหมือนกัน ต้องเข้าสืบศูนย์เป็น
ชั้นๆ ไป จึงจะเข้าถึงพระรัตนตรัยได้

รัตนตยคมนาปถามคถา

๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๒

๑๔

กาย กับ ธรรม

กายธรรมโคตรภู มีกายธรรมหยาบ กายธรรมละเอียด
แบบเดียวกัน กายธรรมหยาบก็เป็นเกาะเป็นที่พึ่ง

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมหยาบก็เป็นเกาะเป็นที่พึ่ง
กายธรรมละเอียดก็เป็นเกาะเป็นที่พึ่ง

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียดก็เป็นเกาะเป็นที่พึ่ง
ที่พึ่ง จนกระทั่งถึงพระโสดา

พระโสดาก็มีกายของท่านเป็นเกาะเป็นที่พึ่ง

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระโสดาก็เป็นเกาะเป็นที่พึ่งของ
ตัวเองทั้งนั้น จะไปพึ่งสิ่งอื่น เลอะละไม่ได้

ถ้าพึ่งจ้าวพึ่งผี เทียบนบนานกาลกล่าว นี้เพราะพวก
เหล่านี้ ไม่ได้ยิน ไม่ได้ฟังธรรมของสัตบุรุษ ไม่ได้ศึกษาในธรรม
ของสัตบุรุษ ความเห็นจึงพิรุณไปเสียแล้ว

ไม่ได้ยิน ไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้า ไม่ได้ฝึกฝนใจ
ในธรรมของพระพุทธเจ้า ความเห็นจึงได้เลอะเลือนไปเช่นนั้น

ถ้าไม่เลอะเลือนจะต้องมี ๒ อย่างนี้เท่านั้น คือมีกาย
กับธรรม ๒ อย่างนี้เท่านั้น

สิ่งที่เบียดเบียนที่พึง
๑๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๖

๑๕

อย่าลืมการให้

ทานการให้ ไม่ใช่เป็นไปแต่ในพุทธศาสนา ก่อนพุทธกาล พระพุทธเจ้ายังไม่ได้อุบัติตรัสขึ้นในโลก การให้นี้เขามีกันอยู่แล้ว

มืออย่างไร? จำเดิมแต่มารดาบิดาเมื่ออยู่ร่วมกันก็ต้องให้กันแล้ว ต้องให้ความสุขกัน ให้เงินทองข้าวของเสื้อผ้าซึ่งกันและกัน มีอะไรก็แจกกันรับประทานไปใช้สอยไป นี้ก็ให้กัน

ถ้าไม่ให้กันอยู่ด้วยกันไม่ได้ ต้องแยกจากกันทีเดียว
แหละ

ถ้าให้กันละก็ อยู่ด้วยกันได้

นี่การให้นี้เป็นข้อสำคัญนัก

ทานการให้เป็นหลักสำคัญที่จะให้ความเจริญรุ่งเรือง
แก่ผู้ให้

ถ้าว่าไม่มีทานการให้แล้ว คนจีนที่มาจากเมืองนอกจะไม่รวยเร็วถึงขนาดนี้ดอก เพราะทานการให้นี้แหละ จีนยืมทีเดียว

เจอเจ้าโลใหญ่ๆ ที่เขาทำงานใหญ่ๆ กัน เมื่ออยากจะทำงานกับเขาด้วย แต่เขาไม่ค่อยยอมให้ทำ เมื่อไม่ยอมให้ทำ คนจีนก็ฉลาดค่อยๆ ให้เล็ก จนกระทั่งถึงผูกภาษีอากร เป็นเจ้าแก่ใหญ่โตขึ้นไป เพราะให้ไม่ใช่หรือ ถ้าไม่ให้ก็ไม่ได้เป็นเจ้าแก่ผูกภาษีอากรนะซี

เพราะให้นั่นเป็นตัวสำคัญนัก คนจีนเขาจึงได้พูดยืนยันว่าลูกไก่ยังกินข้าวสารอยู่ตราบไต่ละก็ เขาอยู่เมืองไทยไม่จนแน่จะไปให้อะไรใครก็ได้ ถ้าไม่ให้อะไรใครไม่ได้ จะหางานการอะไรได้ เพราะตนเป็นคนต่างบ้านต่างเมืองมา ดังนั้นการให้กันและกันนี่เป็นสิ่งสำคัญนัก

เมื่อรู้จักหลักอย่างนี้แล้ว อยู่ในสถานที่ใดก็อย่าลืมหานการให้กัน

สังคหวัดตุ

๒๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๙๖

๑๖

เป็นพ่อแม่ เพราะการให้

เป็นพ่อ แม่ ลูกหญิงลูกชาย สามภรรยาก็ต้องให้กัน เมื่อสามภรรยาอยู่ร่วมกันและมีลูกขึ้นมา ต้องให้ลูกกินนม นมนั้นแหละเป็นเงินเป็นทองเหมือนกัน นมนี้จะกลั่นออกมาจากเงินทองเช่นกัน มารดาบริโภคอาหารเข้าไป อาหารก็ไปเป็นน้ำนม ลูกก็กินนมเข้าไปเป็นลำดับ

พอขายนมแล้วก็ให้ลูกบริโภคอาหาร ต้องซื้อข้าวของลูกไม้ลูกโล่มาให้ลูกมัน ลูกจึงจะอ้วนพีมีเนื้อดีหนังดี ให้เรื่อยทีเดียว ลูกจะกินอะไร จะต้องการอะไร พ่อแม่ให้ได้ทุกอย่าง ให้เรื่อยจนกระทั่งเติบโต แต่ว่าถ้าลูกต้องภัยได้ทุกซ่หิวโหยโรยแรง แม่ก็เอาของอะไรมาให้รับประทาน

พอโตหนักขึ้นๆ ลูกต้องการอะไรก็อยู่ที่แม่นี้อีกทั้งนั้น แม่ไม่ให้ พ่อก็ให้ หรือให้ด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่ายนี้แหละ

ถ้าว่าพ่อแม่ไม่ให้ละก็ ลูกตายหมดไม่เหลือเลย

ลูกที่เป็นอยู่ได้นี้ก็เพราะอาศัยการให้ซึ่งกันและกัน
เพราะให้อย่างนี้แหละ ถึงได้นามระบือลือเลื่องไปทั้ง
เมืองว่า พ่อและแม่

สังคหวัดถุ

๒๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๙๖

๑๗

บุญญาภิธานา

เมื่อเจ้าภาพสละไทยธรรมเสร็จขาดลงไป มอบให้แก่ พระภิกษุ พระภิกษุรับสิทธิ์ขาดใช้ได้ บริโภคได้ ให้เด็กให้เล็ก ให้ใครก็ได้ เป็นสิทธิ์ของผู้รับ

ขาดจากสิทธิ์ของผู้ให้ ขณะใด ขณะนั้นแหละ บุญญาภิธานา บุญไหลมาจากสายธาตุสายธรรมของตัวเอง โดยอัตโนมัติ เข้าสู่อัตโนมัติ คือดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ ในกลางกายมนุษย์นี้

กลางดวงนั้นและเป็นที่ตั้งของบุญ บุญไหลมาติดอยู่กลางดวงนั้น เหมือนยังกับไฟติดอยู่ในหลอดไฟฟ้าที่ร้อยแรงเทียน ก็พันแรงเทียน ก็ช่างเถิด แล้วแต่หลอดเขาทำตึกริวไว้เท่าไร จุไฟได้เท่านั้น

ส่วนอัตโนมัติธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี้ บุญมากเท่าไรก็ใส่เข้าไปไม่เต็ม เท่าไรๆ ก็ไม่เต็ม

สังคหวัดฤ

๒๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๖

๑๘

ถูกต้องร่อยรอย

ที่จะดำเนินให้ถูกต้องร่อยรอยความประสงค์ของทาง
พุทธศาสนานะ จะดำเนินอย่างไร ต้องแก้ไขใจของเราให้หยุด
เสียก่อน

หยุดที่ไหน ต้องหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้
เป็นกายมนุษย์ ไสววิสุทธิเท่าฟองไข่แดงของไก่ ขวาทะลุซ้าย
กลางก็กั้นนั้น ตรงนั้น

เวลาเรามาเกิด ใจเราต้องหยุดตรงนั้น

เวลาเราตาย ใจต้องไปหยุดตรงนั้น

เวลาเราหลับ ใจต้องไปหยุดตรงนั้น

เวลาเราตื่น ก็ต้องตื่นตรงนั้นแหละ

จุดนั้นแหละเป็นที่เกิด ที่ดับ ที่หลับ ที่ตื่น มีจุดเดียว ต้อง
เอาใจของเราไปจรดนิ่งอยู่ตรงนั้นแหละ ทำใจให้หยุด แก้ไขใจ
ให้หยุด

ใจหยุดขณะใด ขณะนั้นถูกต้องร้องรอยความ ประสงค์ของทางพุทธศาสนา

ถ้าใจไม่หยุดละก็ ไม่ถูกต้องร้องรอยความประสงค์ทาง
พุทธศาสนา ถ้าใจหยุดละก็ถูกต้องร้องรอยความประสงค์ของ
ทางพุทธศาสนาแท้

ตรงกับกระแสพระโอรุขของพระบรมศาสดา ได้ทรง
ประทานให้นัยแก่พระองค์สิมมาล จนนองคฺสิมมาลละพยศ หมด
พยศแล้วยอมจำนนแก่พระศาสดา แล้วเปล่งวาจาว่า “สมณะ
หยุดๆ”

พระองค์ทรงเหลือวพระพักตร์มาแล้วตรัสว่า “สมณะ
หยุดแล้ว แต่ท่านไม่หยุด”

นั่นหยุดอันนั้นเป็นกระแสพระดำรัสของพระบรมศาสดา

มงคลกถา

๒๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๙๖

๑๘

จับหลักให้ได้

**หยุดนั้นแหละถูกต้องร่องรอยความประสงค์ของทาง
พุทธศาสนา**

ถ้าไม่หยุดละก็เลอะละ แต่ถ้าพอหยุดได้แล้วก็อย่าออกจากหยุดหนา กลางของกลางที่หยุดนั้นแหละ กลางของกลาง
หนักเข้าไป อย่าถอยออก

ถ้าถอยออกผิดความประสงค์

กลางของกลางเข้าไป นั่นแหละตั้งแต่ต้นจนถึงพระอรหันต์
ไม่ให้คลาดเคลื่อนความหยุดอันนี้

เหตุนี้แหละ ท่านทั้งหลายที่ได้มาประสบพบพระพุทธ-
ศาสนา ต้องหยุดตรงนี้แหละ จับหลักอันนี้ให้ได้

ถ้าจับหลักตรงนี้ไม่ได้ ก็ไม่ถูกร่องรอยทางพุทธศาสนา

ถึงจะปฏิบัติศาสนาสัก ๕๐ พรรษา ๘๐-๙๐ พรรษา
หรือแม้ว่าจะเป็นหญิงเป็นชายชนิดใดก็ช่าง เข้าทางนี้ไม่ถูกก็
เหลว ไม่ถูกต้องร่องรอยทางพุทธศาสนา

มงคลกถา

๒๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๖

๒๐

ขั้นที่ ๕

เราท่านทั้งหมดด้วยกันนี้มีรูป เวทนา สัญญา สังขาร
วิญญูณ กันทั้งนั้น

คำว่า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ ตัวตนเรา
นี้แหละ ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกานี้แหละ มีอยู่ ๕
เท่านั้นแหละ รูป ๑ นาม ๔

รูป ๑ ก็คือ มหาภูตรูป ทั้ง ๔ ดิน น้ำ ไฟ ลม ที่ประชุม
เป็นร่างกายนี้ นี้เรียกว่ารูปขั้นที่

เวทนา ก็เวทนา ความรับอารมณ์ ความรู้อารมณ์ เวทนา
แปลว่า ความรู้อารมณ์ หรือรู้อารมณ์ หรือรับอารมณ์ ทุกข์ สุข
ไม่สุขไม่ทุกข์ ดีใจ เสียใจ เลื่อมยศ เรียกว่าเวทนา

สัญญา ตาจํารูป จําเสียง จํากลิ่น จํารส จําลัมผัส ที่
เราจําหมดทุกคน นี้แหละเรียกว่า สัญญา

สังขาร ความคิดดี คิดชั่ว คิดไม่ดีคิดไม่ชั่ว

วิญญาน ความรู้แจ้งทางทวารทั้ง ๖ รู้แจ้งทางตา หู
จมูก ลิ้น กาย ใจ

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาน ๕ ประการนี้เรียกว่า
เบญจขันธ์ทั้ง ๕

เบญจขันธ์

๒๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๖

๒๑

กำเนิด ๔

เบญจขันธ์ทั้ง ๕ นี้ การกำเนิดของมันเกิดหลายประการ
กำเนิดของมันเกิด ๔ เบญจขันธ์ทั้ง ๕ ที่จะแสดงวันนี้ กำเนิด
เกิดขึ้น ๔

อัญหชะ เกิดเป็นฟองไข่ เกิดเป็นฟองไข่เสียครึ่งหนึ่ง
แล้วมาฟักเป็นตัวอีกครั้งหนึ่ง นี้เขาเรียกว่า เทวชาติ เกิดสอง
ครั้ง หรือทวิชาติ

ทวิชาติแปลว่าเกิดสองครั้ง เกิดเป็นไข่เสียครึ่งหนึ่ง เกิด
เป็นตัวเสียครึ่งหนึ่งนี้เกิดสองครั้ง อย่างหนึ่งเรียกว่า ทวิชาติ

สังเสทชะ เกิดด้วยเหงื่อโคล นี้เราไม่ค่อยเข้าใจเลยที
เดียว เรือด ไร เหา เส้น พวกนี้เกิดด้วยเหงื่อโคล เกิดด้วย
เหงื่อโคลนะ

ไม่ใช่แต่ เรือด ไร เหา เส้น มนุษย์เราก็เกิดด้วยเหงื่อ
โคลได้เหมือนกัน ลูกของนางปทุมวดี คลอดบุตรมาคนหนึ่งแล้ว
ส่วนลัมภาวมลทินของครรภ์นั้น ที่ออกกับลูกนั้น ก็เป็นเลือด
ออกมาเท่าไรๆ ก็เป็นลูกทั้งนั้น ถึง ๔๙๙ คน เป็น ๕๐๐ ทั้ง
ออกมาคนแรก นั่นก็เรียกว่าสังเสทชะเหมือนกัน เกิดด้วย

มลทินของกรรมนั้น เกิดได้แบบนี้ เขาเรียกว่าเกิดด้วยเหงื่อโคล
สังเสทชะนี่อีกกำเนิดหนึ่ง

ชลาพุชะ เกิดด้วยน้ำ มนุษย์เกิดด้วยน้ำ สัตว์ต่างๆ ที่
เกิดด้วยน้ำมีมาก

โอปปาติกะ ลอยขึ้นบังเกิด ลอยขึ้นบังเกิดเป็นมนุษย์
เกิดได้หรือ เกิดได้มนุษย์เกิดได้ดีทีเดียว ลอยขึ้นบังเกิด ลอย
ขึ้นบังเกิดนะ ไม่มีพ่อแม่

เหมือนนางอัมพปาลีเกิดที่ค่าคบมะม่วง โมคณสาติก
พรหมณ์เกิดในดอกบัว ไม่ต้องอาศัยห้อง ลอยขึ้นบังเกิด
เกิดขึ้นเป็นตัวเฉยๆ ขึ้นที่ค่าคบมะม่วง อายุ ๑๔-๑๕ ทีเดียว
นางอัมพปาลี นั้นเขาเรียกว่าลอยขึ้นบังเกิด

หรือไม่เช่นนั้น ภายของเทวดา ในชั้นดาวดึงสา ยามา
ดุสิต นิมมานรดี ปรมิमतวสวัตตี ภายเทวดา ภายรูปพรหม
อรุปรหม เป็นโอปปาติกะทั้งนั้น ภายสัตว์นรกเป็นโอปปา
ติกะทั้งนั้น เปรตเป็นโอปปาติกะทั้งนั้น อสุรกายเป็นโอปปา
ติกะทั้งนั้น นี้ลอยขึ้นบังเกิดทั้งนั้น

กำเนิดทั้ง ๔ อัณฑชะ สังเสทชะ ชลาพุชะ โอปปาติกะ

เบญจขันธ์

๒๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๖

๒๒

ทิ้งชั้น ๕

หมดกระหาย หมดร้อน หมดกระวนกระวาย ไป
นิพพานได้ ให้ทิ้งชั้น ๕ เสีย ทิ้งชั้น ๕ เสียได้แล้ว ได้ชื่อว่า
ถอนตัณหาทิ้งรากได้ นี่เป็นตัวสำคัญ ให้รู้จักหลักดังนี้

เราจำเป็นอยู่แล้วจะต้องวางต้องทิ้งชั้น ๕ นี้ถึงไม่ทิ้ง
เราก็ต้องทิ้ง ใครละจะไม่ทิ้งได้ ถ้าไม่ทิ้งแก่เข้า แก่เข้า ถึง
เวลาก็ตายจะเอาไปได้หรือชั้น ๕ นะ

คนเดียวก็เอาไปไม่ได้ หมดทั้งสากลโลก ชั้น ๕ ของ
ตัวเอาไปไม่ได้ ชั้น ๕ ของสามีภรรยาคนละ เอาไปไม่ได้ แต่
ของตัวเอาไปไม่ได้แล้ว นี่จะเอาของคนอื่นไปอย่างไรละ เอา
ของลูกไปบ้างไม่ได้หรือ ไม่ได้ แต่ของตัวก็ยังเอาไปไม่ได้ จะ
เอาของลูกไปอย่างไร พี่น้องวงวานว่านเครือ จะเอาไปบ้างไม่
ได้หรือ เอาไปไม่ได้

ต่างคนต่างมา ต่างคนต่างไป

ต่างคนต่างตาย ต่างคนต่างเกิด

ตาย ตายคนเดียว

เกิด เกิดคนเดียว

เราอยู่คนเดียวขณะนี้ นะ ไม่ได้อยู่หลายคนนะ

อยู่กับคนก็ช่าง ตายไปด้วยกันไม่ได้

เกิดคนเดียว ตายคนเดียวทั้งนั้น

ก็แฝดกันมาไม่ใช่ด้วยกันดอกหรือ? จะแฝดหรือจะติดกันอย่างไรก็ตามเถอะ คนละจิตคนละใจทั้งนั้น ต่างคนต่างมาต่างคนต่างไป ต่างคนต่างตาย ต่างคนต่างเกิด

เมื่อรู้ชัดดังนี้ วิธีจะละชั้น ๕ ถอดชั้น ๕ ทิ้ง วิธีจะถอดสละชั้น ๕ วางชั้น ๕ นั้น ต้องเป็นผู้ตั้งอยู่ในสังวรกถาที่จะตั้งอยู่ในสังวรกถาได้ ต้องอาศัยมีความรู้ ความเห็นแยกกาย

เห็นแยกกายอย่างไร? รู้เห็นแยกกาย ความยินดีในรูปในอารมณ์นั้นๆ ต้องปล่อยวาง ต้องละทิ้งทั้งความยินดี ในอารมณ์นั้นๆ

ถ้ายังยึดความยินดีในอารมณ์อยู่ปล่อยชั้น ๕ ไม่ได้

ภาวสุตตคาถา

๒๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๖

๒๓

แบกชั้น

ชั้นทั้ง ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ที่เราแบกเป็นภาระหนักอยู่ในบัดนี้ แล้วอวดดีด้วยนะ ภาระของตัวหนักพออยู่แล้ว ยังอวดดีไปแบกภาระของคนอื่นเขาเข้าอีกด้วย

เอากันละครึ่งนี้ อวดดีแบกภาระของคนอื่นเขาเข้าด้วย ไม่ใช่แบกน้อยด้วย บางคนแบกหลายหลายชั้น แอบไปแบกเข้า ๕ ชั้นอีกแล้ว หญิงก็ตีชายก็ตีแอบไปแบกเข้าอีก ๕ ชั้น แล้วรวมของตัวเข้าเป็น ๑๐ ชั้นแล้ว

หนักเข้าก็หลุดออกมาอีก ๕ ชั้น เป็น ๑๕ ชั้น แอบเอาไป แบกเอาไปเถอะ เอ้า หนักเข้า หนักเข้า หลุดออกมาอีก ๕ ชั้นแล้ว เป็น ๒๐ ชั้น

นานๆ หลากๆ ปีเข้าหลุดออกมาอีก ๕ ชั้นแล้ว เป็น ๒๕ ชั้น นานๆ หลุดออกมาอีก ๕ ชั้นแล้ว เข้าเป็น ๓๐ ชั้น

ดังนี้แหละ บางคนแบกถึง ๔๐ ๕๐ ๖๐ ๗๐ ๘๐ ๙๐ บางคนถึง ๑๐๐ ชั้น

สมภารแบกตั้งพันชั้นเขี้ยวไม่ใช่บ่อยๆ นั้นอวดดีละ ถ้าอวดดีอย่างนี้ต้องหนักมาก เขาจึงได้ชื่อว่า สมภาร

สมภาร แปลว่า หนักพร้อม หนักรอบตัว พ่อบ้าน แม่บ้าน พ่อครัว แม่ครัวก็เหมือนกัน หนักใหญ่อีกเหมือนกัน หนักรอบอีกเหมือนกัน เพราะแบกชั้นทั้งนั้น

ที่ทุกข์ยากลำบากกันหนักหนาทีเดียว เพราะแบกชั้นเหล่านี้แหละ

เพราะเหตุดังนั้น การแบกภาระของหนักนี้แหละ ถ้าว่าปล่อยไม่ได้ วางไม่ได้ละก็ เป็นทุกข์หนักทีเดียว บุคคลผู้แบกของหนักไป บุคคลผู้แบกชั้น ๕ ที่หนักไป

ถ้าว่าปล่อยวางชั้น ๕ ไม่ได้ ก็เป็นทุกข์แท้ๆ

ถ้าปล่อยวางชั้น ๕ เสียได้ ก็เป็นสุขแท้ๆ เหมือนกัน ตรงกันข้ามอย่างนี้

ภารสุตตคาถา

๒๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๙๖

๒๔

เห็นชั้นที่ ๕

วิธีปล่อยชั้นที่ ๕ ไม่ใช่ของเล็กน้อย ไม่ใช่ของปล่อยง่าย ถ้าปล่อยไม่ได้ก็เป็นทุกข์ ปล่อยได้ก็เป็นสุข แต่ชั้นที่ ๕ จริงๆ เราก็ไม่รู้จักมันเสียแล้วนะ ปล่อยมันอย่างไร รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนะ?

เอาเถอะ แก่เต๋มาอยู่วัดอยู่วาไปตามกัน บวชแล้วก็ตาม ไม่บวชก็ตาม ถ้ามจริงๆ เอะอะว่า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ จริงๆ นะคืออะไร?

เอาละอีกอักกันทีเดียว ไม่เข้าใจตัวของตัวแท้ๆ ไม่เข้าใจ

รูป นะคือร่างกาย ประกอบด้วยธาตุทั้ง ๔ ดิน น้ำ ไฟ ลม ผสมกันอยู่ที่นี่ ถ้าแยกออกไปก็เป็น ๒๘ มหาภูตรูป ๔ อุปาทายรูป ๒๔ เป็นรูป ๒๘ ประการดังนี้ นี่แหละมีรูปเท่านี้ เป็นเบญจขันธ์นี้ รูป ๒๘ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นามขันธ์ ๔ โดยย่อ สังขาร ๓ วิญญาณ ๖ เวทนาความรู้สึก

สัญญาความจำ สังขารความคิด วิญญาณความรู้ เป็นดวงลี
ต่างๆ กัน

ส่วนเวทนา ก็เป็นดวง ถ้าสุขเวทนามก็ใส ถ้าทุกข์เวทนา
ก็ขุ่น ดังนี้เป็นดวงๆ ดังนี้

สัญญา ความจำก็เป็นดวงเหมือนกัน เป็นดวงต่างกัน
ดีชั่ว หยาบ ละเอียด เลว ประณีต

สังขาร ความคิดดี คิดชั่ว คิดไม่ได้ไม่ชั่ว นี่ก็เป็นอีกดวง
เหมือนกัน

วิญญาณ ความรู้ ความรู้ก็เป็นดวงอีกเหมือนกัน

ต้องรู้จักพวกนี้ให้เห็นพวกนี้เสียก่อน ให้เห็นชั้นทั้ง ๕
นั่นเสียก่อน ให้เป็นปฏิบัติ ที่แสดงแล้วนั้นเป็นปริยัติ

ถ้าปฏิบัติต้องเห็น เห็นชั้นทั้ง ๕ นั้น รูปเป็นดังนี้ โตะ
เล็กเท่านั้น ลัทธิฐานอย่างนั้น แม้ว่าขึ้นไปยึดถือมันเข้าไว้ละก็
เป็นทุกข์ ท่านถึงได้วางตำรับตำราเอาไว้ว่า ปญจุปาทานกฺขนฺธา
ทุกฺขา ยึดถือมั่นในเบญจขันธ์ ๕ นั้นเป็นทุกข์

ภารสุตตคาถา

๒๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๖

๒๕

รู้จัก ๓ ป. จึงพอเอาตัวรอด

การเล่าเรียนในทางพุทธศาสนา การแสดงกิติ การสดับ
ตรับฟังกิติ **ให้รู้จักทางปริยัติ ทางปฏิบัติ ทางปฏิเวธ จึง
จะเอาตัวรอดได้**

ถ้ารู้จักแต่เพียงทางปริยัติ ยังข้องขัดอยู่ในทางปฏิบัติ
ต้องให้เข้าถึงทางปฏิบัติ

ยังข้องขัดอยู่ในทางปฏิเวธ ให้เข้าถึงทางปฏิเวธ

นั่นแหละจึงจะเอาตัวรอดได้

ภาวสุตตคาถา

๒๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๙๖

๒๖

ธรรมที่ทำให้เป็นกาย

ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ดวงใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข
แดงของไข่ เวลานี้อยู่กลางกายมนุษย์

ธรรมดวงนั้นแหละ ไสบริสุทธิ์มีอยู่ในกายมนุษย์ กาย
มนุษย์นั้นก็ได้รับความสุขรุ่งเรือง ผ่องใส

ถ้าธรรมดวงนั้นซุบซิดเศร้าหมอง กายมนุษย์นั้นก็ไม
รุ่งเรือง ไม่ผ่องใส นั่นดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ดวงหนึ่ง
เท่าฟองไขแดงของไข่ นี่ไม่ใช่ธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า
เป็นธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ แต่ว่าแบบเดียวกัน

ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด ตั้งอยู่ศูนย์กลาง
กายมนุษย์ละเอียดนั้น ๒ เท่าฟองไขแดงของไข่ ใสดุจเดียวกัน
ใสหนักขึ้นไป

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ๓ เท่าฟองไขแดงของ
ไข่กลมรอบตัวแบบเดียวกัน

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด ๔ เท้าฟองไข่
แดงของไก่ ใหญ่ขึ้นไปเป็นลำดับ นี่ดวงธรรมละ

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ๕ เท้าฟองไข่แดง
ของไก่ ไสกลมรอบตัว นี่ดวงธรรมละ

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด ๖ เท้าฟอง
ไข่แดงของไก่

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรุปรหม ไสหนักขึ้นไป ๗
เท้าฟองไข่แดงของไก่

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรุปรหมละเอียด ๘ เท้า
ฟองไข่แดงของไก่นั้นแหละ

นี่รู้จักกรรม ดวงธรรมนั้นแหละ ธรรมอื่นจากนี้ไม่มี นี่
แหละดวงธรรมละ บอกตรงละ ดวงธรรมนั้นแหละ

ที่นี้ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรม วัดผ่าเส้น
ศูนย์กลางเท้าหน้าตักของกายธรรม กายธรรมหน้าตักเท่าไหน
ดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายธรรม ก็วัดผ่าเส้นศูนย์กลางโตเท่า นั้น
กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียด วัดผ่าเส้นศูนย์

กลาง ๕ วา กลมรอบตัวเท่ากัน

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดา วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง
๕ วา กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดาละเอียด วัดผ่าเส้น
ศูนย์กลาง ๑๐ วา กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคา วัดผ่าเส้น
ศูนย์กลาง ๑๐ วา กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาละเอียด วัดผ่า
เส้นศูนย์กลาง ๑๕ วา กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคา วัดผ่าเส้นศูนย์
กลาง ๑๕ วา กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียด วัดผ่าเส้น
ศูนย์กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัต วัดผ่าเส้นศูนย์
กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัว นี่พระพุทธเจ้านี้

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัตละเอียด วัดผ่าเส้น
ศูนย์กลางโตหนักขึ้นไป นี้แค่ ๒๐ วา นี่ดวงธรรมที่ทำให้เป็น
พระพุทธเจ้า ที่พระพุทธเจ้าสำเร็จดวงเท่านี้

คารวาทิกถา

๑๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๗

๒๓

ปฏิบัติตามธรรม

ภิกษุผู้ศึกษาในธรรมวินัยรูปใด ธมมานุธมมปฏิบัติปณฺโน
ปฏิบัติธรรมตามธรรม **ปฏิบัติธรรมตามธรรมนั้น ได้แก่ใจหยุด**
อยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์

แล้วก็ให้เข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด
กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด
กายอรูปพรหม กายอรูปพรหมละเอียด กายธรรม กายธรรม
ละเอียด โสดา โสดาละเอียด สกทาคา สกทาคาละเอียด อนาคา
อนาคาละเอียด อรหัต อรหัตละเอียด

ก็ปฏิบัติตามธรรมอย่างนี้ ธมมานุธมมปฏิบัติปณฺโน ปฏิบัติ
ตามธรรมอย่างนี้

คารวาทิกถา

๑๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗

๒๘

ธรรม ๔

คำว่าธรรมแยกออกเป็นหลายประการ ท่านแสดงไว้เป็นหลัก เป็นประธาน แก่ในศัพท์ว่า ธรรม

ธมฺโม คำว่าธรรมนั้นแยกออกไปถึง ๔ คือ คุณธรรม เทศนาธรรม ปริยัติธรรม นิสิตตนิชิวธรรม แยกออกไปเป็น ๔

คุณธรรม

ให้ผลตามกาล ฝ่ายดีก็ให้ผลเป็นสุข ฝ่ายชั่วก็ให้ผลเป็นทุกข์ นี่ก็เป็นคุณธรรมฝ่ายดีฝ่ายชั่ว หรือดีฝ่ายเดียวให้ผลเป็นสุขฝ่ายเดียวนั้น ก็เรียกว่าคุณธรรม

เทศนาธรรม

ที่พระองค์ตรัสเทศนา โฟระะในเบื้องต้น โฟระะในท่ามกลาง โฟระะในเบื้องปลาย ท่านวางหลักไว้

โฟระะในเบื้องต้นคือศีล บริสุทธฺ์กาย วาจา เรียบร้อย ดีไม่มีโทษ ตลอดจนกระทั่งถึงดวงศีล

ไพเราะในท่ามกลางคือสมาธิ ตลอดจนกระทั่งถึงดวง
สมาธิ

ไพเราะในเบื้องปลายคือปัญญา ตลอดจนกระทั่งถึง
ดวงปัญญา นี่ก็คือเทศนาธรรม

ปริยัติธรรม

ข้อปฏิบัติอันกุลบุตรจะพึงเล่าเรียนศึกษา ตั้งต้นแต่นัก
ธรรมตรี โท เอก เปரியุ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ หลักสูตรวางไว้
ในประเทศไทย การศึกษาปริยัติมีเท่านี้ นี้ที่เรียกว่าปริยัติธรรม

นิสิตตนิวัตรธรรม

ยกเอารูปออกเสีย กับวิญญาณออกเสีย เหลือแต่ เวทนา
สัญญา สังขาร ๓ อย่างนี้ท่านจัดเป็นนิสิตตนิวัตรธรรม ไม่ใช่
สัตว์ไม่ใช่ชีวิต

แสดงหลักไว้ดังนี้แสดงธรรมออกไปเป็น ๔ คือ คุณธรรม
เทศนาธรรม ปริยัติธรรม นิสิตตนิวัตรธรรม แสดง ๔ ดังนี้

ธรรมรักษาผู้ประพฤดิธรรม

๑๒ มกราคม พ.ศ.๒๔๙๗

๒๙

ปล่อยชีวิต

การปฏิบัติศาสนาหรือนับถือศาสนา ถ้าว่าศึกษาไม่ได้
หลักพระพุทธศาสนาแล้ว จะนับถือไปสัก ๕๐ ปีก็เอาเรื่องไม่ได้
ถ้าได้หลักแล้วจึงจะเอาเรื่องได้

เพราะฉะนั้นวัดปากน้ำได้หลักแล้ว **ต่อไปหมดประเทศ
ไทยจะต้องถือเอาวัดปากน้ำนี้เป็นหลักในทางปฏิบัติ** ส่วน
ปริยัตินะไม่ต้องเอาวัดปากน้ำ วัดปากน้ำต้องไปเอาเขามาอีก
เอามาจากตำรับตำราที่เขาตั้งไว้เป็นหลักสูตรในประเทศไทย
ถึงกระนั้นปริยัติวัดปากน้ำก็ไม่แพ้วังพระนคร ชนะฝั่ง
พระนครหลายวัด เหลือไม่กี่วัดที่จะล่องล้าไป

แต่ส่วนปฏิบัตินั้นชนะหมดทั้งประเทศไทย วัดใดวัด
หนึ่งสู้ไม่ได้ เพราะวัดใดวัดหนึ่งสั่งสมพวกมีธรรมกายมากไม่
ได้เหมือนวัดปากน้ำ

วัดปากน้ำสั่งสมมากเวลานี้ ขนาด ๑๐๐ ชาดเกินไม่มาก

ทั้งอุบาสก อุบาสิกา พระ เณร ๑๐๐ ขาดเกินไม่มาก หรือจะ
กว่าก็ไม่รู้ แต่ว่ายังไม่ได้สำรวจถี่ถ้วน แล้วจะสำรวจให้ดูว่ามี
เท่าใด มากอยู่แล้วพวกที่ปฏิบัติใช้ได้ทีเดียว

**ที่ใช้ได้อย่างสูงนั้นผู้เทศน์ต้องคอยคุม ถ้าไม่คุมละก็
ไปสูงไม่ได้ มารมันปิดลงต่ำเสีย มันแนะนำให้วางเป้าหมายใจ
ต่ำเสียไม่จรดอยู่ที่เป้าหมายใจต่ำ ที่ผู้เทศน์คอยคุมไว้ละก็ถูก
เป้าหมายใจต่ำ ตรงกันข้ามกับพวกพญามาร**

ถ้าว่าไม่คุมไว้แล้วเป็นลูกศิษย์พญามารเสียแล้ว มาร
เอาไปใช้เสียแล้วอย่างนี้มาก

**เหตุนี้เมื่อมาพบของจริงเช่นนี้แล้ว ทั้งพระทั้งเณร
ทั้งอุบาสกอุบาสิกา ควรปล่อยชีวิต คั่นเอาของจริง รักษา
ของจริงไว้ให้ได้**

เมื่อได้แล้วละก็ จะยังมีในใจของตัวอยู่เสมอไป ไม่มีความ
เดือนร้อนใดๆ เห็นว่าพระพุทธศาสนานี้เป็นนิยานิกรรมจริง
นำสัตว์ออกจากทุกข์ได้จริงในปัจจุบันทันตาเห็นทีเดียว

ธรรมรักษาผู้ประพฤติธรรม

๑๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗

๓๐

ธรรมกาย คือ ตัวพระตถาคต

ข้อสำคัญอยู่ที่พระตถาคตเจ้านะ

เราต้องรู้จักคือใคร?

รูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไร?

แล้วก็คำว่า ธาตุนะ ว่าธรรมนะเราต้องรู้จักว่าเป็นอย่างไร รูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไร นั้นแน่จะต้องรู้ความอันนั้นแน่

ที่แสดงมาแล้วนี้ เป็นอุเทศ นิเทศ ต้องเป็นปฏินิเทศ ออกไป อุเทศนะแสดงเนื้อความอยู่ นิเทศนะกว้างออกไป นิเทศนะพิสดารออกไป จะแสดงให้พิสดารกว้างขวางออกไปอีก

“ธาตุ” คำว่า ธาตุนั้นนะ พระตถาคตเจ้าจะเกิดขึ้นก็ดี ไม่เกิดขึ้นก็ดี ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว

พระตถาคตเจ้านะรู้จักกันนะ “ธรรมกาย” เคยเทศน์กันมากแล้ว ธรรมกายมีหลายชั้น

ธรรมกายโคตรภูทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายโสดา
ทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายสกทาคาทั้งหยาบทั้งละเอียด
ธรรมกายอนาคาทั้งหยาบทั้งละเอียด ธรรมกายพระอรหันต์ทั้ง
หยาบทั้งละเอียด ลีบกาย กายหยาบกายละเอียดทั้งมรรคทั้ง
ผลด้วย รวมทั้งมรรคทั้งผล ๑๐ กาย นี้เรียกว่า ธรรมกาย

นี่ตัวพระตถาคตเจ้าทั้งนั้น **ธรรมกายนี้ตัวพระตถาคต
เจ้าทั้งนั้น**

เมื่อเข้าใจว่าพระตถาคตเจ้าดังนี้ละก็ เราจะแสดงว่า
ธรรมกายจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น ธาตุนั้นเขาตั้งอยู่แล้ว ที่ได้
ไว้นะก็ถูกเหมือนกัน แบบเดียวกัน พระตถาคตเจ้าก็แบบเดียวกัน
ชื่อธรรมกายนั้นแหละ เรียกธรรมกายนั้นแหละ

ธรรมนิยามสูตร

๓๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗

๓๑

ตัณหา ๓

ตัณหา คือ อะไรรละ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา
แยกออกไปเป็นสาม

เห็นตัณหาอีก อ้อ อ้ายเจ้ากามตัณหานี้ อยากได้กาม
อยากได้รูป ได้เสียง ได้กลิ่น ได้รส ได้สัมผัส นั่นเอง เจ้าถึง
ต้องมาเกิด เออ อยากได้รูป ได้เสียง ได้กลิ่น ได้รส ได้สัมผัส
ไปตีรันฟันแทงกันปนปี้ รบราฆ่าฟันกันยับเยินเป็นที่เดียว
เพราะอยากได้รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นั่นแหละ ไม่ใช่เรื่อง
อะไร

เห็นชัดๆ อย่างนี้ว่า อ้อ อ้ายนี้เองเป็นเหตุให้เกิด
กามตัณหาตัวเอง อ้อนี่อายตนะของกามตัณหาทั้งนั้น ในอบาย-
ภูมิทั้ง ๔ เปรต นรก อสุรกาย สัตว์ดิรัจฉาน เหล่านี้ มนุษย์
สวรรค์ ๖ ชั้น นี่กามตัณหาทั้งนั้น

อ้ายกามนี้เองเป็นตัวสำคัญ เป็นเหตุ อ้ายนี้สำคัญนัก
ไม่ใช่แต่กามตัณหาฝ่ายเดียว

ไปดูถึงรูปพรหม ๑๖ ชั้น พรหมปาริฉัชา พรหมบุโรหิตา
มหาพรหมา ปริตตภา อัมปมาณาภา อาภัสสรา ปริตตสุภา
อัมปมาณสุภา สุภกินหา เวหัพปลา อลัญญีสัตตา อวิหา
อตัปปา สุตัสสา สุตัสลี ออกนิภฐ รูปพรหม ๑๖ ชั้นนี้เป็น**ภวตัณหา**

อ้ายนี้อยากได้รูปฌานที่เราดำเนินมานั่นเอง ปฐมฌาน
ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อ้ายนี้เป็นรูปพรหม

อากาสนัญญายตนฌาน วิญญาณัญญายตนฌาน
อากิญจัญญายตนฌาน เนวลัญญานาลัญญายตนฌาน อ้ายนี้
ให้ไปเกิดเป็นอรูปพรหม

อากาสนัญญายตนะ วิญญาณัญญายตนะ อากิญ-
จัญญายตนะ เนวลัญญานาลัญญายตนะ อ้ายนี้ติดอ้าย ๔
ดวงนี้เอง เมื่อไปติดเข้าแล้วมันชื่นมันสบายนัก กามภพสู้
ไม่ได้ มันสบายเหลือเกิน มันสุขเหลือเกิน

ปฐมฌานก็สุขเพียงเท่านั้น ทุติยฌานก็สุขหนักขึ้นไป
ตติยฌานสุขหนักขึ้นไป อากิญจัญญายตนฌานสุขหนักขึ้นไป
เนวลัญญานาลัญญายตนฌานสุขหนักขึ้นไป มันพิลึกกึกการละ
มันยิ่งใหญ่ไพศาลทีเดียว

ส่วนรูปภพนั้นเป็นภวัตถหา อ้ายภวัตถหา นี้เอง เป็นเหตุ
ให้เกิดในรูปภพทั้ง ๑๖ ชั้นนี้

ฝ่ายอรุภพทั้ง ๔ ชั้น นี้ วิภวัตถหา เข้าใจว่านี่เอง
หมดเกิด หมดแก่ หมดเจ็บ หมดตายเสียแล้ว เข้าใจว่านี่เอง
เป็นนิพพาน

เมื่อไม่พบศาสนาของพระบรมศาสดาจารย์ก็เข้าใจว่า
อากาสนัญญายตนะ วิญญาณัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะ
เนวสัญญานาสัญญายตนะ นี้เองเป็นนิพพานทีเดียว เข้าใจ
อย่างนั้น คั่นคว้าวหาเอาเอง

นี่เป็นวิภวัตถหา ไปติดอยู่อ้ายพวกนี้เอง

เขมาเขมสรณาคมน์
๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๗

๓๒

หยุด...คือมรรคผล

ธรรมที่พระตถาคตเจ้ากล่าวดีแล้วนั้นนะไม่ใช่อื่น ทางมรรคทางผลนี้เอง ทางมรรคผลไม่ใช่ทางอื่น

ทางมรรคผลนะอะไร อะไรเป็นมรรค? อะไรเป็นผล? นี้จะกล่าวถึงทางมรรคผล ก็การทำใจให้หยุดนั้นแหละ เป็นตัวมรรคทีเดียว พอใจหยุดก็เป็นตัวมรรค ก็จะมีผลต่อไป เมื่อใจหยุดเป็นตัวมรรคแน่นอนแล้ว มรรคผลเกิดเป็นลำดับไป พอใจหยุดก็ได้ชื่อว่าเริ่มต้นโลกียมรรค เข้าถึงมรรคแล้ว

มรรคผลนี้แหละเป็นธรรมที่พระตถาคตเจ้ากล่าวดีแล้ว ต้องเอาใจหยุด ถ้าใจไม่หยุด เข้าทางมรรคไม่ได้ เมื่อไปทางมรรคไม่ได้ ผลก็ไม่ได้เหมือนกัน

ติลภขณาทีคาถา

๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๗

๓๓

นึกถึงความเลื่อม

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรับสั่งแล้วว่า

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย เชิญท่านทั้งหลาย เราเรียกท่านทั้งหลายเข้ามาสู่ที่เฝ้าเราเห็นว่า สังขารทั้งหลายมีความเลื่อมไปเสมอ” นี้จำไว้อันนี้

สังขารทั้งหลายมีความเลื่อมไปเสมอ สิ่งที่ได้เห็นด้วยตา ได้ยินด้วยหู ได้ทราบด้วยจมูก ลิ้น กาย ได้รู้แจ้งทางใจ เลื่อมไปเสมอ ไม่เหลือเลย

อุปมาเทน สมุปาเทถ ท่านจงถึงพร้อมด้วยความไม่เปลอ ไม่ประมาณ ท่านจงถึงพร้อมด้วยความไม่เปลอในความเลื่อมไปนั้น ให้ตรึงไว้กับใจเสมอ

นี้แหละเจอละทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ เป็นหนทางหมดจดวิเศษที่เดียว นึกถึงความเลื่อมอันนั้น

นี่ถึงความเสื่อมได้เวลาไรละ บุญกุศลยิ่งใหญ่เกิด
กับตนเวลานั้น ให้นึกอย่างนี้ นี่เป็นข้อสำคัญ

ปัจฉิมวาจา

๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๗

๓๔

เห็นภัยในโทษ

อนุมตเตสุ วชเชสุ ภยทสฺสาวิ เห็นภัยทั้งหลายในโทษ
มีประมาณน้อย ขึ้นชื่อว่าโทษแล้ว เท่าปลายผมปลายขน
ไม่ให้กระเซ็นถูกทีเดียว

อุปมาดุจดังว่าอุจจาระ ของที่เหม็นเท่าปลายผมปลายขน
กระเซ็นถูกเข้า รู้สึกว่าเหม็นสกปรก ภิกษุระวังความบริสุทธิ์
ของภิกษุไม่ให้กระทบ ไม่ให้เข้าไปใกล้ของโลโครกปฏิกุศลทีเดียว
สิ่งที่เป็นโทษแล้วมีประมาณน้อยเท่าปลายผมปลายขนก็ถอย
ใจออกห่าง

เหมือนยังกับปีกไก่ใส่เข้าไปในไฟ ปีกไก่ไม่เข้า งอกลับ
เสีย รันตัวถอยเข้ามา ถอยเข้ามา ไม่ไป ฉันทใด

ใจของภิกษุที่บวชในพระธรรมวินัยโดยซื่อตรงแล้ว
ไม่เข้าไปในโทษแม้มีประมาณน้อย

ใจถอยกลับ ไม่เข้าไปในโทษทีเดียว

สิ่งที่เป็นโทษไม่เข้าไปทีเดียว

สิ่งที่เห็นอาบัติ

สิ่งที่เห็นโทษ ไม่เอาใจสอดเข้าไปทีเดียว

ไม่เจตนาทีเดียว ถอยกลับทีเดียว

นี้ได้ชื่อว่า เห็นภัยทั้งหลายในโทษมีประมาณน้อย

อนุมตเตสุ วชเชสุ ภัยทสฺสาวี

เห็นภัยทั้งหลายในโทษมีประมาณน้อย

ศีลเบื้องต่ำ และศีลเบื้องสูง

๒๖ กุมภัพันธ์ พ.ศ.๒๔๙๗

๓๕

สละอารมณ์

เมื่อสละอารมณ์ได้ ในทางปฏิบัติ ไม่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เลย ใจหลุดจากอารมณ์เหมือนอะไร?

เหมือนไข่แดงกับไข่ขาวอยู่ด้วยกันจริงๆ แต่ว่าไม่เกี่ยวข้องกัน ไข่แดงมีเยื่อหุ้มอยู่ชนิดหนึ่งบางๆ ไม่เกี่ยวกับไข่ขาวด้วย ไข่ขาวหุ้มอยู่ข้างนอกไม่ติดกัน

รสชาติของไข่แดงก็รสหนึ่ง รสชาติของไข่ขาวก็รสหนึ่ง ไม่เข้ากัน อยู่คนละทางเห็นปรากฏทีเดียว

เห็นที่ไหน อยู่ที่ไหน จึงเป็นทางปฏิบัติ? เห็นปรากฏชัด อยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ โสภริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่

สมาธิเบื้องต้นและสมาธิเบื้องต้นสูง

๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๗

๓๖

ปัญญา

วันนี้จะแสดงในเรื่องปัญญา ดวงปัญญาของมนุษย์ก็ขนาดดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ของมนุษย์ละเอียด ทิพย์ ทิพย์ละเอียด รูปพรหม รูปพรหมละเอียด โตเป็นลำดับขึ้นไป ของอรูปพรหม อรูปพรหมละเอียด โตหนักขึ้นไป แต่ว่าถึงเป็นลำดับขึ้นไปเท่าไร ก็ยังไม่ถึงเท่ากายธรรม

กายธรรมใหญ่มาก ดวงปัญญานั้นขนาดไหน ปัญญาจะออกจากดวงนั้น ธรรมดวงนั้นของปุถุชน ปัญญาของปุถุชนรั้วความเห็นมัวไม่ชัดเจน คล้ายๆ เปลือกๆ ปัญญา ไม่ได้ใช้กำเนิดของปัญญา ไม่ได้ใช้ปัญญาที่เป็นแก่น ใช้ปัญญาที่เป็นเปลือกๆ เท่านั้น

ปุถุชนใช้ปัญญาผิวๆ เฝินๆ ตัวเองก็ไม่เห็นปัญญา ไม่รู้จักว่ามันอยู่ที่ไหน และก็ไม่มีรู้จักว่ารูปพรรณสัณฐานมันเป็นอย่างไร เพราะไม่เห็น เพราะทำไม่เป็น

พอทำเป็นแล้ว จึงเห็น ทำเป็นนะเห็นปัญหาทีเดียว
ว่าดวงโตเท่านั้นเท่านี้ อยู่ที่นั่นที่นี้ ใช้ลูกทีเดียว

ถ้าว่าทำไม่เป็นแล้ว ไม่เห็นปัญหา เป็นแต่รู้จักปัญหา
เท่านั้น ไม่เห็นมัน

ปัญญาเบื้องต้นและปัญญาเบื้องต้นสูง

๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๓๗

ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีลทั้ง ๓ ประการ ซึ่งสมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ทรง
ประทานเทศนาเรียกว่า อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ทั้ง ๓
ประการนี้เป็นศีลทางพุทธศาสนาต้องประสงค์ แม้ศีลตั้งแต่
เป็นศีลต่ำลงไปกว่านี้ พุทธศาสนาก็นิยมยินดีเพราะ ศีล สมาธิ
ปัญญา ทั้ง ๓ ประการได้แสดงมาแล้ว

ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ ประสงค์เอาศีล ๕ ประการ

ศีลโดยปริยายเบื้องสูง ประสงค์เอาปาฏิโมกข์สังวรศีล
และบริบูรณ์ด้วยมารยาทและโคจร เห็นภัยทั้งหลายแม้โทษ
แม้มีประมาณน้อย สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทบัญญัติน้อย
ใหญ่ทั้งหลาย เห็นศีลโดยปริยายเบื้องสูง

สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ พระองค์ได้ทรงแนะนำว่า
อริยสาวกในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ เป็นผู้สละอารมณ์
ทั้งสิ้นหลุดขาดจากใจ ถึงซึ่งความเป็นหนึ่งของใจได้ นี้สมาธิ

โดยปริยายเบื้องต้น่า

สมาธิโดยปริยายเบื้องต้นสูง ทรงแนะนำให้ดำเนินถึงปฐม-
ฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน เมื่อเข้าฌานใดฌาน
หนึ่งได้ เรียกว่าสมาธิโดยปริยายเบื้องต้นสูง

ปัญญาโดยปริยายเบื้องต้น่า พระองค์ได้ทรงแนะนำว่า
อริยสาวกในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ เป็นผู้ปฏิบัติถึง
ซึ่งความเกิดขึ้นและความเสื่อมไป รู้ความเกิดขึ้นและความ
เสื่อมไปชัด และข้อปฏิบัติดำเนินถึงซึ่งความสิ้นไปแห่งทุกข์
โดยชอบ อันเป็นเครื่องเบียดหน่ายอันประเสริฐ นี้ปัญญาโดย
ปริยายเบื้องต้น่า

ปัญญาโดยปริยายเบื้องต้นสูง คือพระองค์ทรงแนะนำว่า
ภิกษุในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ เป็นผู้รู้ชัดว่านี่ทุกข์
นี่เหตุเกิดทุกข์ นี่ความดับทุกข์ นี่ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์
รู้ชัดในสังขารทั้ง ๔ นี้ นี้ทางปัญญาโดยปริยายเบื้องต้นสูง

ศีลทั้ง ๓ ประการ
๑๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๙๗

๓๘

อธิศีล

อธิศีล แปลว่า ศีลยิ่ง ศีลยิ่งนั้นเป็นไฉน?

ศีลตามปกติธรรมดาที่ได้แสดงมาแล้วโดยปริยายเบื้องต้นต่ำ-เบื้องต้นสูง ศีลยิ่งจะยิ่งกว่าเบื้องต้นต่ำ เบื้องสูงไปกว่านั้นหรือ ศีลยิ่งจะต้องเห็นศีล ไม่ใช่รู้จักศีล เห็นศีลทีเดียว

ศีลโดยปกติสำรวมกาย วาจา เรียบร้อยดีไม่มีโทษ งดเว้นเบญจวิรัติ ๕ ประการ ขาดจากจิตสันดาน บริสุทธิ์ดุจพระอริยสาวกในธรรมวินัยของพระศาสดา นี่ศีลตามปกติธรรมดา ไม่ใช่อธิศีล นี่ศีลโดยปริยายเบื้องต้นต่ำ

ศีลโดยปริยายเบื้องต้นสูง เหมือนภิกษุสามเณร กำลังศึกษากันเช่นนี้ ปาฏิโมกข์สังวรศีล สำรวมตามพระปาฏิโมกข์ เว้นข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ทำตามข้อที่พระองค์ทรงอนุญาต

อาจารย์โคจรสมฺปนฺโน ถึงพร้อมด้วยมารยาท เครื่องมาประพฤติโดยเอื้อเฟื้อ และโคจร

อนุมตเตสุ วชฺเชสุ ภยทสฺสาวี เห็นภัยทั้งหลายในโทษ
แม้มีประมาณน้อย

สมาทายสิกฺขติ ปเทสุ สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบท
บัญญัติเล็กน้อยทั้งหลาย นี่ศีลโดยปริยายเบื้องต้นสูง ไม่ใช่อธิศีล

ศีลบริสุทฺธิตลอดจนกระทั่งถึงเจตนา ความนึกคิดอ่าน
ก็เป็นศีลจริงๆ ตรงตามวาระพระบาลีว่า

เจตนาหํ ภิกฺขเว สิลํ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เจตนาความ
คิดอ่านทางใจนั่นแหละเป็นศีล รับสั่งดังนี้

นี่ก็เป็น “เจตนาศีล” ความคิดอ่านทางใจ ศีลมีแต่กาย
กับวาจา เจตนาก็เป็นศีล ความนึกคิดอ่านก็เป็นศีลอีก เป็นศีล
ด้วย แต่ว่ายังไม่ถึงอธิศีล

อธิศีล ศีลที่เห็น ไม่ใช่ศีลที่รู้ เจตนาความคิดอ่านปกติ
สละสลวยเรียบร้อยก็มาจากศีล

ศีลเป็นดวงใส อยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย
มนุษย์ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ใสบริสุทฺธิ เท่าฟองไข
แดงของไก่ ดวงศีลอยู่ในนั้น ไสบริสุทฺธิเท่าดวงจันทร์ดวง
อาทิตย์ อยู่ในดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทฺธิเท่า

ฟองไข่แดงของไก่

ศิลปินนั้นแหละ ถ้าผู้ปฏิบัติไปถึง ไปเห็น เป็นปรากฏ
ขึ้นในศูนย์กลางกายมนุษย์ เห็นเป็นปรากฏขึ้น

ศิลปินนั้นแหละได้ชื่อว่าเป็นศิลปิน เป็นศิลปินแท้ๆ

ศิลปินทั้ง ๓ ประการ
๑๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๗

๓๘

รบกับความแก่ความตาย

เวลานี้เขาว่าสมภาร (พระเดชพระคุณหลวงพ่อดจฺนทลโร) วัดปากน้ำกำลังสู้กับความแก่ ความตาย

สู้จริงๆ ผู้เทศน์นี้แหละ ๒๒ ปี ๘ เดือนเศษแล้ว ๘ เดือน ๙ วัน วันนี่แล้ว วินาทีนี้ไม่ได้หยุด เพียรสู้ความแก่ ความตายไม่ได้ถอยกันเลย พระยามัจจุราชมีเท่าไรจับกันหมด จับกันหมดตรึงกันหมด ลงโทษกันหมดทีเดียว มีเท่าไรไม่ให้ทำลายพระ ไม่ให้ข่มเหงพระได้ ให้เลิกข่มเหง ให้เลิกทำลายพระเสียให้ได้

จะแก่ความแก่ ความเจ็บ ความตายใหม่ ไม่ให้มีแก่ ไม่ให้มีเจ็บ ไม่ให้มีตาย เมื่อเกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์แล้ว ก็ให้เป็นมนุษย์เด็กๆ ก็อย่างหนึ่งรู้กันได้ชัดๆ เด็กๆ ก็รู้ ไม่สวยไม่งาม นึกพอสมควร ถ้ายิ่งแก่หนักเข้ายิ่งสวยงามหนักเข้า ยิ่งแก่หนักเข้าก็ยิ่งสวยงามหนักเข้า แล้วก็โตหนักเข้าด้วย ผิดกัน โตหนักเข้าๆ สวยงามหนักเข้า โตหนักเข้าสวยงามหนักเข้า ไม่มีไขลงกัน มีแต่ไขขึ้นกันไป ไม่มีถอยกลับกัน

พอครบบารมีของตนที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า หรือ พระอรหันต์อย่างใดอย่างหนึ่ง ก็เป็นพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ไม่ต้องไปทรมานให้เหนื่อยยากลำบากแต่อย่างหนึ่งอย่างใด อยู่ในบ้านในช่องตามชอบใจ พอครบกำหนดเข้าก็เป็นพระพุทธเจ้า เป็นพระอรหันต์ทีเดียว เป็นพระพุทธเจ้าพระอรหันต์

เวลาไปนิพพาน ไม่ต้องถอดสักกายหนึ่ง กายมนุษย์- กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์-กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหม- กายรูปพรหมละเอียด กายอรูปพรหม-กายอรูปพรหมละเอียด กายธรรม-กายธรรมละเอียด กายธรรมโสภา-กายธรรมโสภาละเอียด กายธรรมสกทาคา-กายธรรมสกทาคาละเอียด กายธรรมอนาคา-กายธรรมอนาคาละเอียด กายธรรมอรหันต์-กายธรรมอรหันต์ละเอียด ไม่มีถอดกันเลย เป็นทั้งดุ้นทั้งก้อน ไปนิพพานหมดทั้งดุ้นทั้งก้อนทีเดียว

นี่ที่สมภารวัดปากน้ำรบกกับพระยามัจจุราช รบกับความแก่ความตายรบเท่านั้น แก่ให้เป็นอย่างนี้ ถ้าไม่เป็นอย่างนี้ สมภารวัดปากน้ำไม่แรมราตรีที่อื่นละ ยอมตายไม่ถอยกันเลย

ปีพเพ็ญศก
๒๔ มีนาคม พ.ศ.๒๔๙๗

๔๐

ความไม่ประมาท

ความไม่ประมาทนะ ไม่ประมาทในอะไร?

ไม่ประมาทในการรักษาสุจริต ละทุจริตเสีย ทำสุจริตให้
เกิดมีเสมอไป

ไม่ประมาทในการละความเห็นผิด ทำความเห็นถูกต้องให้มี
เสมอไป

ไม่ประมาทในกายทุจริต วจิตุจริต มโนทุจริต ทำให้
กายสุจริต วจิตุสุจริต มโนสุจริต มีเป็นเนื่องนิตย์ไม่ขาดสาย

ไม่ประมาทในกายบริสุทธิ์ ไม่ประมาทเหล่านี้เป็นความ
ไม่ประมาทเผินๆ เป็นความไม่ประมาทของคนมีปัญญาไม่
ละเอียดยัก มีปัญญาหายาบ

ถ้าว่าไม่ประมาทจริง ไม่ประมาทในการทำให้หยุดให้
นิ่ง ทำให้หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย

มนุษย์โลภวิสุทธฺิ ทำใจให้หยุดนิ่งจนกระทั่งเห็นดวงใสเท่าดวงจันทร์เท่าดวงอาทิตย์

ถ้าเห็นแล้วก็ไม่ปล่อยละทีนี้ นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิด อุจจาระ ปัสสาวะ ซ้ำเลื่องไว้เสมอ มองอยู่เสมอ ใจจรด อยู่เสมอ ไม่เผลอกันละ ไม่ให้ใจหลุดทีเดียวจากดวงธรรมที่ เกิดขึ้นนั้น ไม่ให้ใจหลุดทีเดียว ติดทีเดียว

มงคลคาถา

๑๘ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗

๔๑

หยุดได้เป็นมงคล

พอใจหยุดเสียได้เท่านั้นแหละ ลาก ยศ สรรเสริญ สุข เลื่อมลาก เลื่อมยศ ตีเตียน ทุกข์ ไม่กระทบกระเทือนแล้ว เคยเสียแล้วละ ไม่อาดูรเดือดร้อนด้วยอิฏฐารมณ-อนิฏฐารมณแล้ว ต้องทำใจให้หยุด

พอหยุดเสียเท่านั้น ทั้งอิฏฐารมณอนิฏฐารมณ ทำอะไรไม่ได้ ตรงนั้นนั่นแหละ ถ้าทำใจให้หยุดตรงนั้นแล้วก็ได้ละ ถูกส่วนละ ถูกส่วนเช่นนั้นละก็ สิ่งที่เป็นอิฏฐารมณ ลาก ยศ สรรเสริญ สุข เกิด

ส่วนที่เป็นอนิฏฐารมณ เลื่อมลาก เลื่อมยศ ตีเตียน ทุกข์ ไม่กระทบกระเทือน ทำให้จิตกระทบกระเทือนไม่ได้

ถ้าจิตเป็นขนาดนี้แล้ว บุคคลนั้นถึงซึ่งความสูงสุดแล้ว ถึงซึ่งมงคลแล้ว เข้าถึงซึ่งเนื้อหนังมงคลแล้ว เป็นตัวมงคลขึ้นแล้ว บุคคลนั้นเป็นตัวมงคลขึ้นแล้ว

นี่อยากได้มงคลต้องทำอย่างนี้นะ

ถ้าทำไม่ถูกอย่างนี้ละก็ ไม่ได้มงคลทีเดียว

ถ้าว่าอาตุรเดือต้อนไปตามอิฏฐารมณ-อนิฏฐารมณ เป็น
อับมงคลแท้ๆ อับมงคลไม่ใช่เป็นแต่เฉพาะฆราวาสหญิงชาย
นะ ภิกษุสามเณรเหมือนกัน พอสงบไม่ลง ทำใจหยุดไม่ได้ก็
เป็นอับมงคลแท้ๆ

เมื่อรู้เช่นนั้น รู้จักละ อับมงคล เช่นนี้ นี่ต้องเพียร
ทำใจให้หยุดเข้าซี

หยุดได้เวลาใด ก็เป็นมงคลเวลานั้น

ถ้าหยุดไม่ได้เวลาใด ก็เป็นอับมงคลเวลานั้น

ให้รู้จักชดดั่งนี้นะ

มงคลสูตร

๒๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

๘๒

ไมโสภ

อโสภ โสภนะเขาแปลว่า ความผากความเผือด ความผากของใจ ความเผือดของใจ ความแห้งของใจ ความแห้งเผือดของใจนั้นเรียกว่า โสภ เขาแปลว่าความแห้ง

โสภ โสภณา โสภิตตตตต อนุโต โสภ อนุโต ปริโสภแห้งเหือดโดยรอบ ผาดเผือดโดยรอบของใจ นั้นเรียกว่าความโสภ โสภนั้นแหละที่จะมีกับจิตของบุคคลใดขึ้นได้ ก็เพราะอาศัยใจนะ

หยุด พอใจหยุดเข้าไปเวลาใด

เวลานั้นโสภผอมลงไปทันที

โสภนี้จะเกิดเวลาใด? เวลาพลัดพรากจากสิ่งที่รักที่ชอบใจ พลัดพรากจากที่นั่งวงศาความญาติใดๆ หรือตายจากกันนั้นแหละ โสภเกิดละ พอโสภเกิดขึ้นเวลาใดใจผาดเผือด

ข้างในนะไม่ได้แห้งผากแต่อย่างหนึ่งอย่างใด พอความโศก
เกิดขึ้นเท่านั้นแหละแห้งไปทันทีทีเดียว

คนมีเรี่ยวมีแรงคนอ้วนนั่นแหละ หหมดแรงนอนผลอยที่
เดียว นั่นแหละความแห้งเหือดของใจละ ความโศกละ นี่
ความโศกกระทบหัวใจเข้าแล้วเช่นนี้ ความโศกกระทบดวงใจ
เข้าแล้วเช่นนี้ เป็นไปตามอำนาจของความโศกแล้วต้องเป็นดังนี้

**ต้องแก้ไขทันที ทำใจหยุดเสีย พอใจหยุดเสียเท่านั้น
แหละ ไม่ยกโลกแต่นิดเดียว โลกธรรมจะมากกระทบสักเท่า
หนึ่งเท่าใดก็ไม่โศก**

เลื่อมลาภ เลื่อมยศ ตีเตียน ทุกข์ สักเท่าหนึ่งเท่าใดก็ไม่
โศก พลัดพรากจากเมีย ลูกสาว สักเท่าหนึ่งเท่าใดก็ไม่โศก
เพราะใจหยุดเสียแล้ว

มงคลสูตร

๒๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

๔๓

ลงโทษตัวเอง

ถ้าใจหยุดเสียแล้ว โลกธรรมกระทบก็ไม่ได้ เศร้าหมอง
ขุนมัวบ้างด้วยประการต่างๆ เหตุนี้ต้องคอยระวังตัวที่เดียว
ระวังตัวอย่าให้เศร้าหมองขุนมัวได้

ถ้าเศร้าหมองขุนมัวได้ เพราะตัวใจไม่ทันกับดวงจิต
โง่กว่าดวงจิต ไม่ทำจิตให้หยุดเสีย ทำจิตปล่อยไปตามอารมณ์
ไปกินกับอารมณ์

เมื่อเสื่อมลาภ เสื่อมยศ ตีเตือน ทุกข์ เข้าไประดมได้เช่นนี้
ก็ทำจิตให้เศร้าหมองขุนมัว ไม่ฟ้องใส

เมื่อจิตไม่ฟ้องใส นั้นลงโทษตัวเอง ไม่ใช่ลงโทษใคร
ลงโทษตัวของตัวเอง

มงคลสูตร

๒๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

๔๔

ประเสริฐกว่ารัตนะทั้งหลาย

ในโลกมนุษย์นี้ หรือในโลกอื่นๆ ก็มีวิญญูญาณกถัพย์ทั้งนั้น มีใช้สอยทั้งนั้น หรือว่ารัตนะอันประณีตในสวรรค์ รัตนะอันใดอันประณีตอยู่ในสวรรค์โน้นแน่

สวรรค์นะลิกซึ่ง จตุมหาราช ดาวดึงสา ยามา ดุสิต นิมมานรดี ปรินิมิตตวสวัตติ พวกนั้นใช้แก้ววิเศษทั้งนั้น แก้วทั้งนั้น ใช้แก้วก็คือรัตนะทั้ง ๗ ประการนั่นเอง มีทั้งเป็นทั้งตาย ทั้งตายก็เป็นเครื่องประดับประดาใช้สอย มิได้ขาดตกบกพร่อง ประดับประดาวิมานต่างๆ ประดับประดาแท่นที่สำหรับนั่งนอนสำราญ สำหรับเป็นเครื่องประดับวิมานหาที่เปรียบไม่ได้

แก้วเหล่านั้นงดงามนักทีเดียว นั้นรัตนะอันประณีตบรรรดา ๖ ชั้นฟ้า มีแก้วประดับทั้งนั้น นั้นเขาเรียกว่า **อวิญญูญาณกถัพย์** เป็นของมีค่า

ที่เรียกว่า **สวัญญาณกัณฑ์** นะคือของใช้ รัตนะ ๗ ประการ ใช้รัตนะ ๗ ประการ ไม่มีความทุกข์ มีแต่ความสุข กายพรหมปาริสังขชา พรหมบุโรหิตา มหาพรหมมา ปริตตภา อัมปมาณาภา อาภัสสรา ปริตตสุภา อัมปมาณสุภา สุกกัณหา เวหฺปผลา อลัญญีลัตตา อวิหา อตฺปปา สุตฺสสา สุตฺสลี อกนิฏฐา ใน ๑๖ ชั้นนี้ใช้รัตนะ ๗ เหมือนกัน ใช้แก้วแบบเดียวกัน ทั้งเป็นทั้งตาย เป็นทอง เป็นแก้ว เป็นวิเศษต่างๆ หาที่เปรียบไม่ได้

หรือว่าในอรุปลัตว์ อากาสานัญจายตนะ วิญญา-
นัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ
ได้รับรูปเพราะรัตนะ เพราะสวัญญาณกัณฑ์ อวิญญาณกัณฑ์
เหล่านี้ ให้ได้รับความสุขต่างๆ

**รัตนะเหล่านี้จะมีมากน้อยเท่าใดก็มีไปเถอะ สู้ไม่
เท่าทันกับพระตถาคตเจ้า พระตถาคตเจ้าเลิศประเสริฐ
กว่ารัตนะทั้งหลายเหล่านี้**

พระตถาคตเจ้านะรูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไร? อยู่
ที่ไหน? ทีนี้เราจะรู้จักละ พระตถาคตเจ้าที่เรียกว่าเลิศประเสริฐ
กว่านะ ก็รัตนะอีกเหมือนกันนั่นแหละ

พุทธรัตนะนั้นนั้นแหละเป็นพระตถาคตเจ้าละ ที่เราได้
ธรรมกายแล้วก็ถึงพุทธรัตนะ

ธรรมกาย คือพุทธรัตนะที่เป็นโคตรภู

ธรรมกาย คือพุทธรัตนะคือพระโสดา

ธรรมกาย คือพุทธรัตนะที่เป็นพระสกทาคา

ธรรมกาย คือพุทธรัตนะที่เป็นพระอนาคา

ธรรมกายที่เป็นพุทธรัตนะที่เป็นพระอรหันต์ ทั้งหยาบ
ทั้งละเอียดเป็นพุทธรัตนะทั้งนั้น

แก้วคือพุทธรัตนะนั้นนั้นแหละ นั้นแหละตัวพระตถาคต
เจ้าทีเดียว

รัตนสูตร

๒๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗

๔๕

นอกใจหรือในใจ

พุทฺโธ เป็นเนमितกนามเกิดจากพุทฺธรัตนะ

ธมฺโม เป็นเนमितกนามเกิดจากธรรมรัตนะ และ

สงฺโฆ เป็นเนमितกนามเกิดขึ้นจากสังฆรัตนะ

**พุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทั้ง ๓ นี้เป็นตัว
แก่นสารของพระพุทฺธศาสนา**

พุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทั้ง ๓ นี้ อยู่ที่ไหน?
อยู่ในตัวของเรานี้เอง อยู่ในตัวตรงไหน?

ในตอนศรัทธะ หรือว่าอยู่ในตอนทำ หรือว่าอยู่ในตอน
ตัว เอาคอออกเสีย เอาขาออกเสียเหลือแต่ท่อนตัว จะอยู่
ตอนขา ตอนหัว หรือว่าอยู่ตอนตัว พระพุทฺธเจ้าอยู่ตรงกลาง
กาย เรามีกกลางมีศูนย์กลางตรงสะดืออันนั้นเป็นศูนย์กลางนั้นเรียกว่า กลาง
กายสะดือทะลุหลัง ขวาทะลุซ้าย เหมือนเราชิงด้ายเส้นหนึ่งให้ตั้ง
ตรงกลางที่ด้ายจดกันนั้นแหละเรียกว่า กลางกั๊ก

ตรงกลางก็เหมือนสะดือขึ้นมา ๒ นิ้ว พระพุทธเจ้าอยู่ตรงนั้น ตรงกลางก็ยกนั้น ให้เอาใจไปหยุดนิ่งอยู่ตรงกลางก็ยกนั้น

พระพุทธเจ้าอยู่นอกใจหรือในใจ? ให้เอาใจไปหยุดนิ่งอยู่ตรงนั้น พอใจหยุดนิ่งก็เข้ากลางของใจที่หยุดนิ่งนั้นทีเดียว

ที่เขาว่าสวรรค์ในอกนรกในใจ **พระก็อยู่ในใจ** พอใจหยุดนิ่งก็เข้ากลางของใจที่หยุดนิ่ง กลางของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง ซ้ายขวา หน้าหลัง ล่างบน นอกใน ไม่ไปที่เดียว กลางของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง หนักเข้า

พอหยุดถูกส่วนเข้าเท่านั้นจะเห็นทางที่จะเข้าไปถึงกายละเอียดเป็นชั้นๆ เข้าไปจนถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขรัตนะ

เราต้องรู้ ถ้าไม่รู้เราจะระลึกถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขรัตนะไม่ถูก

ถ้ารู้จักเสียแล้ว จะระลึกถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขรัตนะได้ถูกต้อง

ภักตานุโมทนาภค
๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๘๖

บุญติดทุกกาย

วันนี้ท่านเจ้าภาพได้บริจาคทาน ถูกทักษิณยบุคคลผู้มี
มีธรรมกายมากด้วยกัน บุญกุศลจึงยิ่งใหญ่ไพศาลไหลมาสู่
สันดานของเจ้าภาพ ติดอยู่ท่ามกลางศูนย์กลางที่ทำให้
เป็นกายมนุษย์ โสภริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่อยู่ในกลาง
ดวงนั้น กลางดวงกายมนุษย์ก็ติดกัน-กลางดวงกายมนุษย์
ละเอียดก็ติดกันอีกดวงหนึ่ง เป็นบุญอีกดวงหนึ่ง

กลางดวงกายทิพย์-กายทิพย์ละเอียดก็ติดกันทั้งนั้น
กายรูปพรหม-กายรูปพรหมละเอียดก็ติดกัน กายอรุปรหม-
กายอรุปรหมละเอียดก็ติดกัน

กายธรรม-กายธรรมละเอียดก็ติดกัน กายโสดา-กาย
โสดาละเอียดก็ติดกันเหมือนกัน กายสกทาคา-กายสกทาคา
ละเอียดก็ติดกัน กายอนาคา-กายอนาคาละเอียดก็ติดกัน
กายอหัต-กายอหัตละเอียดก็ติดกันอีก นับอสงไขยกายไม่ถ้วน

บุญบริจาคนี้เพียงครั้งเดียวนี้ ติดเป็นดวงๆ ไปขนาด ๑,๐๐๐ วาพระนิพพาน เมื่อเจ้าภาพได้ถวายทานขาดจากใจเป็นสิทธิ์ของผู้รับ ผู้รับจะใช้อย่างไรก็ได้ เพราะเป็นสิทธิ์ของตนแล้วขณะใด ขณะนั้น บุญวาภิสนหา บุญไหลมาติดอยู่ ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ของเจ้าภาพ ใสบริสุทธิ์ปราศจากมลทินทีเดียว เหมือนสวิตช์ไฟฟ้าวูบเดียว ไฟก็ติด ฉะนั้น

ภัตตานุโมทนาภกา
๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๔๗

ไม่ยาก ไม่ง่าย

เราเป็นพุทธศาสนิกชนหญิงก็ดี ชายก็ดี เป็นคฤหัสถ์หรือ
บรรพชิตก็ตาม ต้องรู้จักพระรัตนตรัยนี้

**ถ้าไม่รู้จักรัตนะทั้งสามนี้แล้ว การนับถือศาสนา
ปฏิบัติในศาสนาเอาต์รอดไม่ได้**

ถ้าได้เข้าถึงพระพุทธรัตนนะ ธรรมรัตนนะ และสังฆรัตนนะ
แล้วก็แก้ไขโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ให้หายได้บ้าง ทำอะไรได้ผล
อันศักดิ์สิทธิ์บ้าง นั่นก็เพราะคุณของพระรัตนตรัย ที่มีอยู่ใน
ตัวของเรา แต่หากใช้ไม่เป็น ทำไม่เป็น ก็ไม่ปรากฏเหมือนกัน

ถ้าใช้เป็นทำเป็นถูกส่วนเข้าแล้ว เห็นปรากฏจริงๆ แต่
ว่าเป็นชั้นๆ เข้าไป

ไม่ใช่เป็นของง่าย เป็นของยากลำบากอยู่

จะว่ายากก็ไม่ยากจนเกินไป

จะว่าง่ายก็ไม่ง่ายจนเกินไป
หรือว่าไม่ยากไม่ง่ายนั้นก็ถูก
คือไม่ยากสำหรับบุคคลผู้ทำได้ ปฏิบัติได้
ไม่ง่ายสำหรับบุคคลที่ทำไม่เป็นปฏิบัติไม่ถูก
คนทำไม่ได้ ปฏิบัติไม่เป็นก็บอกว่ายาก
แต่คนทำได้ปฏิบัติถูกก็บอกว่าง่าย
เพราะฉะนั้น จึงว่าไม่ยากไม่ง่าย
ไม่ยากแก่คนที่ทำได้ ไม่ง่ายแก่คนที่ทำไม่ได้
หลักนี้เป็นของสำคัญนัก เพราะเป็นชั้นๆ เข้าไป

ภัตตานุโมทนาภา
๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๔๘

รู้วันตายได้

ธรรมกาย นี้คือ พุทธรัตนะ

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้น เรียกว่า ธรรมรัตนะ

ธรรมกายละเอียดอยู่ในกลางดวงธรรมรัตนะนั้นเรียกว่า
สังฆรัตนะ

ให้รู้จัก พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ เท่านั้นก่อน

เมื่อรู้จักพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ อย่างนี้แล้ว
เจ้าภาพผู้บริจาคทานวันนี้ ผู้ที่เป็นหัวหน้าเขาเป็นคนมีธรรมกาย
เขาถึงธรรมกายละเอียดแล้วสามารถใช้อะไรได้ต่างๆ

ดังนั้นเราที่ยังไม่ได้ จงอุตส่าห์พยายามเพียรเรียนให้
เข้าถึงธรรมกายละเอียดนี้บ้าง ให้ถึงธรรมกายเช่นเขาบ้าง

หากถึงธรรมกายเช่นนี้แล้วจะเอาตัวรอดได้ ตายเสีย
ชาติก่อนก็ได้ ถ้าวันไหนจะตายก็รู้ คือสามารถรู้ได้

เป็นหญิงก็ดี เป็นชายก็ดี ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตได้มา
ประสบพบพระพุทธานุภาพแล้ว ต้องเพียรพยายามเข้าถึง
พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะให้ได้เช่นนี้

**เพราะพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ นี้
แหละเป็นแก่นของพระพุทธานุภาพ**

เมื่อเรารู้จักพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ อย่าง
นี้แล้ว เราจะไม่ทำความชั่วด้วยกาย ด้วยวาจา และด้วยใจ

เราจะเป็นคนบริสุทธิ์ด้วยกาย ด้วยวาจา และด้วยใจ
อย่างเที่ยงแท้ โดยไม่ต้องสงสัย

ภัตตานุโมทนาภา

๑๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๔๘

ทานแท้ๆ

ท่านกล่าวว่า ทานน์ เทติ ทานการให้ คนเราจำเป็นต้องให้ทุกคน ถ้าไม่สละไม่ให้ได้ เพราะถ้าไม่ให้กันแล้วจะได้ประโยชน์อย่างไร หากให้กันแล้วจึงจะได้ประโยชน์

เราปกครองเรือน เราก็ต้องให้ เวลาเช้าแม่ครัวต้องหุงหาอาหารให้พอบ้าน ถ้าไม่ทำให้ประเดี๋ยวพอบ้านจะทุบตีเอา หากให้ให้อิ่มเสียแล้วจะได้ไม่ทุบตี

เด็กเล็กลูกหญิงลูกชาย ถ้าไม่ให้ก็ร้องไห้ พอให้แล้วพวกเด็กๆ เหล่านั้นก็ไม่ร้อง สะดวกสบายไปวันหนึ่งๆ การให้เช่นนั้นเรียกว่า ทาน ให้ลูกก็เป็นทาน ให้สามีก็เป็นทาน ให้ภรรยา สามีก็เป็นทาน แต่ว่าต้องให้โดยไม่มุ่งหวังสิ่งหนึ่งสิ่งใดตอบแทน จึงจะเป็นทานแท้ๆ

ถ้ามุ่งหวังสิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็ไม่เป็นทาน อย่างให้ข้าวแวมวกิน หากมุ่งหวังเพื่อให้แวมวนั้นไว้จับหนูก การให้อย่างนั้นก็ไม่ใช่

เป็นทาน ต้องให้กินโดยไม่มุ่งหวังอะไรตอบแทนจากมัน ให้มันกินเพื่อให้หายหิวกันอดอยาก หากให้อย่างนี้จึงจะจัดว่าเป็น ทาน จะให้แก่สัตว์เดรัจฉานอย่างอื่นใดก็ตาม ต้องให้โดยไม่มุ่งหวังอะไรอย่างนี้ทุกครั้งไป

หรือลูกเรา เราให้โดยไม่มุ่งหวังจะให้ลูกเลี้ยงเราในข้างหน้า หรือให้รักษาวงศ์ตระกูลของเราให้สูง ให้เพราะเขาเกิดมาแล้วก็เลี้ยงกันไปอาศัยเราไป หากเราไม่ให้อาศัย ไม่เลี้ยงแล้ว ลูกๆ เหล่านั้นก็ต้องตาย

**เมื่อเราให้ทานโดยไม่คิดอะไรดังกล่าวนี จึ่งจัดเป็น
ทานแท้ๆ ทีเดียว**

ภัตตานุโมทนาภา
๑๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๕๐

เพราะการให้

ถ้าว่าคุณมีปัญญาฉลาดอย่างนี้ ตระกูลของตนจะใหญ่โต ลักปานใดก็ตาม ให้ให้หนักเข้า คนก็จะมากขึ้นเป็นลำดับเป็น สุขขึ้น กินก็เป็นสุข นอนก็เป็นสุข ทั้งกาย วาจา และใจ เพราะการให้นั้นแหละ เป็นตัวสำคัญ

หากฉลาดในการให้ก็จะเป็นพระเจ้าแผ่นดินในชาตินี้ก็ได้ คนที่เราให้นั้นย่อมยกย่องสรรเสริญเคารพนับถือในเรา เราไม่ต้องไปเอาอะไร ให้หนักเข้าเท่านั้น พวกเขาจะยอมคุ้มครองรักษาเราเอง กลัวเราจะเป็นอันตราย เพราะถ้าคนให้เป็น อันตรายเสียแล้ว พวกเขาก็อดอยากลำบาก คนที่รับให้นั้น แหละยอมช่วยระวังรักษาทั้งบ้านและสมบัติของเรา

เมื่อเราให้หนักเข้าเช่นนี้ สามีก็คงอยู่คนเดียว ภรรยา ก็คงอยู่คนเดียว ไม่เป็นสองไปได้ ถ้าเราไม่ให้นั้นแหละจะอยู่ด้วยกันไม่ได้ทีเดียว ทั้งสามีภรรยา ลูกก็ต้องแยกจากกัน ให้รู้จักให้อย่างนี้ก็จะปกครองบ้านเรือนสมบัติได้

หญิงกิติ ชายกิติ ถ้าอยากให้วงศ์ตระกูลของตนสูงขึ้น
ต้องการให้คนมากขึ้นมีพวกพ้องวงศ์วานมากขึ้น ก็อย่าเป็น
คนตระหนี่ จงแก้ไขด้วยปัญญาของตน ถึงคราวให้อาหารก็ให้อาหาร
ถึงคราวให้ผ้าก็ให้ผ้า ถึงคราวให้ที่หลับนอนก็ให้ที่หลับ
นอน ถึงคราวให้ยารักษาโรคก็ให้ยารักษาโรค ให้ไปตามกาล
เวลาอย่างนั้น ให้เขาเป็นสุขเบิกบานสำราญใจ

หากเราให้อย่างนี้แล้ว วงศ์ตระกูลของเราย่อมสูงขึ้น
เป็นลำดับ เป็นที่สรรเสริญ นิยมชมชอบของคนทั่วไป

ภักตานุโมทนาภค
๑๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๕๑

รักษาศีล

หากว่ามีคนมากเช่นนี้ คือตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป เราต้องรักษาศีล ต้องบริสุทธิ์กาย บริสุทธิ์วาจา และบริสุทธิ์ใจ ไม่มีร่องรอยเสียดระทบกระเทือนใจกัน

กายจะให้เดือดร้อนตนเองและคนอื่นก็ไม่มี

วาจาจะให้เดือดร้อนตนเองและคนอื่นก็ไม่มี จะอยู่ด้วยกันมากน้อยเพียงใดก็ตาม ไม่สบายใจเหมือนกับอยู่คนเดียว

ดังนั้น จึงไม่ควรเบียดเบียน ไม่กระทบกระเทือนเปรียบเปรย ไม่อิจฉาริษยากันอย่างใดอย่างหนึ่ง มีศีลด้วยกันทั้งหมด ศีล ๕ คือ ปาณาติบาต อทินนาทาน กาเม มุสา สุรา

๕ ลิกขาบท นี้ต้องบริสุทธิ์จริงๆ คือไม่เบียดเบียนกัน ให้เดือดร้อน ด้วยการฆ่า ไม่ลักขโมย ฉ้อโกง หลอกหลวงกันให้เดือดร้อน ไม่ประพฤตินิโคตในลูกภรรยาของคนอื่นเขา ถ้าประพฤตินิโคตเข้าก็เดือดร้อน

ถ้าไม่พูดปดกันก็ไม่เดือดร้อน ถ้าพูดปดเข้าก็เดือดร้อน

ไปเสพสุราเข้า คนดี ๆ ก็กลายเป็นคนบ้าพูดจาอ้อแอ้ไม่
เป็นเรื่อง หรือคนดี ๆ ก็กลายเป็นคนครึ่งบ้าครึ่งบอไป ถ้าว่า
เต็มทีเข้าก็อาจกลายเป็นบ้าบอไปเลย

ถ้าว่าเมื่อใดฤทธิ์สุราหมดไปแล้ว นั้นแหละจึงจะพูดจา
กันรู้เรื่องกลับเป็นคนดีได้ตามปกติ นี่เพราะฤทธิ์สุราทำให้เป็น
ไปอย่างนั้น

ควรระวังให้ดี อย่าให้เหตุเหล่านี้เข้าครอบงำได้ ตนเอง
จึงจะเป็นสุขกายสุขใจ มีคนมากมายเท่าไรก็เป็นสุข ไม่ต้อง
เดือดร้อนเลย แต่เป็นสุขอย่างธรรมดาเท่านั้น

ถ้าจะให้มีความสุขและฉลาดยิ่งขึ้นไป ต้องเจริญภาวนา

ภักตานุโมทนาภค

๑๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๕๒

ภาวนาช่วยได้ทุกประการ

ภาวนี ภาเวติ ทำให้จริง ให้หยุด ให้นิ่ง ทำให้มี ให้เป็น
ขึ้น ก็ร้อยก็พันคนก็นอนหลับสบาย ก็คนๆ ก็สงบนิ่ง

**เมื่อสงบนิ่งแล้ว มีคนสักเท่าไรก็ไม่รบกวนรบกวน ไม่
รำคาญ ไม่เดือดร้อน เป็นสุขสำราญเบิกบานใจ นี้เขา
เรียกว่าภาวนา ทำให้ใจหยุดสงบ หยุดสงบแล้ว**

ไม่ใช่แต่เท่านั้น หยุดอยู่สงบหาเรื่องทำ จะได้ทรัพย์
สมบัติมาเลี้ยงกันอีก ให้พวกเขาอยู่เป็นสุขสำราญสมบูรณ์ด้วย
เครื่องกินเครื่องใช้ ไม่ขาดตกบกพร่อง จะให้เป็นคนสมบูรณ์
อยู่เสมอ ก็ต้องใช้วิชาวิปัสสนาภาวนา ต้องเฉลียวฉลาดให้
อาหาร หาปัญญาแก้ไขให้ทานในวันต่อไป ไม่ให้หมดให้ล้นไป

เมื่อให้ทานไม่หมดไม่ล้นไปเช่นนี้ พวกพ้องก็มากขึ้น
เป็นลำดับ มี ๑๐๐ ก็เพิ่มเป็น ๒๐๐ ๓๐๐ ๔๐๐ ๕๐๐ ๖๐๐ จน
กระทั่ง พันหนึ่ง ๒,๐๐๐ ๓,๐๐๐ เป็นลำดับไป

การให้นี้แหละเป็นสำคัญ

เมื่อมีพวกพ้องมากขึ้นแล้ว ก็ให้รักษาศีล ให้บริสุทธิ์กาย
บริสุทธิ์วาจา บริสุทธิ์ใจ และเจริญภาวนา ทำภาวนาให้เจริญ
ขึ้นทุกคน

เมื่อพวกเขาเจริญภาวนาแล้ว ภาวนานั้นแหละจะช่วย
เขาได้ทุกประการ

วัดตานุโมทนาภค
๑๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๕๓

บุญช่วย

เมื่อเราได้บุญแล้ว เราจะทำอย่างไร? เราจะรักษาบุญอย่างไร? เพราะเราไม่เห็นบุญ

เราต้องเอาใจไปจรดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ของเรา ทำใจให้หยุดให้นิ่ง บังคับใจให้หยุดให้นิ่งว่าบุญของเรามีอยู่ตรงนี้

ถ้าพอใจหยุดได้แล้ว และถูกส่วนเข้าแล้ว เราจะเห็นดวงบุญของเรา เห็นชัดเจนทีเดียว

ถ้าเราไปเห็นดวงบุญเช่นนั้น เราจะปลาบปลื้มใจสักเพียงใด ย่อมดีอกดีใจเป็นที่สุด จะหาเครื่องเปรียบเทียบไม่ได้เลย

ฉะนั้น จงพยายามอดุตสำห้เอาใจไปหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ นึกถึงบุญที่เราได้กระทำในวันนี้ อย่าไปติดขัดสิ่งหนึ่งสิ่งใดเลย

ถ้าไปค้าขายติดขัดขึ้น ก็ขอให้บุญช่วยนิกถึงบุญตรง
กลางดวงธรรมนั้น

ถ้าว่ามีอุปสรรคเข้ามาแทรกแซงอย่างใดอย่างหนึ่ง มี
ผู้มารุกรานเบียดเบียนประการใด ก็ขอให้บุญช่วย

สิ่งอื่นช่วยไม่ได้ ไม่ต้องไปขอร้องให้ใครมาช่วย ให้
เอาใจไปหยุดอยู่ศูนย์กลางตรงบุญนั้นแหละ **หยุดอยู่นิ่งอยู่
อย่างนั้น บุญเป็นช่วยได้แน่นอน โดยไม่ต้องสงสัย**

พระลัทธิตถราชกุมารทรงบำเพ็ญบารมีอยู่ที่ต้นศรี-
มหาโพธิ์ ขณะบำเพ็ญ พอถูกส่วนจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าแล้ว พญามารทราบเหตุสะดุ้งพรีบทีเดียว

ครั้งแรก ออกแสวงหาโพธิญาณใหม่ๆ ปัญจวัคคีย์ได้
ตามปฏิบัติอยู่และเมื่อเขาเหล่านั้นเห็นว่าเราเป็นผู้ประพฤติเลว
ปฏิบัติไม่ถูกร่องรอยความเป็นพระพุทธเจ้า ตามประเพณี
โบราณกาลมา จึงได้เลิกปฏิบัติในเราเสีย ทอดทิ้งให้อยู่แต่ผู้
เดียว แต่เทวดาก็ยังพิทักษ์รักษาเราอยู่

เมื่อมารมาผจญครั้งนี้ พวกเทวดาเหล่านั้นหนีไปหมด
ไปอยู่ที่ขอบปากจักรวาลเสียสิ้น เพราะความเกรงกลัวในพญา-
มาร

อะไรเล่าจักเป็นที่พึ่งของเราได้ ในขณะที่เข้าที่อัปจนเช่นนี้
นอกเสียจากบารมีที่เราได้กระทำไว้แล้วเป็นไม่มี

เมื่อทรงระลึกถึงบารมีที่ได้ทรงกระทำมาแล้วเท่านั้น
นางพระธรรณีทราบทันทีลุกขึ้นกราบทูลพระบรมศาสดาว่า ขอ
พระองค์อย่าได้ปริวิตกเดือดร้อนไปเลย ในเรื่องมารผจญ
พระองค์ในครั้งนี้ หม่อมฉันจะรับอาสาปราบมารเอง

พระองค์อย่างกังวล ทรงกระทำความเพียรต่อไปเกิด
เพราะพระองค์ได้ทรงสร้างบารมีมาแล้วตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้
และได้หลังอุทกาวรีให้ตกลงเหนือพื้นดิน หม่อมฉันได้รองรับ
ไว้ด้วยมวยผมนี้จนหมดสิ้น ไม่มีเหลือเลยแม้สักหยาดหนึ่ง
หม่อมฉันจะปราบพญามารนี้ ด้วยน้ำที่พระองค์ทรงกรวดนั้น

พอกราบทูลดังนั้น ก็รูดน้ำในมวยผมปราดเดียวเท่านั้น
กลายเป็นทะเลท่วมทับมารจนหมดสิ้น พวกมารได้พ่ายแพ้
ศัตรูรุกรกลายเป็นรูปเทียนบูชาพระศาสดาไปหมด

นี่ปรากฏอย่างนี้มาแล้ว

ภัตตานุโมทนาภคณา

๑๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๗

๕๔

มนุษยธรรม

ที่จะได้เป็นมนุษย์แต่ละคนๆ ไม่ใช่เป็นของได้ง่าย ได้ยาก
นัก ธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์นะมีอยู่ เขาเรียก “มนุษยธรรม”
มนุษยธรรมนะต้องประพฤติบริสุทธิ์กาย บริสุทธิ์วาจา บริสุทธิ์ใจ

บริสุทธิ์กาย ขยายออก ๓ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักขื้อ
ประพฤติผิดในกาม ขาดจากใจ นี้บริสุทธิ์กาย

บริสุทธิ์วาจา ขยายออก ๔ เว้นจากการพูดบด ส่อเสียด
คำหยาบเพื่อเจ้าโอปรายปรายประโยชน์

บริสุทธิ์ใจ แยกออกเป็น ๓ เว้นจากโลภอยากได้ของ
เขา พยาบาทปองร้ายเขา เห็นผิดจากคลองธรรม นี้เว้นขาด

เมื่อเว้นขาดด้วยตัวแล้ว ไม่ชักชวนบุคคลผู้อื่นด้วย ลิป
อย่างนี้ แล้วไม่ยินดีผู้ที่ประพฤติผิดใน ๑๐ อย่างนี้ด้วย แล้วไม่
สรรเสริญพวกประพฤติผิดทั้ง ๑๐ อย่างนี้ด้วย ต้องอยู่ในความ
สำรวมระวังปรกติเป็นสำคัญนัก

ต้องบริสุทธิ์อย่างนี้ จึงจะได้เป็นมนุษย์

ที่ได้เป็นมนุษย์เพราะบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ บริสุทธิ์กาย วาจา ใจ แต่กายทำลายชั้นธจากมนุษย์โลกนี้ต้องไปเกิดเป็นคัพภเสยกสัตว์ แต่ความบริสุทธิ์นั้นแหละเป็นยอด

ธรรมปรากฏบังเกิดขึ้นดวงหนึ่ง เท้าฟองไข่แดงของไก่ ไปติดอยู่ที่ขั้วมดลูกของมารดา มนุษย์ที่บริสุทธิ์นั้นก็เข้าไปเกิดในดวงนั้น กายละเอียดเข้าไปเกิดในดวงนั้น ไปอยู่ในดวงนั้น เหมือนลูกไก่อยู่ในฟองไข่ ไปอยู่ในดวงนั้นแล้ว นั่นบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ไม่ล่องเสีย

แล้วกลรูปก็หุ้มดวงนั้น ของมารดาบิดาหุ้มดวงนั้น เป็นหญิงก็ดีเป็นชายก็ดีต้องเกิดทำนี้เหมือนกันหมด นี้เรียกว่า คัพภเสยกสัตว์ เกิดในท้องมารดา เขาทำที่กำเนิดให้มันเกิดไว้แล้ว อายตนะมันตั้งดูดเขาเรียกว่า “โลกายตนะ”

โลกายตนะมันอยู่ที่มนุษย์นี้ ต้องมีแม่มีพ่อ อย่างเดียวก็เกิดไม่ได้ มีแม่อย่างเดียวก้เกิดไม่ได้ มีแต่พ่อคนเดียวแม่คนเดียวเกิดไม่ได้ ต้องมีพ่อแม่มาด้วยรวมกัน มารวมกันเป็นสอง และต้องประกอบธาตุธรรมให้ถูกส่วน ไม่ถูกส่วนไม่เกิด เกิดไม่ได้

เขาบอกว่าง่ายนิดเดียวทำมนุษย์ให้เกิด อ้ายคนที่มันไม่มีลูกมันบอกว่าอยากมีลูกจริง บนบานศาลกล่าวเท่าไรก็ไม่ได้ อ้าวไปถามเขาดูสิ ไม่ได้จริงๆ เต็ดขาด ลองดูเถอะไม่ได้ทีเดียว ถ้าว่าทำให้ลูกส่วนไม่เป็นละก็มันจะไม่เกิดละ ก็เพราะเหตุฉะนั้น เป็นมนุษย์ไม่ใช่เป็นของเกิดง่ายนักหรือ เป็นของได้ยากนัก

เหตุนี้พระองค์จึงได้ทรงรับสั่งว่า

**ทุลลภญจ มนุสฺสตุตฺ ความที่ได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นของ
ได้ยาก ไม่ใช่ของได้ง่าย**

ถ้าเรานึกถึงตัวของเราไปละก็ว่าได้ยากจริง ความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ไม่มีล่องเลี้ยว

นั่นนึกดูซิ วันหนึ่งล่วงไปตั้งหลายหนหลายครั้ง แล้วมันจะได้เกิดเป็นมนุษย์กับเขาได้อย่างไร? มันก็เกิดไม่ได้ ต้องบริสุทธิ์จริงๆ จึงจะเกิดได้

รัตนะ

๒๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๗

๕๕

เคารพสิทธิ์ธรรม

เคารพสิทธิ์ธรรมนั้นเคารพอย่างไร? เอาอีกแหละ เคารพไม่ถูก ถึงแก่เผ่าชราพานใด เป็นภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา เคารพสิทธิ์ธรรมนั้นเคารพอย่างไร?

เหมือนภิกษุสามเณรอย่างนี้แหละบูชานับถืออยู่ เป็นกระถางรูปของพลเมืองอยู่ แต่ไม่รู้ตัว ไม่รู้ตัวว่าเป็นกระถางรูปของพลเมืองอยู่ไม่เดียงสา ได้แต่ประพฤติเลวทรามต่ำช้า ผิดธรรมผิดวินัย นั้นฆ่าตัวเองทั้งเป็นแล้ว ไม่ให้เขานับถือ ไม่ให้เขาบูชา ให้เขาเกลียดแล้ว ให้เขาลงโทษแล้ว หนักเข้าเขาก็ให้เสียเสีย อยู่ไม่ได้ ภิกษุสามเณรอยู่ไม่ได้แล้ว ประพฤตินอกวิธ ผิดธรรม ผิดวินัย

ถ้าว่าภิกษุสามเณรเคารพสิทธิ์ธรรมอยู่ เป็นสามเณร ก็ไม่ให้เคลื่อนจากศีลของสามเณรไปเสีย นิดหน่อยหนึ่งไม่ให้ ล้ากรอบกระทบบกรอบศีลทีเดียว ตั้งมั่นอยู่ในกลางศีลทีเดียว

เป็นภิกษุที่ตั้งมั่นอยู่ในศีล ๒๒๗ ลิกขาบท ไม่กระทบ
กรอบของศีล ตั้งมั่นอยู่ในศีลทีเดียว

เป็นอุบาสกที่ตั้งมั่นอยู่ในศีลของอุบาสกทีเดียว ใน
ศีล ๕ ศีล ๘ ตามหน้าที่ ไม่กระทบกรอบของศีลทีเดียว

เป็นอุบาสิกาที่ตั้งอยู่ในศีลมั่นคง ไม่กระทบกรอบของ
ศีลทีเดียว ตั้งอยู่ในศีลทีเดียว

ถ้าว่าเป็นได้ขนาดนี้นั้นแหละเรียกว่า สัทธมมครุโน
เคารพลัทธธรรมละ ใครก็ต้องไหว้ ใครๆ ก็ต้องบูชา เพราะเหตุ
ว่ามีธรรมเป็นหลัก เป็นประธาน เป็นแก่น แน่นหนา ไม่อ่อนแอ
ไม่คลอนแคลน เหลวไหล โลเล ได้ชื่อว่าเป็นอายุพระพุทธศาสนา
ต่อไป

ลัทธธรรมคาถา

๒๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๗

๕๖

สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์

เมื่อใดบุคคลเห็นตามปัญญาว่า สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์
เมื่อนั้นย่อมเหนื่อยหน่ายในทุกข์ นี้ทางหมดจดวิเศษอีกเหมือน
กัน ย่อมเหนื่อยหน่ายในทุกข์ เห็นสังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ เป็น
ทุกข์จริงๆ นะ ไม่เป็นสุขหรอก

ถ้ามีความเกิดแล้วก็เป็ทุกข์ มีเกิดเป็นเบื้องต้น มีแก่
แปรไปในท่ามกลาง มีตายไปเป็นอวสาน เมื่อเห็นเช่นนี้แล้ว
สังขารทั้งหลายเหล่านั้นล้วนเป็นทุกข์ทั้งนั้น ไม่เป็นสุข

สังขารดังกล่าวแล้วจะเป็น ปุญญาภิสังขาร อปุญญาภิ-
สังขาร อเนญชาภิสังขาร สังขารที่เป็นไปในภพ ๓ กามภพ
รูปภพ อรูปภพ หรือเป็นไปในวัฏฏ์ทั้ง ๓ กรรมวัฏฏ์ กิเลสวัฏฏ์
วิปากวัฏฏ์ ทั้งหลายเหล่านี้

**เมื่อเป็นสังขารแล้ว จะได้เป็นสุข เป็นอันไม่มี
ย่อมเป็นทุกข์ทั้งสิ้น**

ก็เหวดตาเขาว่าเป็นสุขอย่างไรเล่า เป็นสุขหลอกๆ
ไม่ใช่สุขจริงๆ สุขหลอกหลวงเหมือนสุขมนุษย์อย่างนี้แหละ ยิ้ม
แย้มแจ่มใส หัวเราะร่าเริงบันเทิงใจ ประเดี๋ยวหน้าดำคร่ำ
เครียด เสียวอกเสียวใจกันวุ่นวายแล้ว แดกกายทำลายนี้แล้ว
เจ็บปวดขึ้นแล้ว ตึงตังเกิดขึ้น กระทบจับศึกตายกันสิ้นแล้ว
เป็นทุกข์กันจำละหวั่นแล้ว

เหตุนี้ไม่เที่ยงอย่างนี้ ยักเยื้องแปรผันอยู่อย่างนี้ แล้ว
ก็เป็นทุกข์จริงๆ อยู่อย่างนี้ สิ่งไม่เที่ยงมีอยู่เท่าไรเล่า ก็สุข
ชั่วคราว สุขประเดี๋ยวๆ แล้วก็กลายเป็นทุกข์อีกต่อไป

เมื่อเห็นจริงเช่นนี้ ไม่ติดไม่เกี่ยวด้วยสังขารเหล่านี้
เสียได้ละก็ นั่นแหละเป็นหนทางหมดจดวิเศษ ไม่เอาใจไปเกี่ยว
กับสังขารเหล่านี้

นี่เป็นหนทางหมดจดวิเศษ เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า
ของพระอรหันต์ ทางไปของพระอริยบุคคลทั้งหลาย

ติลภขณาทีคาถา
๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๗

๕๗

ธรรมขาว-ธรรมดำ

ธรรมขาวเป็นธรรมสำคัญ ธรรมดำเป็นฝ่ายของพญามารแท้ๆ ไม่ใช่ของพระ ของพระเป็นฝ่ายธรรมขาวแท้ๆ ไม่ใช่ธรรมดำ ตรงกันข้ามดังนี้

แต่ว่าผู้ประพฤติปฏิบัติในพระธรรมวินัยของพระศาสดา ทั้งภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ไม่รู้จักชัดว่าปฏิบัติดังนี้เป็นธรรมดำ ปฏิบัติดังนี้เป็นธรรมขาว ไม่รู้จักชัด จะรู้จักชัด ต้องขัดกาย วาจา ใจ ออกไปเป็นขั้นๆ

ทุจريتกาย วาจา จิต นั้นเป็นธรรมดำ

สุจريتกาย วาจา จิต นั้นเป็นธรรมขาว

ทำใจให้ผ่องใส นั้นเป็นธรรมขาว

ถ้าใจมืดมัวขุ่นหมอง นั้นเป็นธรรมดำ

นี้เป็นธรรมดำธรรมขาวมีลักษณะอย่างนี้ ชั่วเป็นฝ่ายดำ

ทั้งนั้น ดีเป็นฝ่ายขาว

ที่นี้ฝ่ายธรรมดำ ใจมนุษย์มีอภิขมา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ
นี้ฝ่ายธรรมดำ

กายมนุษย์ ตลอดกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ มี
ธรรมดำ โลภะ โทสะ โมหะ ตลอดกายทิพย์ละเอียดนี้เป็น
ฝ่ายธรรมดำ

กายรูปพรหม ทั้งหยาบทั้งละเอียดมี ราคะ โทสะ โมหะ
นี้เป็นฝ่ายธรรมดำ ตลอดจณรูปพรหมละเอียด กายอรุปรหมมี
กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย ทั้งหยาบทั้งละเอียด
นี้เป็นฝ่ายธรรมดำ

ฝ่ายธรรมขาว ให้ทาน เมตตา สัมมาทิฏฐิ นี้กายมนุษย์
ทั้งหยาบทั้งละเอียด

กายทิพย์ ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ไม่โลภตั้งอยู่ในความให้
ไม่โลภอยากได้ของเขา ให้ของตนแก่เขา ไม่โกรธตั้งอยู่ในเมตตา
ไม่หลงตั้งอยู่ในความเห็นชอบ นี่เป็นฝ่ายธรรมขาว

ไม่กำหนด ไม่ขัดเคือง ไม่หลงมกมาย ไม่กำหนดคือ
คลายกำหนดเสียแล้ว ไม่มีกำหนด ไม่ขัดเคือง มีความเมตตา

เป็นปุเรจาริก ไม่หลง รู้แจ้งเห็นจริงดังนี้ นี่เป็นธรรมฝ่ายขาว
ให้รู้จักคลองธรรมดังนี้ นี่คลองธรรมดังนี้ยหนี่ง

อีกนัยหนึ่ง คลองธรรมที่เป็นธรรมดำธรรมขาวนะ นี้
ลึกลับซึ่งสว่างไสว ปฏิบัติลงไปแล้ว เห็นดวงใสดุจกระจกคันฉ่อง
ส่องเงาหน้า เห็นดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน เห็นดวงศีล
ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ เห็น
กายมนุษย์ละเอียด

กายมนุษย์ละเอียดก็สว่างไสว เห็นดวงธัมมานุปัสสนา-
สติปัฏฐาน เห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ
ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ เห็นกายทิพย์

กายทิพย์ก็สว่างไสว เห็นดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน
เห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติ
ญาณทัสสนะ เห็นชัดดังนั้น นี่เป็นธรรมขาว

ถ้าเห็นกายทิพย์ละเอียด กายทิพย์ละเอียดก็เห็นดุจ
เดียวกัน เข้าถึงกายรูปพรหม-กายรูปพรหมก็เห็นดุจเดียวกัน
เข้าถึงกายรูปพรหมละเอียด-กายรูปพรหมละเอียดก็เห็นดุจ
เดียวกัน เข้าถึงกายอรูปพรหม-กายอรูปพรหมก็เห็นดุจเดียวกัน

เข้าถึงกายอรุปรพหมีละเอียด-กายอรุปรพหมีละเอียดก็เห็น
ดูจเดียวกัน เข้าถึงกายธรรม-กายธรรมก็เห็นดูจเดียวกัน เข้า
ถึงกายโสภา-กายโสภาละเอียดก็เห็นดูจเดียวกัน กายสกทาคา-
กายสกทาคาละเอียด กายธรรมอนาคา-กายธรรมอนาคา
ละเอียด กายธรรมพระอรหัต-กายธรรมพระอรหัตละเอียด
เป็นลำดับขึ้นไปดังนี้ นี้เรียกว่าชกัธรรมชาว ไม่ใช่ชกัธรรมดำ

**ถ้าไม่เห็นดังนี้ อยู่ในชกัธรรมดำ เป็นธรรมของ
พญามาร เป็นบ่าวของพญามารไป เป็นทาสของพญามาร
ไป เขาบังคับใช้สอยเหมือนเด็กๆ เล็กๆ เหมือนทาส
กรรมกรไปอยู่ในกำมือของมาร**

นี้ให้รู้จักหลักฐานธรรมดำธรรมชาว ดังนี้

ติลภขณาทิกาธา

๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๕๘

โลกมนุษย์...เป็นทำเลสร้างบารมี

มาเกิดเป็นมนุษย์ในโลก เป็นหญิงก็ดี เป็นชายก็ดี จง
แสวงหาเกิด ความสุขอยู่ในทาน การให้ ยิ่งใหญ่ไพศาล ความ
สุขอยู่ในทานการให้

หรือความสุขอยู่ในศีล รักษากายวาจาให้เรียบร้อยดี
ไม่มีโทษ

หรือสุขอยู่ในการเจริญภาวนา ให้เป็นเหตุลงไปเป็นสุข
ยิ่งใหญไพศาล

ให้อุตส่าห์ให้ทาน สมบัติเงินทองข้าวของที่เป็นวิญญานก
ทรัพย์และอะวิญญานกทรัพย์ ที่เราหาได้มา เก็บหอมรอมริบ
ไว้หรือได้มรดกมาก็ดี

สิ่งทั้งหลายนั้นเมื่อเรารักษาอยู่ เมื่อเรายังมีชีวิตเป็น
อยู่ ก็เป็นของเราอยู่ แต่พอแตกกายทำลายขันธ์เท่านั้น

สมบัติเหล่านั้นไม่ใช่ของเราเสียแล้ว กลายเป็นของคนอื่น
เสียแล้ว ไม่ใช่ของเราจริงๆ

ในมนุษย์โลกเราผ่านไปผ่านมาเท่านั้นเอง

ไม่ใช่เป็นบ้านเมืองของเรา

ไม่เป็นถิ่นทำเลที่เราอยู่

เป็นทำเลที่สร้างบารมี

มาบำเพ็ญ ทาน ศีล เนกขัมม ปัญญา วิริยะ อธิษฐาน
ขันติ สัจจะ เมตตา อุเบกขา เท่านั้น

นี่ข้อสำคัญ

สุขที่ลี้ลับปรารถนาจะพึงได้

๑๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๙๗

๕๘

ความสุข

ให้ละสุขอันน้อยเสีย สุขอันน้อยนั่นคืออะไร? รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ที่เราใช้สอยอยู่ที่นี่ รูปที่ชอบใจ เสียงที่ชอบใจ กลิ่นที่ชอบใจ รสที่ชอบใจ สัมผัสที่ชอบใจ ติดอยู่ในกามภพ ที่ให้เราชอบอยู่ในกามภพนี้ โง่ศีรษะไม่ขึ้น

ไอ้ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นั้นแหละเป็นสุขชนิดเดียว สุขเล็กน้อยไม่ใช่เป็นสุขมาก สุขชั่วปรบมือกระพือ ปีกไก่เท่านั้น มันสุขน้อยจริงๆ ให้ละสุขน้อยนั่นเสีย

ให้ละ ๕ อย่างนี้ คือ รูปที่ชอบใจ เสียงที่ชอบใจ กลิ่นที่ชอบใจ รสที่ชอบใจ สัมผัสที่ชอบใจ เมื่อละได้แล้ว เรียกว่า จาคะ สละสุขที่ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นั้นได้

ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นั้นเป็นไหน? เงินทองข้าวของ วิญญูญาณกทรัพย์ อวิญญูญาณกทรัพย์ เหล่านี้เรียกว่า รูปสมบัติ ที่เรายินดีในรูปสมบัติ นั้นแหละเรียกว่า ยินดีใน

รูป

เสียงยกย่องสรรเสริญ ยกยอสรรเสริญชมเชยต่างๆ เหล่านี้ ที่เป็นโลกธรรมเหล่านี้มันแหละ ยินดีในเสียง ถ้าเรา ไปยินดีติดอยู่ในเสียงสรรเสริญอันนั้นละก็ ทำให้เพลินชบเซา อยู่ในโลก เป็นทุกข์ เป็นสุขกับเขาไม่ได้

กลิ่นหอมเครื่องปรุงต่างๆ อันเป็นที่ชื่นเนื้อเจริญใจนั่นแหละ ยินดีในกลิ่น มัวยินดีในกลิ่นอยู่เกิดจะชบเซาอยู่ใน มนุษย์โลก ในกามภพ ดุจคนสลบโง่ศีรษะไม่ขึ้น

ติตรสเปรี้ยวหวานมันเค็มอยู่นี้แหละ ยินดีในรส ถ้าว่า ติดอยู่ในรสเช่นนั้นแล้วละก็ หรือติตรสอันใดก็ช่าง ความติตรสอันนั้นแหละ ทำให้โง่หัวไม่ขึ้น

ยินดีในความสัมผัส ถูกเนื้อต้องตัว ถ้าเอาใจไปยินดีในสัมผัสถูกเนื้อต้องตัวเข้าแล้ว เข้าไปอยู่ในเปือกตมทีเดียว โง่ศีรษะไม่ขึ้นอีกเหมือนกัน

๕ อย่างนี้ให้สัตว์โลกจมอยู่ในวัฏฏสงสาร ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ติดอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ออกจากวัฏฏะไม่ได้ กรรมวัฏฏ วิปากวัฏฏ ก็เลสวัฏฏออกไม่ได้

ออกจากภพ ๓ ไม่ได้ ออกจากกามไม่ได้ เพราะสละละสิ่ง
ทั้ง ๕ ไม่ได้

ถ้าสละละสิ่งทั้งห้าอันเป็นสุขน้อยนี้เสียได้แล้ว เมื่อสละ
ละสิ่งทั้งห้าเสียได้แล้ว จะได้ประสบสุขอันไพบุลย์ ต้องประสบ
สุขอันไพบุลย์แท้ๆ อันไพบุลย์ยิ่งๆ ขึ้นไป

ละของมนุษย์ได้แล้ว ต้องไปติดอยู่ในชั้นจาตุมหาราช
ของทิพย์อีก ก็ต้องติดอยู่แบบเดียวกัน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส
ก็ได้ชื่อว่า ละไม่ได้ เพราะของเป็นทิพย์เสียอีก

ละชั้นจาตุมหาราชก็จะไปติดชั้นดาวดึงส์อีก ชั้นดาวดึงส์
ก็ปล่อยเสียอีก ละเสียอีก จะเข้าถึงยามา ดุสิต นิมมานรดี
ปรนิมมิตวสวัตตี ละได้ทั้งหมดนี้ ใครอุตสาหพยายามรักษาศีล
มันจริง เมื่อสละพวกนี้ได้แล้ว ทำศีลให้มันขึ้น

ศีลมันแล้วเจริญเป็นทางสมบัติทีเดียว ให้เข้าสู่รูปฌาน
ทั้ง ๔ ให้ได้ คือ ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน
จะได้ไปรับสุขยิ่งใหญ่ไพศาลไปกว่านี้และยิ่งไปกว่านั้น

เมื่อเข้าถึงฌานทั้งสี่ แดกกายทำลายขันธ์ ก็ได้ไปบังเกิด
ในพรหม ๑๖ ชั้น ได้รับความสุขยิ่งขึ้นไปเป็นชั้นๆ จนกระทั่งถึง

ขนาดถึงพรหมชั้นที่ ๑๑ หรือ ๑๒-๑๓-๑๔-๑๕-๑๖ ขึ้นไปก็ตาม
เถอะ แต่ว่าอย่าติดนะ ติดในชั้นพรหมไม่ได้ ละเสียได้เป็นสุข

ให้ละสุขในรูปภพนี้เสีย แม้จะได้ไปครองสุขในอรุภพ
ต่อไปอีกยึดเอาอะไรไปครองสุขในอรุภพต่อไป อากาสา-
นัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ
เนวลัญญานาลัญญายตนะ สุขแค่นั้นจะเพียงพอแล้วหรือ?

ถ้าเราต้องการประสบสุขอันไพบูรณ์ใหญ่ไพศาลแล้ว ก็
ให้ละสุขในอรุภพพรหมอีก อย่าติดสุขในอรุภพนั้น ให้ไปถึง
นิพพานทีเดียว

**เมื่อไปถึงนิพพานแล้ว นั้นแหละจะได้ประสบสุขอัน
ไพบูรณ์ และสุขอันนั้นเป็นสุขสำคัญ สุขอื่นสู้ไม่ได้**

สุขที่ลี้ลับปรารถนาจะพึงได้

๑๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๙๗

๖๐

กาย เวทนา จิต ธรรม

พิจารณาจะแสดงธรรม ที่ทำให้เป็นธรรมกาย นี่เป็นข้อ
ที่ลึกซึ้ง ของยาก ได้ไม่ยาก แต่ว่าไม่่ง่าย ไม่ยากแก่บุคคลที่ทำได้
ไม่่ง่ายสำหรับบุคคลที่ทำไม่ได้

ตำราได้กล่าวไว้ว่า เห็นกายในกายเนืองๆ อยู่ เห็นเวทนา
ในเวทนาเนืองๆ อยู่ เห็นจิตในจิตเนืองๆ อยู่ เห็นธรรมใน
ธรรมเนืองๆ อยู่ ๔ ข้อ

เห็นกายในกาย นะเห็นอย่างไร? บัดนี้กายมนุษย์ที่
ปรากฏอยู่ นั่งเทศน์อยู่ที่นี่ นั่งฟังเทศน์ อยู่ที่นี่ กายมนุษย์แท้ๆ
แต่ว่ากายมนุษย์นี้แหละเวลานอนหลับฝันไปก็ได้ พอฝันออก
ไปอีกกายหนึ่ง เขาเรียกว่ากายมนุษย์ละเอียด

นี่รู้จักกันทุกคนเขี้ยวกายนี้ เพราะเคยนอนฝันทุกคน
รูปพรรณลักษณะ เป็นอย่างไร เป็นเหมือนมนุษย์คนนี้แหละ

คนที่ฝันนี้แหละ นุ่งหม้อย่างไร อากัปกริยาเป็นอย่างไร สูงต่ำ
อย่างไร ข้าวของเป็นอย่างไร ก็ปรากฏเป็นอย่างนั้น ก็ปรากฏ
เป็นคนนี้แหละ แบบเดียวกันทีเดียว คนเดียวกันก็ว่าได้ แต่ว่า
เป็นคนละคน เขาเรียกว่า กายมนุษย์ละเอียด เวลานอนหลับ
สนิทถูกส่วนเข้าแล้ว ก็ฝันออกไป ออกไปอีกคนหนึ่งก็เป็นกาย
มนุษย์คนนี้แหละ รูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างนี้แหละ จึงได้ชื่อ
ว่าเป็นกายมนุษย์ละเอียด กายมนุษย์คนที่ฝันออกปอนั้นแหละ
เขาเรียกว่ากายมนุษย์ในกายมนุษย์

นี้แหละกายในกายละ เห็นจริงๆ อย่างนี้ ไม่ใช่เห็นตาม
เหลวไหล เห็นอย่างนี้ก็เป็นหลักเป็นพยานได้ทุกคน เพราะ
เคยนอนฝันทุกคน นี่เห็นในกาย เห็นอย่างนี้นะ เมื่อเห็นกาย
ในกายอย่างนี้แล้ว

เห็นเวทนาในเวทนาละ ก็ตัวมนุษย์คนนี้มีเวทนาอย่างไร
บ้าง สุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ ดีใจ เสียใจ เวทนาเป็นอย่างนั้น
มิใช่หรือ ก็ส่วนกายที่ฝันออกปอนั้นก็มี สุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์
ดีใจ เสียใจ เหมือนกัน แบบเดียวกันกับกายมนุษย์คนนี้แหละ
ไม่ต่างอะไรกันเลย

เห็นจิตในจิต ก็แบบเดียวกันกับเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิตนี้ ต้องกล่าว “เห็น” นะ ไม่ใช่กล่าว “รู้” นะ เห็นจิตในจิต

ดวงจิตของมนุษย์นี้เท่าดวงตาดำข้างนอก อยู่ในเบาะน้ำเลี้ยงหัวใจ ต่ำรับตำรากล่าวไว้ว่า ททยคุหา จิตฺตํ สรีรํ จิตฺตํ เนื้อหัวใจเป็นที่อยู่ แล้วก็กล่าวไว้อีกหลายนัย

ปกติมนโ ใจเป็นปกติ

ภวํจจิตฺตํ ใจเป็นภวังจิต

ตํ ภวํจจิตฺตํ อันว่าภวังจิตนั้น

ปสนนํ อุทกํ วีย จิตเป็นดังว่าน้ำ

จิตนั้นแหละเป็นภวังจิต เวลาตกภวังค์ แล้วใสเหมือนกับน้ำที่ใส จิตดวงนั้นแหละเป็นจิตของมนุษย์ ที่ต้องมีปรากฏว่า จิตในจิต นั้นแหละ

อีกดวงหนึ่งคือ จิตของกายมนุษย์ละเอียด ที่ฝืนออกไปนั้น เรียกว่า จิตในจิต

ธรรมในธรรม เห็นธรรมในธรรมเนืองๆ เป็นไฉนเล่า

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ มีอยู่ในศูนย์กลางกายมนุษย์
ขนาดเท่าฟองไข่แดงของไก่ ติดอยู่กลางกายมนุษย์ นี่เห็น
ธรรมในธรรมละ

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดมีอยู่ ไม่เท่า
ฟองไข่แดงของไก่ ๒ เท่าฟองไข่แดงของไก่ อยู่ในกลางดวง
ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด นั่นอีกดวงหนึ่ง

นั่นเห็นอย่างนี้ เห็น หรือ รู้ ละ

รู้กับเห็นมันต่างกันนะ

เห็นอย่างหนึ่ง

รู้อย่างหนึ่งนะ

ไม่ใช่เอา รู้กับเห็นมาปนกัน ไม่ได้

สติปัญญานสูตร
๓ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๖๑

เลิศกว่าฌาน

จงพยายามให้มี ธรรมกาย ขึ้นเถิด เลิศกว่าฌาน

ฌานนั้นก็พอใช้ได้ แต่ว่าจะเข้าสักเท่าไรก็ตามเถอะ
นั่นนะ ทุตติยฌาน ตตติยฌาน จตุตถฌาน เลิศประเสริฐหนักขึ้น
ไป ก็ยังอยู่ในรูปภพ

ถ้ายังติดกามอยู่ยังแน่นอยู่ในกามนั้น เขาเรียกว่ากาม-
ภพ ติดอยู่ในกาม ก้าวล่วงกามยังไม่ได้ พ้นจากกามหายาไป
ในมโนษย์หนึ่ง สวรรค์ ๖ ขึ้นไปได้ ไปติดอยู่ในรูปภพอีก

แม้จะเข้าถึงอรูปรูปฌานละเอียด ออกจากจตุตถฌานแล้ว
เข้าถึงอรูปรูปฌานละเอียด เข้าอากาศาสนัญญายตนฌาน วิญญา-
นัญญายตนฌาน อากิญจัญญายตนฌาน เนวลัญญยานา-
ลัญญายตนฌาน ก็ยังอยู่ในภพ ในอรูปรูปภพอยู่

กามภพ รูปภพ อรูปภพเหล่านี้ ก็ยังไม่พ้นความกำหนัด
ยินดีในรูปฌาน หรืออรูปรูปฌานอยู่

เมื่อเข้าถึงธรรมกายแล้วละก็ ขึ้นไปเป็นชั้นๆ จึงจะพ้นจากกามได้ เข้าถึงธรรมกายแล้ว เข้าไปเป็นชั้นๆ เป็นธรรมกายโคตรภู ธรรมกายพระโสดา ธรรมกายพระสกทาคา ธรรมกายพระอนาคา ธรรมกายพระอรหัต

จากกายอรูปพรหมอีก ๑๐ ชั้นถึงพระอรหัต ถึงพระอรหัตชั้นที่เก้าที่สิบละก็ ชั้นที่สิบเจ็ดชั้นที่ ๑๘ ของกายทุกกายไปเข้าถึงกายพระอรหัต

พอถึงกายพระอรหัตก็ วิราโค เตส อคฺคมกฺขายติ เลิศประเสริฐกว่าสังขตธรรม เป็นอสังขตธรรมทั้งหมด ถึงวิราค-ธรรมทีเดียว

พุทธโอวาท

๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

๖๒

ก้าวพ้นกาม..เป็นสุข

ปราศจากความกำหนัดยินดีเสียได้ เป็นสุขในโลก

ถ้าปราศจากชั้วคราว เหมือนกับที่แก้กันมาแล้วนี้ เหมือนอย่างคัมครองกันมาแล้วนี้ อย่างชนิดนั้นไม่เรียกว่า ปราศจากความกำหนัดยินดี แต่อยู่ในความกำหนัดยินดี จม อยู่ในความกำหนัดยินดี ปราศจากความกำหนัดยินดีเสีย ชั้วคราวเช่นนี้ ก็เป็นสุขพอใช้เหมือนกัน

เราได้พบแล้วอย่างนี้แหละ บางคนก็ว่าสบายจริงอยู่กับวัตวาสบายจริง ไกลจากความกำหนัดยินดี ภิกษุสามเณรก็ สบายจริง มันไกลจากความกำหนัดยินดี

ถ้าว่ามันปราศจากจริงๆ ปราศจากความกำหนัดยินดีจริงๆ ก็เป็นสุขในโลกทีเดียว เหมือนกับท่านอรุပ္พรหม อรุပ္พรหมท่านเหล่านั้นยังกำหนัดยินดี ปราศจากความกำหนัดยินดีในกามภพจริงๆ แต่ทว่า ยังกำหนัดยินดีในรูปภพ อรุပ္-

ภพอยู่ ถอนความกำหนดยินดียังไม่ออก ยังไม่เป็นสุขแท้

จะให้ถึงความสุขแท้ เมื่อปราศจากความกำหนดยินดี ก็ต้องเข้าถึงธรรมกาย เข้าถึงธรรมกายในโคตรภู ปราศจากความกำหนดความยินดีจริง

เมื่อออกจากธรรมกายก็กำหนดยินดีอีก

เข้าถึงกายพระโสดา ยังมีความกำหนดยินดีอยู่

เข้าถึงกายพระสกทาคา ก็ยังมีความกำหนดยินดีอยู่

เข้าถึงกายพระอนาคา ยังมีความกำหนดยินดี รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา ยังกำหนดยินดีในรูปฌาน อรูปฌานอยู่ มานะ อุทธัจจะ อวิชชายังมี ยังยกเนือยกตัวอยู่ ยังฟุ้งซ่านอยู่ ยังรู้ไม่จริง ยังสงสัย

เมื่อถึงพระอรหันต์เสียตราบใดละก็ นั้นแหละปราศจากความกำหนดยินดีแท้ ไม่มีความกำหนดยินดีต่อไป

ถ้าใจหยุด เหมือนเสาเขื่อนปักตรงหน้าวัดทีเดียว ลม พัดทางทิศทั้งสี่ทั้งแปดไม่เขยื้อน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส เข้ามากระทบสักเท่าไร ก็ไม่เขยื้อน ลาก ยศ สรรเสริญ สุข โลกธรรมทั้งแปด มากระทบสักเท่าไร ก็ไม่เขยื้อนต่อไป

นั่นปราศจากความกำหนัดยินดี เป็นสุขแท้ๆ เป็นสุขแท้ๆ
ทีเดียว นี่เรียกว่า สุขา วิราคตา โลเก กามานํ สมตักุโม
ก้าวพ้นกามไปเสีย กิเลสกาม พัสตुकามหมด ไม่หลงเหลือ
ก้าวพ้นไปเสีย

พุทธโอวาท

๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๗

๖๓

อัสมิมานะ

อัสสมิมานสฺส วินโย นำเสยซึ่ง อัสมิมานะ อัสมิมานะ
นั้นอะไร มานะนั้นอะไร เป็นมคธภาษา แล้วเราก็ไม่รู้จัก

อัสสมิมานสฺส วินโย ทิฏฐิมาโน

ทิฏฐิ แปลว่า ความเห็น

ยกความเห็นของตัวเอง ไม่มีใครสู้ สูงกว่าคนอื่น จนกระทั่ง
เลยเถิดข้ามธรรมไปเสียหมด เป็นมิจฉาทิฏฐิกัน นั้นเรียกว่า
มิจฉาทิฏฐิ

เชิดเกียรติของตัวเองเรื่อยไป พวกนี้พวกมานะ พวกทิฏฐิ
มานะละ ใอันี่อัสมิมานะ ใอันี่ทิฏฐิมานะนี่

อัสมิ แปลว่า มีอยู่ เราเป็นคนคนหนึ่งเหมือนกัน เรามี
เนื้อไม้ตัว เรามีความสามารถ เรามีอิทธิพล เรามีกำลังหรือว่า
เรามีอะไรๆ อย่างนี้แหละ เรียกว่า อัสมิละ เราจงอยู่ไม่กลัว
ใครนี่นะ เพราะเราไม่มีอะไรพอ ถ้าเราอัสมิพอเข้า เราจะ

เหาะเหินเดินอากาศได้ ไปทั้งเข้าได้จะเป็นยังไง ถ้ามีชั้นเช่นนั้น
อัสมิเกิดขึ้นทีเดียว ไม่กลัวใครทั้งโลกเทียว อัสมิเกิดขึ้นทีเดียว
จะท่วมทับเขาให้หมดทีเดียว นั่นตัวอัสมิมานะ ไม่มีใครสู้ ยก
เนือยกตัวทีเดียว เชิดตัวทีเดียว

**อัสมิมานะนี้แหละ ทำโลกให้เดือนร้อน ไม่ใช่ทำพอดิ
พอร้าย โลกที่เดือดร้อนอยู่ก็เพราะอัสมิมานะเหล่านี้ ไม่
ยอมอยู่ได้กัน จะฆ่าแรกกันอยู่ท่าเดียวละ**

หญิงก็ที่อยู่หมู่เดียวกัน ก็ฆ่าแรกเหนือกันอยู่รำไปนั้น
แหละ ภิกษุสามเณรก็ที่อยู่หมู่เดียวกัน จะฆ่าแรกกันอยู่รำไป
นั้นแหละ อุบาสกก็ที่อยู่หมู่เดียวกัน ฆ่าแรกเหนือกันอยู่รำไป
ไอ้ที่จะฆ่าแรกกันขึ้นไปเช่นนี้ ก็เพราะตัวอัสมิมานะ เพราะ
ถือว่าเราก็คนหนึ่ง ก็เจ้าตัวทีเดียว ทำความพอใจของตน นี้
เป็นของร้าย ไม่ใช่เป็นของดี ปล่อยไอ้พวกนี้ให้สงบเสีย

พระพุทธเจ้าท่านรู้แล้วในเรื่องเหล่านี้ ท่านพบกันมาแล้ว
อยู่ในบังคับมันมาแล้ว ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าท่าน จึงได้รู้
ได้เห็นว่า ตัวอัสมิมานะนี้เป็นตัวสำคัญนัก

เราถึงที่สุดของโลกุตระธรรมได้แล้ว จึงได้เห็นอัสมิ
มานะ นี้เป็นตัวสำคัญ

เราเวียนว่ายตายเกิด ซ้ำอยู่สิ้นกาลนาน เพราะ
อัสมิมานะนี้ เมื่อถึงตัดกิเลสสมุจเฉทพหุทานได้แล้ว หมดอัสมิ
มานะ ไม่มีในพระองค์เลย พระองค์ก็สบาย สบายเกินสบาย
สุขเกินสุข ถอนอัสมิมานะเสียได้ละก็ ท่านจึงได้ยืนยันว่า

เอตํ เว ปรมํ สุขํ นีแหละเวัย เป็นสุขอย่างยิ่ง

ปรมํ แปลว่า อย่างยิ่ง

นีแหละเวัยเป็นสุขอย่างยิ่ง

นีแหละเป็นสุขอย่างยิ่ง

พุทฺธโหวาท

๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๗

๖๔

เจ้าของนั้นได้เนื้อ

ผ่านะเป็นวัดถุธรรมดา เมื่อข้อมเข้าแล้วเขาเรียกว่าผ้า
ข้อมผาด **เจ้าของมีจิตศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา น้อม
มาถวายพระสงฆ์ กาก ที่เจ้าของให้นะเป็นกาก เจ้าของ
นั้นได้เนื้อไปเสียแล้ว**

บุญกุศลติดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์
ใสบริสุทธิ์ ดวงโตเท่าไหนแล้วแต่ศรัทธาของตน **นั้นเจ้าของกลับ
เอาเนื้อเสียแล้ว เอาเปลือกให้แก่ภิกษุ**

ถ้าภิกษุโง่ ไม่ฉลาดทันเจ้าของ ก็ไปเก็บเอาใส่ตู้ห้อยไว้
แมลงสาบหนูกัดเสียหายไป ถ้าไม่ฉลาดพอ ถ้าฉลาดพอ เมื่อ
เจ้าของเขาสละเช่นนั้นแล้ว เมื่อเก็บก็เอาไว้แจกพระภิกษุ
สามเณร อัดเอาบุญเสียเหมือนกัน กากนั้นให้ไป ถวายไป แต่
บุญนะเอาเสียอีกชั้นหนึ่งนี่เรียกว่าฉลาด ได้สองชั้นสามชั้นนั้น
แน่ ต้องการเอาไว้ ฝ้านุ่งพอห่มพอสสมควรเท่านั้นแหละ

ถ้าผู้ฉลาดรับแล้วก็เท่าไรให้หมด ท่านผู้นี้ปรากฏว่า จะเป็นอายุพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

ถ้าสมภารประพตได้ดังนี้ อยู่วัดไหน วัดนั้นก็เจริญละ
ภิกษุสามเณรอุ่หนาฝาคั่ง เหมือนกับพ่อกับแม่ มีอะไรแจกให้
ทั้งนั้น วัดปากน้ำอย่างนั้น ผู้ที่ปกครองเป็นเจ้าของอาศัยอยู่นะ
ได้อะไรมาก็ตามเถิด คิดว่าพระภิกษุสามเณรที่มาอยู่ด้วย
เหมือนกับลูกกับเต้า ไม่หวังไม่เสียดายกัน ตัดขาดอะไรมา
แจกให้ทั้งนั้น ไม่ขัด

เมื่อเป็นเช่นนี้ ภิกษุสามเณรก็เป็นสุขสบาย อุ่หนาฝาคั่ง
คั่ง เหมือนอยู่กับแม่พ่อลูกเขา เขารักเหมือนแก้วตา ถ้าแต่
ว่าเขารู้ว่าภิกษุผู้ปกครองเอาใจใส่เหมือนเช่นนั้นละก็ เขาก็เคารพ
นับถือ เขาก็เห็นว่าลูกเขาอยู่อุ่หนาฝาคั่งเช่นนี้ดีแล้ว เขา
ยิ่งเลื่อมใสศรัทธา

ภัตตานุโมทนาคาถา
๑๘ พฤตจิกายน พ.ศ.๒๕๙๗

๖๕

วิสุทธิกายวาจาใจ

อนุธมมจारी ประพฤติตามแนวปฏิบัติของตน ไม่ให้คลาดเคลื่อน นั้นได้ชื่อว่าประพฤติตามธรรมที่ให้ถึงที่สุดแล้ว คีล ๕ คีล ๘ คีล ๑๐ คีล ๒๒๗ ตามส่วนนี้ละ นี้เป็นภายนอก

ภายใน เรียกว่าเป็นทางปฏิบัติอันลึกซึ้ง คีล ๕ นะ ความวิสุทธิกาย วิสุทธิวาจา วิสุทธิใจนะ

วิสุทธิกายอยู่ที่ไหน วิสุทธิวาจาอยู่ที่ไหน วิสุทธิใจอยู่ที่ไหน?

วิสุทธิกาย ลมก็หยุด ลมหยุดเสียเรียกว่า **วิสุทธิกาย** ลมหยุดลมนั้นแหละปรนปรือใจให้เป็นอยู่ ลมหายใจเข้าออกปรนปรือกายให้เป็นอยู่ ลมหยุดก็ในเวลาที่ไร เวลา นั้นเรียกว่า กายวิสุทธิแล้ว กายสังขารวิสุทธิแล้ว

ความตรีกตรองที่จะพูด หยุดอีกเหมือนกัน **ความตรีกตรองที่จะพูด** หยุดอีกเหมือนกัน พอหยุดเวลาไร เวลานั้น

เรียกว่า วชิสังฆารบิสุทธิแล้ว

หยุดเข้านะ อย่าให้เคลื่อนที่นะ ความรู้สึกก็สุขทุกข์อยู่ในตัวนั้นแหละ จะรู้สึกว่ามันหยุดอีกจุดเดียว กาย วาจา ใจ หยุดจุดเดียวกัน

พอใจหยุดก็ลงไปในขณะที่

ขณะนั้นเรียกว่าจิตสังฆารระงับแล้ว

นั่นเป็นจิตบริสุทธิ์แล้ว

กายบริสุทธิ์ วาจาบริสุทธิ์ วชิบริสุทธิ์ ยังมีติดอยู่นั้น บริสุทธิ์ของสามัญสัตว์ไม่ใช่บริสุทธิ์ วิเศษ บริสุทธิ์ วิเศษ สว่างโล่ง ยิ่งกว่ากลางวัน เห็นชัด

ความหยุดกาย ลมหยุดริ ความตริกตรองหยุด ใจหยุด เห็นทีเดียว สว่างแจ่มแจ้ง เห็นดวงเท่านั้นเท่าที่ปรากฏทีเดียว เห็นชัดอย่างนี้เรียกว่า การปฏิบัติสูงขึ้นไปกว่าดังกล่าวแล้ว ทั้งกาย ทั้งวาจา ทั้งใจ

ภัตตานุโมทนาคาถา

๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗

๖๖

ศิลปะ-ศิลปะ

ศิลปะจริงๆ นะเป็นศิลปะอะไร? ศิลปะในทางปริยัติไม่ใช่ศิลปะทางปฏิบัติ ศิลปะในทางปริยัติก็ดีจริงตามปริยัติ ศิลปะในทางปฏิบัติ ก็ดีจริงในทางศิลปะปฏิบัตินะ ไม่ใช่เป็นปกติธรรมดา ภาว วาจา ตลอดถึงใจ เป็นอภิปุพพาริ เป็นเนื้อหนังเดียวกันไปที่เดียวกัน จนกระทั่งถึงเจตนา ใจก็เป็นเนื้อหนังเดียวกัน กับศิลปะที่เดียว นี่เป็น ศิลปะตามปริยัติ

ศิลปะตามปฏิบัติ ให้เห็นศิลปะ เห็นศิลปะที่เดียว ศิลปะอยู่ไหน ศิลปะที่เห็นนะ ต้องทำสมาธิให้เป็นขึ้น ให้เข้าถึงธรรมกาย ทำสมาธิเป็นขึ้น เข้าถึงธรรมกายถึงจะเห็นศิลปะตามส่วน

ศิลปะโลกีย์ ภาวมนุษย์ที่เป็นโลกีย์นี่ก็เห็น พอเป็นเข้าแล้ว ภาวมนุษย์ละเอียดเห็น ภาวทิพย์ก็เห็น ภาวทิพย์ละเอียดก็เห็น ภาวรูปพรหมเห็น ภาวรูปพรหมละเอียดเห็น ภาวอรุปรหมเห็น ภาวอรุปรหมละเอียดเห็น

หากว่าเห็นศีลเป็นโคตรภู แปรกายนะไม่เห็น กายธรรมเห็น กายธรรมละเอียดยเห็น นี่ศีลเป็นโคตรภู เห็นเป็นดวงใส ขนาดดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์อยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็น กายมนุษย์ ไสบริสุทธิเท่าฟองไข่แดงของไก่ อยู่กลางดวงนั้น เห็นจริงๆ จังๆ ชัดๆ นั้น **ศีลเห็น นั้นเรียกว่า อธิศีล**

เมื่อเข้าถึงอธิศีล ในกลางดวงอธิศีล นั้นนะมีดวงอธิจิต

เมื่อเข้าถึงอธิจิต ในกลางดวงอธิจิตมีดวงอธิปัญญา เท่ากัน มีศีล สมาธิ ปัญญาอย่างนี้ มีศีล ศีลอย่างนี้ ได้ชื่อว่า ศีลเห็น ปรากฏอย่างนี้แหละ เอาตัวรอดได้พ้นจากทุกข์ได้ เพราะว่า เห็นศีลเข้าเท่านั้นแล้ว

ศีลนั้นแหละเป็นทางมรรคผลทีเดียว พระอริยเจ้าเดินไปตามศีลที่เห็นนั้น ไม่ใช่ไปทางศีลที่รู้ แต่ว่าทางเดียวกันนั้นแหละ

ศีลที่รู้หยาบกว่า ศีลที่เห็นละเอียดยกว่า ล้ำกว่ามาก

เมื่อรู้จักหลักอันนี้ละก็ นั่นแหละที่เห็นเป็นปรากฏใสเป็น กระจกคั่นฉ่องส่องเงาหน้านั้นแหละ

อริยทรัพย์

๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗

๖๗

ที่สุดอยู่ที่ไหน

ที่สุดอยู่ที่ไหนละ?

ผู้เทศน์ยังเรียนวิชาไปไม่ถึง ยังไม่ถึงที่สุด ๒๓ ปี ๔ เดือนเศษแล้ว ยังไม่ถึงที่สุดเลย

ขยับไปที่ๆ หนึ่งนั้นนับครึ่งไม่ถ้วน นับชั้นไม่ถ้วน นับอสงไขยดวงไม่ถ้วน นับอายุก็ดวงยังไม่ถ้วน ไปไม่สุดเลย

ถ้าสุดเวลาไร ถึงที่สุดของการรักษา ไม่ใช่ที่สุดของกายตัวเอง ตัวเองยังจะต้องทำละเอียดต่อไปอีก หยาบกว่าไม่ได้แล้วละก็ มนุษย์เล็กแก่ เลิกเจ็บ เลิกตายทีเดียว นี่กำลังพยายามทำไป ทำไปในทางนี้ ไม่ใช่ทำไปในทางอื่น

พระพุทธเจ้าท่านไปรักษาอยู่ ต้นธาดูท่านรักษาอยู่ เป็นอยู่ เราเป็นอยู่นี้ ถ้าท่านหยุดแก้ก็เดียวเท่านั้น มนุษย์ดับทีเดียว หรือไม่ฉะนั้นมารมาตัดระหว่างกายเสีย ไม่ให้ติดต่อกันเสียเท่านั้นละ ก็ตายทันที ขาดผู้รักษาเสียแล้ว

เพราะฉะนั้น ที่เรานับถือมันไหว้กราบท่านนะ จะไหว้กราบทำไม ก็ท่านรักษาชีวิตของเราอยู่ไม่ใช่หรือ ไม่ใช่อย่างไร ท่านปล่อยเสีย มันก็ตายเท่านั้น ก็ท่านมีคุณต่อเราอย่างนี้ ถ้าเลิกประเสริฐอย่างนี้ คนอื่นไม่ใช่เช่นนั้น

**เราจะมั่งมีอย่างหนึ่งอย่างใด ท่านส่งสมบัติมาให้
ยากจนอย่างหนึ่งอย่างใด ท่านส่งสมบัติมาไม่ทัน
มารเข้าไปขวางเสีย**

เมื่อรู้จักหลักเช่นนี้ละก็ เราจึงได้ไหว้พระตถาคตเจ้า
เราจึงได้เชื่อพระตถาคตเจ้า

ถ้าเอาใจจรดอยู่ที่พระตถาคตเจ้านั้น นี้เรียกว่าเชื่อใน
พระตถาคตเจ้า

อริยทรัพย์

๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗

๖๘

สุดสายธรรม

ตำราวัดปากน้ำเขาสอนกันได้อย่างนี้ แต่ว่าที่จะเป็นพระ
โสดา พระสกทาคา พระอนาคา อรหัตต์นั้นไม่ติด ไม่หลุดชะ
แต่ว่าทำได้ตลอดเลยไปจากนี้อีก ทำไปมากกว่านี้ ถึงกายพระ
อรหัตต์ พระอรหัตต์ละเอียดๆ ต่อๆ ไป นับอสงไขยก็ไม่ถ้วน

ผู้เทศน์นี้สอน เป็นคนสอนเอง ๒๓ ปี ๔ เดือนนี้ ได้ทำ
ไปอย่างนี้แหละ ไม่ถอยหลังเลย ยังไม่สุดกายของตัวเอง

**เมื่อยังไม่สุดกายของตัวเองแล้ว ตัวเองก็ปกครอง
ตัวเองยังไม่ได้ ยังมีคนอื่นเป็นผู้ปกครองลับๆ เพราะไม่ไป
ถ้าไปถึงที่สุดแค่นั้น เขาก็ปกครองได้แค่นั้น**

นี่ผู้เทศน์ยังแนะนำสั่งสอนให้ไปถึงที่สุดสายธาตุสาย-
ธรรมของตัวเอง เมื่อถึงที่สุดสายธาตุสายธรรมของตัวเอง
ละก็ เป็นกายๆ ไป ดังนี้ ตัวเองก็จะปกครองตัวเองได้ ไม่มี
ใครปกครองต่อไป ตัวเองก็เป็นใหญ่ในตัวเอง ตัวเองก็จะบัน
ดาลความสุขให้ตัวเองได้ กำจัดความทุกข์ได้ ไม่ให้เข้ายุ่งได้

นี่คนอื่นเขายังบันดาลอยู่ คนอื่นเขายังให้อยู่

เหมือนความแค้นนี้ เราไม่ปรารถนาเลย เขาก็ส่งความ
แค้นมาให้ เราก็ต้องรับอภัยความแค้นนั้นแหละ

ความเจ็บล่ำ เราไม่ปรารถนาความเจ็บ เขาก็ส่งความ
เจ็บมาให้

ความตายล่ำ เราไม่ปรารถนาเลย เขาก็ส่งความตาย
มาให้

เพราะเหตุไร? เพราะเหตุว่าตัวเองไม่เป็นใหญ่ด้วยตัว
ของตัวเอง คนอื่นเขามาปกครอง ผู้อื่นเขาปกครองเสีย เขา
ให้เขาส่งมาให้ความแค้น ความเจ็บ ความตาย ตัวมีความรู้ไม่พอ
ก็ต้องรับ

เหมือนดั่งนี้ เราอยู่ปกครองประเทศไทย ประเทศไทย
เขาต้องการอย่างไร ผู้ปกครองเขาต้องการอย่างไร เราก็ต้อง
ไปตามเขา ไม่ตามเขาไม่ได้ ต้องอยู่ในบังคับบัญชาเขา

พุทธอุทานคาถา

๑๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๗

๖๘

ความพร้อมเพรียงเป็นสุข

สุขา สงฆสฺส สามคฺคี ความพร้อมเพรียงเป็นสุข ความพร้อมเพรียงของหมู่เป็นสุข จะเป็นคฤหัสถ์ก็เป็นสุข จะเป็นภิกษุสามเณรก็เป็นสุข แต่ว่าอาศัยเพราะความพร้อมเพรียงของหมู่ภิกษุสามเณรเป็นสุข อาศัยความพร้อมเพรียงของหมู่คฤหัสถ์เป็นสุข อุบาสกอุบาสิกาพร้อมเพรียงกันเป็นสุข เป็นสุขนัก

ถ้าไม่พร้อมเพรียงกัน ไม่เป็นสุข หาสุขที่ไหนไม่ได้หมดทั้งประเทศชาติ หมดทั้งศาสนา สุขที่ความพร้อมเพรียงกันเหมือนมนุษย์หญิงชายหมด ทั้งประเทศไทยพร้อมเพรียงกันเชื่อฟังตามผู้หลักผู้ใหญ่ ท่านได้บังคับบัญชาเป็นไปอย่างไรก็ตามผู้ใหญ่ไป ตามหัวหน้าไป ก็เป็นสุขสิ

จะไปทางไหนก็เหมือนฝูงนก หัวหน้าฝูงบินนำหน้าไปอย่างไรแล้ว ลูกน้องก็ตามแถวเป็นฝูง ฝูงใหญ่ ใหญ่เท่าไรก็เป็นสุข เมื่อเป็นฝูงใหญ่เช่นนั้นปราศจากอันตราย พร้อม

เปรียบอย่างนั้นปราศจากอันตราย เพราะมันพร้อมกัน

เรื่องพร้อมกันแล้ว เมืองไทยมันพร้อมกันอยู่แล้ว ก็
สามัคคีพร้อมเพรียงกันดีแล้ว เข้าศึกตีไม่แตก จะไปแย่งเอา
เมืองนั้นไม่ได้เหมือนกัน

หมู่ภิกษุพร้อมเพรียงกันอยู่แล้ว ไม่แตกหมู่กันอยู่แล้ว
ศึกเสื่อเหนื่อได้ทำอะไรไม่ได้

อุบาสกอุบาสิกาพร้อมเพรียงกันอยู่แล้ว ใครทำอะไร
ไม่แตก หักรานไม่ได้ ข่มเหงกันไม่ได้ เพราะหมู่ไม่แตกจากกัน

การย่อชนสกลพุทธศาสนา

๑๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๙๗

๗๐

ยิ่งให้ยิ่งรวย

ทาน การให้นี่เป็นนโยบายของบัณฑิตทั้งหลายแต่ไหนแต่ไรมา คนมีปัญญาแล้วก็ต้องให้ทาน

ถ้าคนโง่แล้ว เห็นว่าสิ้นไปหมดไป

ถ้าว่าคนมีปัญญาแล้ว เห็นว่ายิ่งให้ยิ่งมียกใหญ่

ทางไหนจะผิดจะถูกกันนะ การให้ ลองดูสิ แต่ว่าเป็นเหมือนกันเสมอหรือการให้นี่ว่าเป็นประโยชน์จริงๆ ให้ทุกคน แต่การให้มันแคบกับกว้างเท่านั้น

การให้แคบๆ ให้แก่ตัวเอง ให้แก่สามีภรรยา ให้แก่ครอบครัว ให้แก่ลูกหญิงลูกชายของตนเอง นอกจากนั้นไม่ให้ กัลลห मद กัลลห เปลือง กัลลห สิ้นไป นี่ให้กัลลห मद กัลลห สิ้นอย่างนี้

พวกที่เห็นกว้างออกไป ว่าเราให้ซึ่งกันและกัน ในสามีภรรยา ในบุตรและธิดา ถ้าว่าให้สามี สามีก็ยินดีด้วย ให้ภรรยา ภรรยาก็ยินดีด้วย ถ้าให้แก่บุตรและธิดาๆ ก็ยินดีด้วย ถ้าจะ

ให้มากเข้าไปกว่านี้ กลัวลึ้น กลัวหมด กลัวเปลือง นี่ความเห็น
แคบๆ อย่างนี้ ได้รับความเคารพนับถือบูชาเฉพาะครอบครัว
ของตัวเท่านั้น ถ้าไม่ให้เล่าไม่ได้รับความเคารพนับถือบูชาทีเดียว

ให้กว้างออกไปกว่านั้น กว้างออกไปเที่ยวเท่าใดเขาก็
นับถือตบตุงกับมารดาบิดากว้างออกไปเท่านั้น การกว้างออก
ไปเช่นนั้นได้ประโยชน์อะไรหรือ ให้แคบๆ วงแคบๆ ได้
ประโยชน์หรือก แต่่น้อย ไม่เหมือนให้กว้างออกไป ให้กว้าง
ออกไปประโยชน์มาก ประโยชน์มากนัก

ในทางพุทธศาสนาที่เช่นนั้น ชอบให้ในการกว้างๆ ไม่
ชอบให้ในการแคบๆ การให้แคบๆ ดีเหมือนกัน แต่ว่าได้น้อย
ไม่เหมือนกว้างๆ ออกไป ตั้งมารดาบิดาให้แก่บุตร ภรรยา
สามีให้แก่กันและกัน ในครอบครัวกันและกัน ให้แล้วมุ่งบุตร
ในกันและกัน ให้ลูกหญิงลูกชายก็เพื่อให้ปฏิบัติตนต่อไป พอ
จะได้ดำรงตระกูลของตนต่อไป ก็มุ่งเท่านั้น

เมื่อให้บุตรและธิดาได้เท่าไรให้ไป เขาก็ปฏิบัติตาม
หน้าที่ผู้ได้รับแล้ว ความให้ชนิดนี้ในทางโลกก็แคบ ยิ่งทาง
ศาสนาให้ต่อกันเฉพาะพระภิกษุที่พอใจ ที่รู้จักเป็น
เครื่องญาติของตน ที่เป็นทีสนิทชิดชอบกับตน ถ้าหากว่าคนนั้น

ไม่ให้ เห็นว่าจะมากเกินไป ให้เพียงเท่านั้นก็ได้ประโยชน์
เหมือนกันแต่ว่าแคบ

ทางพุทธศาสนายินดีในการให้กว้างๆ ทางโลกละก็ดูจ
เดียวกัน ถ้าให้กว้างๆ ออกไป จะเป็นชวานาก็กว้างขวาง จะ
เป็นชาวสวนก็กว้างขวาง จะเป็นพ่อค้าแม่ค้าก็กว้างขวาง จะ
เป็นคนพลเรือนใดๆ ก็กว้างขวาง ยิ่งคนปกครองก็ยิ่งกว้าง
ขวางออกไป จำเป็นต้องให้กว้างออกไปทีเดียว ชื่อเสียงก็
กว้างออกไป หน้าที่ก็กว้างออกไป

การให้นั่นแหละเป็นข้อสำคัญนัก ไม่ต้องไปขอไปร้องใคร
ทำอะไรสำเร็จหมดด้วยการให้ แต่ว่าต้องฉลาดให้ ถ้าโง่ให้
ยิ่งจนใหญ่ ถ้าฉลาดให้ยิ่งให้ยิ่งรวยใหญ่ มันเป็นอย่างนี้
ต้องฉลาดให้อย่างนี้

เพราะฉะนั้น ทานณ จ ทานเป็นวัตถุสำคัญสำหรับ
สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

สังคหวัดถุ

๒๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๗

๗๑

เพราะอาศัยทาน

พุทธานุภาพก็ดี ธรรมานุภาพก็ดี สังฆานุภาพก็ดี ที่จะ
มาปรากฏขึ้นได้ ก็เพราะอาศัยทานนั่นเอง

เหมือนพระศาสดาล้มมาล้มพุทธเจ้า กว่าจะได้เป็น
พระพุทธรเจ้าขึ้น กว่าจะมีอนุภาพเป็นพระพุทธรเจ้าขึ้นได้ ทว่า
ไม่ฉันข้าวของนางสุชาดา ๔๙ ก้อนนั้น ก็ไม่ได้พุทธานุภาพเสีย
แล้ว แตกสลายเสียแล้ว นั่นก็เพราะอาศัยข้าวมธุปายาส ๔๙
ก้อน ฉันแล้วได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธรเจ้า

นั่นแน่ ด้วยอำนาจทานของทายก ใหญ่โตเห็นไหมละ
ทานนั้นแหละเป็นตัวสำคัญทีเดียว รักษาพุทธานุภาพ รักษา
ธรรมานุภาพ รักษาสังฆานุภาพ

เราก็ตั้งใจ ถ้าจะให้ทานนั้นก็ด้วยอาหารของข้าพเจ้านี้
หญิงก็ดี ชายก็ดี ของหม่อมฉันนี้จะถวายเป็นทาน ให้รักษา
พุทธานุภาพ รักษาธรรมานุภาพ รักษาสังฆานุภาพไว้ จะได้

ป้องกันให้มนุษย์อยู่ร่มเย็นเป็นสุข มนุษย์ที่จะพ้นจากภัย
อันตรายด้วยพุทธานุภาพ ด้วยธรรมานุภาพ ด้วยสังฆานุภาพ

มนุษย์ถ้ายังอยู่ในพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆา-
นุภาพแล้ว สิ่งหนึ่งสิ่งใดจะมาทำให้เป็นอันตรายนั้นไม่ได้
พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ ต้องรักษาไว้

ภัตตานุโมทนาคาถา

๑๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๙๗

๓๒

ทำลายกันเอง

ถ้าภิกษุสามเณรโง่ ไม่ฉลาด ประพฤติเลวทรามต่ำช้า ให้
ผิดธรรมผิดวินัย จนกระทั่งทลายทลายกาทั้งหลายเบื้อ ไม่น่า
บาตรให้ นี่ภิกษุสามเณรฆ่าภิกษุสามเณรเอง ทำลายกันเอง
อย่างนี้

**พระพุทธศาสนาจะล่มสลายด้วยประการใด ก็
เพราะภิกษุสามเณรนั้นแหละ จะรุ่งเรืองด้วยประการใดก็
เพราะภิกษุสามเณรนั้นแหละ เป็นข้อสำคัญนัก**

ให้อุตส่าห์ตั้งอกตั้งใจประพฤติดี ประพฤติเป็นนักเรียน
จริงๆ เรียนให้รู้ธรรมจริงๆ ปฏิบัติให้สมความรู้จริงๆ ได้ชื่อว่า
เป็นสง่าราศีแก่พระพุทธศาสนา

ภัตตานุโมทนาคาถา
๑๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๗

๓๓

อายุพระพุทธศาสนา

**พุทธศาสนาจะรุ่งเรืองอยู่ได้ เพราะอุบาสกอุบาสิกา
ไม่ละในการบริจาคตาน ให้พระภิกษุ สามเณรตลอดสาย**

ภิกษุสามเณรได้อาหารและบิณฑบาตนั้นแล้ว เข้าไปอยู่ใน
ในท้องอ้อมแล้ว ไม่ให้อาหารอ้อมนั้นเสียไปเปล่าๆ อุตส่าห์เล่า
เรียนคันถธุระและวิปัสสนา มีหน้าที่ตามศรัทธาของตน ไม่
ชุกชนด้วยประการใดประการหนึ่ง ให้นึกดังนี้

นี้แหละได้ชื่อว่าเป็นอายุพระพุทธศาสนา เพราะอุบาสก
อุบาสิกา ภิกษุ สามเณรประพฤติตรงต่อกัน ด้วยประการฉะนี้

ภัตตานุโมทนาคาถา
๑๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๗

๓๔

อายตตนิพพาน

อายตนะเขา แปลว่าตึงดูต หรือแปลว่าบ่อเกิด อายตต
แปลว่าตึงดูต หรือบ่อเกิด บ่อเกิดของตาตึงดูตรูป บ่อเกิด
ของหูตึงดูตเสียง บ่อเกิดของจมูกตึงดูตกลิ่น บ่อเกิดของลิ้น
ตึงดูตรส บ่อเกิดของกายตึงดูตสัมผัส บ่อเกิดของใจตึงดูต
ธรรมารมณั มั่นตึงดูตอย่างนี้

อายตตภพ ๓ มั่นตึงดูตเหมือนกัน กามภพตึงดูตพวก
ติดในกาม รูปภพตึงดูตพวกติดรูป ติดรูปแล้วต้องไปอยู่ชั้นนั้น
อรุภพตึงดูตพวกติดอรุรูปไปติดไปอยู่ชั้นนั้น

ส่วนอายตตนิพพาน อายตตนิพพาน เป็นอายตตอีกอัน
หนึ่งสำหรับตึงดูตพระนิพพาน ถ้าใครทำใครปฏิบัติหมดกิเลสเข้า
เป็นมนุษย์ไปนิพพานไม่ได้ มีกิเลส เป็นกายทิพยย์ไปไม่ได้ มีกิเลส
เป็นกายทิพยย์ละเอียด กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด
อรุรูปพรหม อรุรูปพรหมละเอียด ไปไม่ได้ ยังติดอยู่ในกาม รูป-

พรหมทั้ง ๑๖ ก็ไปไม่ได้ อรูปพรหมทั้ง ๔ ก็ไปไม่ได้ยังติดอยู่ใน
อรูปฌาน ต้องหลุดหมด พอหลุดหมดแล้วก็ไปนิพพาน

ถ้าไปนิพพานมีธรรมกาย มีธรรมกายหน้าตักกว้าง ๒๐
วา สูง ๒๐ วา เกิดดอกบัวตูมใสเป็นกระจก ใสยิ่งกว่ากระจก
คันฉ่องส่องเงาหน้า แตกกายทำลายขันธ์ ปล่อยให้กาย ๑๖
เหล่านี้หมด กายธรรมของพระอรหันต์ กายธรรมของพระ
อรหันต์ละเอียด ไปนิพพาน

โอวาทปาติโมกขาทีปารุ

๗๕

ละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส คือพระไตรปิฎก

สพฺพปาปสฺส อกรรมิ ไม่ทำชั่วด้วยกาย ด้วยวาจา
ตลอดถึงใจ นี่เป็นพระวินัยปิฎกเขียวหนา

กุสลสฺสุปสมฺปทา ยังกุศลให้ถึงพร้อม ทำความดีให้มี
ขึ้นด้วยกาย ด้วยวาจา ตลอดถึงใจ นี่เป็นพระสุตตันตปิฎกที่เดียว

สลจิตฺตปริโยทปนํ ทำใจของตนให้ใส นี่ปรมัตถปิฎกที่
เดียว

**วินัยปิฎกก็คือศีล สุตตันตปิฎกคือสมาธิ ปรมัตถปิฎก
นั่นคือปัญญา** จะกว้างขวางออกไปเท่าไรไม่ว่า ที่เรียกว่า พระ
วินัยปิฎก นะต้องอยู่ในศีล ๕ คัมภีร์ มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์
มหาวัคค์ จุลลวัคค์ บริวาร อยู่ในศีลอันเดียวกันนั้นแหละ
บริสุทธีกาย บริสุทธิวาจา บริสุทธิใจ ไม่มีร่องเสี้ยวเลย อยู่ใน ๕
คัมภีร์นี้หมด

กุสลสฺสุปสมฺปทา ทำกุศลให้ถึงพร้อมๆ หรือทำความดี

ให้มีพร้อมขึ้น นี้นาน้อยเท่าไรก็ช่าง อยู่ในพระสูตรตันตปิฎก
สูตรตันตปิฎกมี ๕ คัมภีร์

สูตรตันตปิฎก มี ๕ คัมภีร์ ทิฆนิกาย มัชฌิมนิกาย
สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย ขุททกนิกาย ๕ คัมภีร์ ก็อยู่ใน
ความบริสุทธิ์ใจ ใจหยุดใจนิ่ง ใจเป็นสมาธินั้นแหละ ๕ คัมภีร์
ทีเดียว

ส่วนปรมัตถปิฎก สลิตตปริโยทปนํ เมื่อใจของตนให้
ผ่อนคลายแล้ว ไม่มีราคะขุ่นมัว ให้อยู่ในใจใสเสมอไป นั้นปรมัตถปิฎก

ยกเป็น ๗ คัมภีร์ สังคณี วิภังค์ ธาตุกถา ปุคคลบัญญัติ
กถาวัตถุ ยมก มหาปฏฐานเป็นที่สุด

ในสูตรตันตปิฎก วินัยปิฎก ปรมัตถปิฎก นี้ ยกเป็นศีล
สมาธิ ปัญญา ยกเป็นตัวพระพุทธรูปที่ปรากฏในบัดนี้

ถ้าจัดเป็นพระธรรมชั้นถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้น
ถ้าจัดเป็นปิฎกไปถึง ๓ ปิฎก วินัยปิฎก สูตรตันตปิฎก ปรมัตถ-
ปิฎก ยกเป็นตัวแท่นนอนที่แล้วอยู่กับใจของตัวเอง อยู่
ในดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นั้นแหละ เป็นศีล สมาธิ
ปัญญานั่นเอง

โอวาทปาติโมกขาธิปาฐ

๓๖

ยังไม่ถึงชาติที่สุดแล้วต้องให้

เราเป็นมนุษย์ ยังไม่ถึงชาติที่สุดแล้วต้องให้

ถ้าไม่ให้แล้ว ไปในกายภาคข้างหน้ามันกันดาร ไม่
สมบูรณ์ด้วยเครื่องกินเครื่องใช้ มันขาดตกบกพร่อง

ถ้าจะให้อยู่เนื่องนิตย์อัตราแล้ว ไม่ขาดตกบกพร่อง ไม่
ทุกข์ไม่ยาก ในระหว่างนั้นๆ พอใช้พอสอยทีเดียว

เพราะการให้เป็นตัวสำคัญนัก

ทานานุโมทนาภคา (ฉากหลัง)

๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗

ภาคผนวก

วาทะของพระเจ้าพรหมคุณพระมงคลเทพมุนี (สด
จันทสโร) คัดจากพระนิพนธ์ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
(ปุ่น ปุณฺณสิริมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ วัด
พระเชตุพนวิมลมังคลาราม กรุงเทพมหานคร สมัยทรงสมณ-
ศักดิ์ เป็น “พระธรรมวโรดม”

“เป็นมหาบุคคล เมื่อเราตอยาก
อุบาสิกานวมได้อุปการะเรา
ครั้นอุบาสิกานวมยากจนเราได้ช่วยอุปถัมภ์
ที่สุดต่อที่สุดมาพบกัน
จึงเป็นมหาบุคคลอันยากที่จะหาได้ง่ายๆ”

“การศึกษานั้นเปลี่ยนชีวิตผู้ศึกษาให้สูงกว่าขั้นเดิม
คนที่มีการศึกษาจะได้อะไรดีกว่า
ประณีตกว่าผู้อื่น
คนเมือวิชาเท่ากับได้สมบัติจักรพรรดิ ใช้ ไฉนหมด”

“เจ้าคณะอำเภอสงมาเพื่อให้รักษาวัด และปกครอง
ตกเตือนว่ากล่าวผู้อยู่วัดโดยพระธรรมวินัย
อันจะให้วัดเจริญได้ต้องอาศัยความร่วมมือเพียร
และเห็นอกเห็นใจกัน จึงจะทำความเจริญได้
กันนี้ ไม่คุ้นเคยกับใครเลย มาอยู่นี้เท่ากับถูกปล่อย
โดยไม่รู้ว่าจะหันหน้าไปพึ่งใคร เพราะต่างไม่รู้จักกัน
แต่ก็มั่นใจว่า ธรรมที่พวกเราปฏิบัติตรงต่อพระพุทธรูป
จะประกาศความราชมรรี และรุ่งเรือง
ให้แก่ผู้วิความประพฤติเป็นสัวมมาปฏิบัติ
ธรรมวินัยเหล่านั้นจะทำจัตตธรรมให้สูญสิ้นไป
พวกเราวชกันมาคนละหลายๆ ปี ปฏิบัติธรรมเข้ากันไหน
มีพระปาฏิโมกข์เรียบร้อยอย่างไร
ทุกคนทราบความจริงของตนได้
ถ้าเห็นไปตามแนวพระธรรมวินัยก็น่าสรรเสริญ
ถ้าผิดพระธรรมวินัยก็น่าเศร้าใจ
เพราะตนเองก็ติเตียนตนเอง
ได้เคยพบมาบ้าง แม้วชตั้งนานนับสิบๆ ปี
ก็ไม่มีภูมิจะสอนผู้อื่น จะเป็นที่พักของศาสนาก็ไม่ได้

ได้แต่อาศัยศาสนาอย่างเดียว
ไม่ว่าทำอะไรก็ให้เกิดแก่ตนและเกิดแก่ท่าน
ที่ร้ายยังทำให้พระศาสนาเศร้าหมองอีกด้วย
บวชอยู่อย่างนี้เหมือนตัวเสฉวน
(เรื่องเสฉวนนี้หลวงพ่อกำหนดขบถบวชน้อยๆ ต่อมาก็หายไป)
จะได้ประโยชน์อะไรในการบวช ในการอยู่วัด
ฉันมาอยู่วัดปากน้ำ จะพยายามตั้งใจประพฤติให้เป็นไป
ตามแนวพระธรรมวินัย พวกพระเก่าๆ จะร่วมกันกันได้
หรือว่าจะไม่ร่วมด้วย ก็แล้วแต่อัธยาศัย
ฉันจะไม่รบกวนด้วยอาการใดๆ
เพราะถือว่าทุกคนรู้สึกผิดชอบด้วยตนเองดีแล้ว
ถ้าไม่ร่วมใจ ก็ขออย่าขัดขวาง
ฉันก็จะไม่ขัดขวางผู้ ไม่ร่วมมือเหมือนกัน
ต่างคนต่างอยู่ แต่ต้องช่วยกันรักษาระเบียบของวัด
คนจะเข้าจะออกต้องบอกให้รู้ ที่แล้วมาไม่เกี่ยวข้อง
เพราะยังไม่อยู่ในหน้าที่
จะพยายามรักษาเมื่ออยู่ในหน้าที่”

“เด็กๆ ที่โรงเรียนศึกษา เป็นคนแรกชาติ
มาเที่ยวรังแกวัด
ต่อไปก็กลายเป็นพาล”

“ดอกไม้ที่หอม

ไม่ต้องเอาน้ำหอมมาขรม ก็หอมเอง

ใครจะห้ามไม่ได้

หากศพ ไม่ต้องเอาของเหม็นมาละเลงใส่

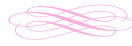
หากศพก็ต้องแสดงกลิ่นศพให้ปรากฏ

ปิดกันไม่ได้”

“บรรพชิตที่ยังไม่มา ขอให้มา
ที่มาแล้ว ขอให้อยู่เป็นสุข”

“เห็นคุณพระพุทธรักษาใหม่ละ”

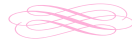
“ไหวสั้น่า”

“នាសនាស បូតហៃយ៉ាងនៃភ្នំ
ឃៃឃីក៏រា ហេតុអ្វីត្រូវតែដឹងដៃយ៉ាងនៃ
ហើនដៃយ៉ាងនៃគេ”

“เรื่องตื้นๆ ไม้เงาตกใจอะไร
กรรมกายเป็นของจริง
ของจริงนี้จะส่งเสริมให้วัดปากน้ำเด่นขึ้น
ไม่น้อยหน้าใคร
พวกแกคอยดูไปเถิด”

“เราไม่เห็นอะ
พระพุทธรูปศาสนาแท้ ได้หรือ
ธรรมของพระพุทธเจ้าต้องจริง
ธรรมกายไม่เคยหลอกหลวงใคร”

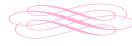
“สร้างคนขึ้นสร้างยาก
เรื่องเสนาสนะไม่ยาก
ใครมีเงินก็สร้างได้
แต่ความสำคัญต้องสร้างคนก่อน”

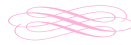
“งานที่เคຍทำอย่างไรย้าให้ทั้ง
จงพยายามกระทำไป
และจงเลี้ยงวิกษุสามเณรตั้งเคຍทำมา”

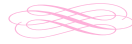
“เราเป็นลูกพระพุทธรเจ้า
เมื่อกาย วาจา ใจ บริสุทธิ์ แล้ว
ย่อมมีสิทธิ์ใช้บรรดกของพระพุทธรเจ้าได้
และใช้ได้จนตลอดชีวิต
ถ้าไม่บริสุทธิ์แล้ว แม้จะเอาไปใช้ ก็ไม่ถาวรเท่าไร”

“เมื่อได้ธรรมกายแล้ว
ย่อมทำประโยชน์ได้หลายอย่าง
ถ้าจิตเป็นกุศล
แม้โรคภัยไข้เจ็บก็ช่วยแก้ได้
ในเมื่อโรคนี้ยังไม่ว้าวเข้าชั้นเอตกัจฉา”

“พระ (พระสงฆ์ของขงฉุน) ของเรามีคุณภาพสูง
ยิ่งกว่าราคาใดๆ
เงินพันบาท หมื่นบาทนั้น
ยังไม่สมควรกับคุณภาพของพระเสียบอีก”

“ช่วงเกิดชาติเตียนเรา
ดีกว่าเราตีเตียนเรา
การที่เราถูกตีเตียนนั้น
เพราะทำงานก้าวหน้าไป”

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่งที่ มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนากำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่างมีความสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัย ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ ดังวิธีปฏิบัติที่ **พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** ได้เมตตาสั่งสอนไว้ ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้นุ่มนวล ไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้า หรือศีลแปด เพื่อย้ำความมั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุกเข่าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดี ที่ได้กระทำ แล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จนวนราวกับว่า ร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ขวาจรดนิ้วหัวแม่มือซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ฝืนร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลับตาพอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือว่าขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึก ให้พร้อมทั้งกายและใจ ว่ากำลังจะเข้าไปสู่ภาวะแห่งความสงบ สบายอย่างยิ่ง

๔. **นิกกำหนดนิมิต** เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตาดำ ไสบริสุทธิ ปราศจากราคี หรือรอยตำหนิใดๆ ชาวไส เย็นตาเย็นใจ ดังประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลมใสนี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นิกสบายๆ นิกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่เจ็ด นิกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวลเป็นพุทธานุสติว่า “**ลัมมาอะระหัง**” หรือค่อยๆ น้อมนิกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกายตามแนวทาง โดยเริ่มต้นตั้งแต่วินาทีหนึ่งเป็นต้นไป น้อมนิกอย่างสบายๆ ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงใสและกลมสนิทปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ หากดวงนิมิตนั้นอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนิกเสียดาย ให้วางอารมณ์สบายแล้วนิกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อนิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มีใช้ศูนย์กลางกายให้ค่อยๆ น้อมนิมิตเข้ามาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วยความรู้สึกล้ำลึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ซ่อนอยู่ตรงกลางดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน แล้วจากนั้นทุกอย่างจะค่อยๆ ปรากฏให้เห็นได้ด้วยตนเอง เป็นภาวะของดวงกลม ที่ทั้งใสทั้งสว่าง ผุดซ้อนขึ้นมาจากกึ่งกลางดวงนิมิต ตรงที่เราเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

ดวงนี้เรียกว่า “**ดวงธรรม**” หรือ “**ดวงปฐมมรรค**” อันเป็นประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน การระลึคนิกถึงนิมิตสามารถทำได้ในทุกแห่ง ทุกที่ ทุกอิริยาบถ เพราะ**ดวงธรรมนี้คือที่พึ่งที่ระลึกอันประเสริฐสุดของมนุษย์**

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจุมก หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากของจุมูก หนีงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หนีงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

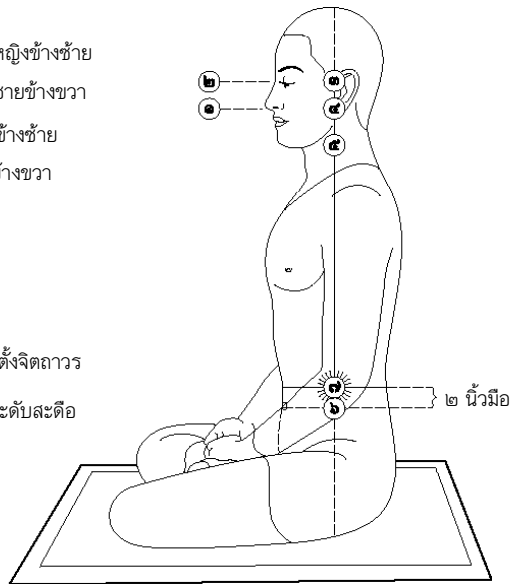
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

ข้อแนะนำ คือ **ต้องทำให้สมาธิเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ** ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ดวงปฐมมรรค ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ตัดสินที่มั่นคงที่ศูนย์กลางกาย แล้วให้หมั่นตรีกะลิกนิกถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้ว ผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่ง ความสุข ความสำเร็จ และความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดอ่อน ก้าวหน้าไปเรื่อยๆ อีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. อย่าใช้กำลัง คือไม่ใช้กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่นไม่ บีบกล้ามเนื้อตา เพื่อจะให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

๒. อย่าอยากเห็น คือทำใจให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้เปลวจากบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้น อุปมาเสมือน การขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเจริญภาวนาวิชชาธรรมกาย อาศัยการนึกถึง “**ฮาโลกกลิน**” คือกลิ่นความสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อเกิดนิมิตเป็นดวงสว่างแล้วค่อยเจริญวิปัสสนาในภายหลัง จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายที่เดียว

ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงบริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายทั้งหมด

ถ้านิมิตที่เกิดขึ้นแล้วหายไป ก็ไม่ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็พอเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อชักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้ง จนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประคองรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ ตลอดชีวิต และอย่ากระทำความชั่วอีก เป็นอันมั่นใจได้ว่าถึงอย่างไรชาตินี้ ก็พอมีที่พึ่งที่เกาะที่ติดพอสมควร คือเป็นหลักประกันได้ว่าจะไม่ต้องตกนรกแล้ว ทั้งชาตินี้และชาติต่อไป

ประโยชน์ของการฝึกสมาธิ

๑. ผลต่อตนเอง

๑.๑ ด้านสุขภาพจิต

- ส่งเสริมให้คุณภาพของจิตดีขึ้น คือ ทำให้จิตใจผ่องใส สะอาด บริสุทธิ์ สงบ เยือกเย็น ปลอดโปร่ง โล่ง เบา สบาย มีความจำ และสติ ปัญญาดีขึ้น

- ส่งเสริมสมรรถภาพทางใจ ทำให้คิดอะไรได้รวดเร็ว ถูกต้อง และเลือกคิดแต่ในสิ่งที่ดีเท่านั้น

๑.๒ ด้านพัฒนาบุคลิกภาพ

- จะเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี กระจับกระจาง กระจีกระเป่า มีความองอาจสง่าผ่าเผย มีผิวพรรณผ่องใส
- มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น เขียวเขินและเชื่อมั่นในตนเอง
- มีมนุษยสัมพันธ์ดี วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นผู้มีเสน่ห์ เพราะไม่มักโกรธ มีความเมตตากรุณาต่อบุคคลทั่วไป

๑.๓ ด้านชีวิตประจำวัน

- ช่วยให้คลายเครียด เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพ ในการทำงาน และการศึกษาเล่าเรียน
- ช่วยเสริมให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เพราะร่างกายกับจิตใจ ย่อมมีอิทธิพลต่อกัน ถ้าจิตใจเข้มแข็ง ย่อมเป็นภูมิต้านทานโรคไปในตัว

๑.๔ ด้านศีลธรรมจรรยา

- ย่อมเป็นผู้มีสัมมาทิวฐิ เชื้อกฎแห่งกรรม สามารถคุมครองตนให้พ้นจากความชั่วทั้งหลายได้ เป็นผู้มีความประพฤติดี เนื่องจากจิตใจดี ทำให้ความประพฤติทางกายและวาจาดีตามไปด้วย
- ย่อมเป็นผู้มีความมักน้อย สันโดษ รักสงบ และมีขันติเป็นเลิศ
- ย่อมเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ย่อมเป็นผู้มีสัมมาคารวะและมีความอ่อนน้อมถ่อมตน

๒. ผลต่อครอบครัว

๒.๑ ทำให้ครอบครัวมีความสุข เพราะสมาชิกในครอบครัวเห็นประโยชน์ของการประพฤติธรรม ทุกคนตั้งมั่นอยู่ในศีล ปกครองกันด้วยธรรม เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็ก ทุกคนมีความรักใคร่สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

๒.๒ ทำให้ครอบครัวมีความเจริญก้าวหน้า เพราะสมาชิกต่างก็ทำหน้าที่ของตนโดยไม่บกพร่อง เป็นผู้มีใจคอหนักแน่น เมื่อมีปัญหาครอบครัวหรือมีอุปสรรคอันใด ย่อมร่วมใจกันแก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงไปได้

๓. ผลต่อสังคมและประเทศชาติ

๓.๑ ทำให้สังคมสงบสุข ปราศจากปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสังคมอื่นๆ เพราะปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการฆ่า การข่มขืน โจรผู้ร้าย การทุจริตคอร์รัปชั่น ล้วนเกิดขึ้นมาจากคนที่ขาดคุณธรรม เป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนแอ หวั่นไหวต่ออำนาจสิ่งชั่วร้ายหรือกิเลสได้ง่าย ผู้ที่ฝึก สมาธิย่อมมีจิตใจเข้มแข็ง มีคุณธรรมในใจสูง ถ้าแต่ละคนในสังคมต่างฝึกฝนอบรมใจของตนให้หนักแน่น มั่นคง ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ส่งผลให้ สังคมสงบสุขได้

๓.๒ ทำให้เกิดความมีระเบียบวินัย และเกิดความประหยัด ผู้ที่ฝึกใจ ให้ตั้งงามด้วยการทำสมาธิอยู่เสมอ ย่อมเป็นผู้รักความมีระเบียบวินัย รักความ สะอาด มีความเคารพกฎหมายของบ้านเมือง ดังนั้นบ้านเมืองเราก็จะสะอาด น่าอยู่ ไม่มีคนมั่งงายทิ้งขยะลงบนพื้นถนน จะข้ามถนน ก็เฉพาะตรงทางข้าม เป็นต้น เป็นเหตุให้ประเทศชาติไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ เวลาและกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะไปใช้สำหรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความไม่มีระเบียบวินัยของประชาชน

๓.๓ ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า เมื่อสมาชิกในสังคม มีสุขภาพจิตดี รักความเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ย่อมส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย และเมื่อมีกิจกรรมของส่วนรวม สมาชิกในสังคมก็ย่อมพร้อมที่จะสละความสุขส่วนตัว ให้ความร่วมมือกับส่วนรวมอย่างเต็มที่ และถ้ามีผู้ไม่ประสงค์ดีต่อสังคม จะมาขู่ข่มขู่ให้เกิดความ

แตกแยกก็จะเป็นไม่สำเร็จ เพราะสมาชิกในสังคมนั้นเป็นผู้มีจิตใจหนักแน่น มีเหตุผลและเป็นผู้รักสงบ

๔. ผลต่อศาสนา

๔.๑ ทำให้เข้าใจพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง และรู้ซึ่งถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา รวมทั้งรู้เห็นด้วยตัวเองว่าการฝึกสมาธิ ไม่ใช่เรื่องเหลวไหล หากแต่เป็นวิธีเดียวที่จะทำให้พ้นทุกข์เข้าสู่นิพพานได้

๔.๒ ทำให้เกิดศรัทธาตั้งมั่นในพระรัตนตรัย พร้อมทั้งจะเป็นทนายแก้ต่างให้กับพระศาสนา อันจะเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่การปฏิบัติธรรม ที่ถูกต้องให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง

๔.๓ เป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองตลอดไป เพราะตราบใดที่พุทธศาสนิกชนยังสนใจปฏิบัติธรรมเจริญภาวนาอยู่ พระพุทธศาสนาก็จะเจริญรุ่งเรืองอยู่ตราบนั้น

๔.๔ จะเป็นกำลังส่งเสริมทะนุบำรุงศาสนา โดยเมื่อเข้าใจซาบซึ้งถึงประโยชน์ของการปฏิบัติธรรมด้วยตนเองแล้ว ย่อมจะชักชวนผู้อื่นให้ทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาตามไปด้วย และเมื่อใดที่ทุกคนในสังคมตั้งใจปฏิบัติธรรม ทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา เมื่อนั้นย่อมเป็นที่หวังได้ว่าสันติสุขที่แท้จริงก็จะบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน.

๖. ก่อนที่เจ้าชายสิทธัตถะจะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น มีพญามารมารุกราน อยากทราบว่าสิ่งใดที่ช่วยให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพ้นจากวิกฤตมารร้าย
- ก. บารมีที่ท่านได้สร้างมา ข. เทวดา
ค. ท้าวสักกะ ง. พระแม่ธรณี
๗. พระเดชพระคุณหลวงพ่อดอกน้ำ ท่านเน้นการสร้างบารมีใดเป็นเบื้องต้นในบารมี ๑๐ ทศ เพื่อเป็นรากฐานของการสร้างบารมีอื่นๆ ที่ยิ่งยวดขึ้นไป
- ก. ปัญญาบารมี ข. ศีลบารมี
ค. ทานบารมี ง. วิริยะบารมี
๘. จากคำสอน “...ตัวเองก็จะปกครองตัวเองได้ ไม่มีใครปกครองต่อไป ตัวเองก็เป็นใหญ่ในตัวเอง ตัวเองก็จะบันดาลความสุขให้ตัวเองได้ กำจัดความทุกข์ได้ ไม่ให้เข้ายุ่งได้...” คำว่า “ตัวเองปกครองตัวเองได้นั้น” ที่แท้จริงแล้วหมายความว่าอย่างไร
- ก. บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย ข. เข้าถึงกายภายในไปสู่สุดสายธรรม
ค. ควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ ง. เข้าถึงความสุขภายใน
๙. สถานที่บรรลุนิพพานของหลวงพ่อดอกน้ำอยู่ที่ไหน
- ก. วัดสองพี่น้อง อ. สองพี่น้อง ข. วัดโบสถ์บน อ. บางคูเวียง
ค. วัดปากน้ำ อ. ภาษีเจริญ ง. วัดพระเชตุพนฯ

๑๖. เหตุใดจึงนำแก้วมาเปรียบกับรัตนตรัย

- ก. เพราะเป็นความเชื่อถือสมัยโบราณ
- ข. เพราะเป็นที่หมายปองของมนุษย์และเทวดา
- ค. เพราะแก้วเป็นวัตถุทำความยินดีให้บังเกิดขึ้น
- ง. เพราะแก้วเป็นรัตนชาติอย่างหนึ่งที่มีความสวยงาม

๑๗. จากพระธรรมเทศนาหลวงพ่อดปากน้ำ กล่าวถึงสมาธิโดยปริยาย
เบื้องต้น คือข้อใด

- ก. ผู้สละอารมณ์ทั้งสิ้นหลุดขาดจากใจ
- ข. สมาธิชั่วขณะ
- ค. สมาธิรู้ตัวว่าขณะนี้กำลังทำอะไร เช่น กำลังทานข้าว
- ง. สมาธิขณะอ่านหนังสือ

๑๘. ปุญญาภิสันหา คืออะไร

- ก. บุญที่อันตรธานหายไป
- ข. ท่อธารแห่งบุญ
- ค. บุญที่เกิดจากการย่ำคิดย่ำทำ
- ง. บุญที่เกิดจากการใช้ปัญญาอันยิ่งยวด

๑๙. “ประกอบเหตุ สังเกตผล ...เอาเถิด ประเสริฐนัก” เต็มคำใดจึงจะเหมาะสม

- ก. ฝึกฝน
- ข. ยล
- ค. สน
- ง. ทน

๒๐. พุทธานุภาพก็ดี ธรรมานุภาพก็ดี สังฆานุภาพก็ดี ที่จะมาปรากฏขึ้นได้ก็เพราะ
อาศัยอะไร

- ก. ทาน
- ข. ศีล
- ค. ภาวนา
- ง. ปัญญา

วิสุทธิวาจา ๓

ISBN	974-88405-2-2
กองบรรณาธิการ	พระมหาฉัตรชัย ฉตตถชโย พระศิริพงษ์ สิริวิไล สามเณรวิศรา ปทุมานนท์ สามเณรสิงหนาท ถาวร สามเณรจิรวัดมนั พัฒนพงศ์พิบูล สามเณรนิติวิทย์ สุรโชติเวศย์ ณรงค์ฤทธิ์ พาณิชย์เศศิลาวัฒน์ วิชัย สุกฤตดา มณัญญ์ธรีกา ลือสายวงศ์ มะลิวัลย์ เวียงนนท์ ปารีชาติ เฉลิมการนนท์
ปก	พระอรรคพล อดุลย์โกล
รูปเล่ม	พระวุฑฒ์ สุวุฑฒิโก
ภาพประกอบ	พุทธศิลป์
พิมพ์ครั้งที่ ๒	๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔
จำนวนพิมพ์	๓,๐๐๐ เล่ม
ลิขสิทธิ์	มูลนิธิธรรมกาย ๒๓/๒ หมู่ ๗ ต.คลองสาม อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ๑๒๑๒๐